

KRUH ŽIVOTA

číslo 4 leto 1999

časopis pre slobodný život v súlade s prírodou

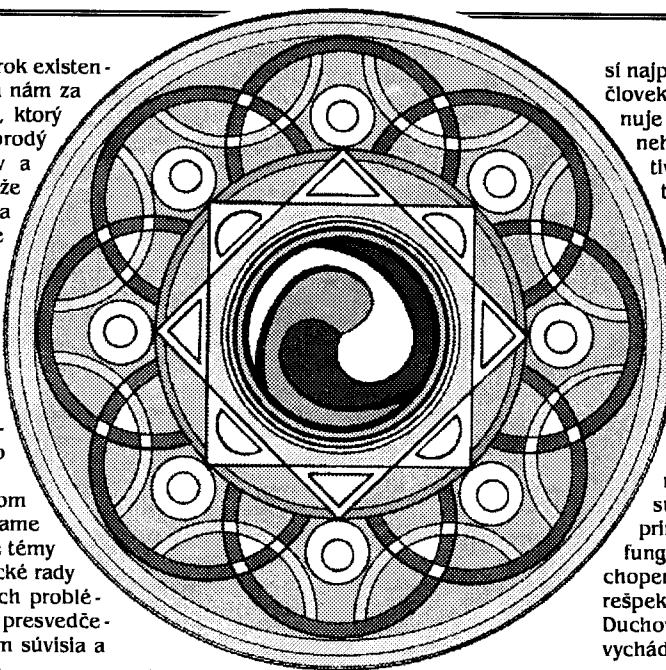
cena 15 Sk

**Rozhovor s Ramonou Africa a história Move • Práca a kradnutie • Kosovo
Pár rád, ako sa zaobísť bez chémie • Dava príbehy o cestách k prirodzenosti
Materiál a jeho tajomstvá • Tanec v kruhu • Skutočne nový vek? • Dvanásť kvapiek
Téma čísla - automobilizmus: Prvý príbeh šialencov - auto • Za čo vďačíme autu
Sila pedálov • Závislosť na autách • Alternatívy k automobilovej doprave**

Štvrtým číslom sa uzatvára prvý rok existencie Kruhu života. Som rád, že sa nám za ten čas podarilo vytvoriť časopis, ktorý dokáže oslovíť pestrý a rôznorodý okruh čitateľov. Z vašich listov a ohlasov s radosťou zisťujem, že Kruh života dokáže inšpirovať a pohnúť ľudí, vzbudiť odhodlanie vydať sa na cestu smerujúcu k naplneniu ideálu, ktorý nám vyjadriť aj v podnadtise: 'slobodnému životu v súlade s prírodou'. Vďaka všetkým, ktorí nám vyjadrili podporu, pomohli a hlavne tým, ktorí sa snažia robiť niečo pre navrátenie prirodzenosti a slobody do našich životov a do života spoločnosti.

Medzi ohlasmi na Kruh života som sa stretol aj s otázkou, prečo spájame v našom časopise také rôznorodé témy ako politika a duchovnosť, praktické rady do záhradky a články o globálnych problémoch na Zemi, a podobne. Som presvedčený, že všetky tieto témy navzájom súvisia a vytvárajú spolu mozaiku s obrazom, ktorý ukazuje možnosti lepšieho spôsobu života ľudského spoločenstva na Zemi.

Politické aktivity a zmeny uskutocňované bez zmien vo vedomí ľudí nikdy nemôžu priniesť to, čo sa od nich očakáva. História nám ponúka mnoho príkladov, keď revolučné a politické hnutia nedokázali preniesť svoje ideály do skutočného života, pretože vedomie ľudí na to nebolo jednoducho pripravené. Na druhej strane duchovnosť, ktorá neprináša zmenu v každodennom živote ľudí, je prázdna. Na príklade Ladaku, krajiny v Himalájach, môžeme vidieť, že ani duchovne vyspelá kultúra a spoločnosť nedokáže odolať negatívam a prázdnote, ktorú prináša konzumný spôsob života. Ak sa každodenný život spoločenstva začne riadiť podľa zákonitostí systému založeného na hromadení osobného majetku, súťaživosti medzi ľuďmi a majetkovými nerovnosťami, duchovnosť upadá a stáva sa iba únikom pred neutešenou realitou. Cestou by teda malo byť spojenie dvoch zdanlivo odlišných

Príliš mnoho ľudí márne čas a energiu tým, že obviňujú za chyby sveta niekoho iného, miesto aby si uvedomili, že ich môžu zmeniť, keď začnú sami u seba. Najskôr si daj do poriadku vlastný dom. Keď ho máš do prostriedku rybníka kameň, rozčeri vodu do vln; tieto vlny majú svoj počiatok v kameni, v strede rybníka. Začni u seba; potom môžeš vyžarovať mier, lásku, harmóniu a porozumenie ku všetkým dušiam okolo seba. Začni jednať hneď teraz. Túžiš vidieť lepší svet; teda preto niečo urob, nie však poukazovaním na všetkých naokolo, ale nahliadnutím do svojho vnútra, skúmaním svojho srdca, napravianím svojich vlastných chýb a nachádzaním odpovedí v sebe. Potom môžeš ísť s istotou vpred a byť skutočnou pomocou svojmu susedovi a všetkým dušiam, s ktorými sa stretnieš. Zmena začína u jednotlivca a potom prechádza do spoločenstva, mesta, národa a sveta.

Elleen Caddy

vecí - aktivít zameraných na zmenu spoločnosti a práce smerujúcej k rozvoju prírodného dobra v našom vnútri. Myslím, že nie je správne ani jednu z týchto vecí uprednostňovať. Človek si môže povedať, že skôr než začne meniť spoločnosť a svet okolo seba, mu-

si najprv zmení seba. Ale meniť seba môže človek iba tak, že žije naplno svoj život a venuje svoju energiu veciam, ktoré majú pre neho zmysel. Politické a spoločenské aktivity, boj za záchranu Zeme, odpor proti nespravodlivosti, snaha oslobodiť sa z pút konzumnej spoločnosti - to všetko môže byť zároveň veľmi hlboká duchovná skúsenosť. Účasť na demonštrácii, diskusia s ľuďmi alebo zážitok priamej akcie môžu priniesť človeku rovnako hlboký zážitok ako meditovanie v lotosovom seade alebo účasť na drahom kurze. Ide o umenie premeniť každodenné na niečo nevšedné a naplňujúce.

V skutočnosti sú veci okolo nás veľmi jednoduché. Môžeme žiť iný život, súciteľnejší, ohľaduplnejší, slobodnejší a prirodzenejší. Ľudská spoločnosť môže fungovať na úplne iných základoch, na pochopení prírodných zákonitostí, vzájomnom rešpekte, solidarite, spolupráci medzi ľuďmi. Duchovnosť tiež nie je nič zložité. Radosť z vychádzajúceho slnka, prežívanie prítomného okamžiku, vnímanie života ako veľkého zázraku a záhady, naplnenie pochádzajúce z našej spolupatričnosti. Nepotrebujeme zložitú filozofiu, tajné náuky o skrytých energiách ani ľudí, ktorí majú patent na pravdu.

Ak je našim snom prirodzenejšie, súciteľnejšie, slobodnejšie a radostnejšie bytie, malo by nám aj to, čo robíme pre uskutočnenie tohoto sna, prinášať radosť. Vydávanie Kruhu života chápem ako malú kvapku v mori aktivít, myšlienok a činov, ktoré menia každodenný život a približujú ho k naplneniu našich ideálov. Spoluprácu na vydávaní Kruhu života pocítujem ako svoj osobný príspevok k týmto snahám a tiež ako aktivitu, ktorá vychádza z môjho vnútra a je pre mňa zdrojom veľkej radosti. Chceme preto touto cestou poďakovať všetkým, ktorých pomoc, podpora a záujem umožňu-

jú existenciu Kruhu života. Osobitná vďaka patrí Ondrovi Végroví, ktorý má hlavnú zásluhu na tom, že Kruh života vychádza. Všetkým prajem radostné leto a veľa síl do ďalšieho boja.

Matúš Rítošský

Predplatné

Najľahší spôsob, ako vždy dostať Kruh života je predplatiť si ho. Vaše predplatné zároveň pomôže zabezpečiť bezproblémové vychádzanie ďalších čísel. Od nového roka sa zvýšilo poštovné. Nevieme tiež, či sa nám podarí udržať stále tú istú cenu (náklady idú hore a chceli by sme asť aj zvýšiť počet strán). Preto zavádzame predplatné formou čitateľského konta. To znamená, že nám pošlete sumu akú uznáte za vhodné a my vám budeme posielat časopis pokým to vyjde z tých peňazí. Výhodné by tiež bolo, ak by ste si objednali viac kusov (minimálne 5) na jednu adresu, vtedy by ste neplatili poštovné. Peniaze môžete poslať poštovou poukážkou typu C na adresu redakcie. Je možné si tiež objednať predchádzajúce číslo, ak ho ešte nemáte. Predplatné pre ČR vybavuje
Zelená distribúcia, Rosta S., P.O.Box 22, 544 01 Dvůr Králové n.L., ČR
zelena.dls@sms.paegas.cz

Distribúcia

Hľadáme ľudí ochotných distribuovať Kruh života vo svojom okolí, na rôznych akciách a podobne. Taktiež, pokiaľ viete o kníhkupectve, čajovní, či inej predajni, kde by boli ochotní predávať KŽ, ozvite sa nám. Podrobnosti dohodneme individuálne.

Benefit

Časopis, ktorý vychádza bez akejkoľvek podpory štátu, či nadácií a odmietajúci komerčnú reklamu môže existovať iba vďaka podpore ľudí, čitateľov. Vitáme každú formu podpory, finančnej, či inej, pomôžu aj benefičné akcie, koncerty atď. (Napríklad si môžete kúpiť benefičné tričko -pozri predposlednú stranu). Všetky takto získané prostriedky nám umožnia vydávať časopis aj naďalej a rozvíjať jeho kvalitu, zlepšovať obsah a zvýšiť náklad.

Za všetky formy solidarity vopred ďakujeme. Veríme, že v tejto spoločnosti dokážeme rozvíjať aj aktivity neziskového charakteru (bez potreby obracať sa o pomoc na rôzne pochybné inštitúcie) a to vďaka podpore ľudí ako vy.

Príspevky

Veľmi nás potešia vaše príspevky, názory, myšlienky, listy. Radi by sme tiež informovali o všetkých zaujímavých akciách a aktivitách, či už prebehli, alebo sa iba pripravujú. Píšte na našu adresu.

Ak by ste chceli vidieť v budúcom čísle recenzii na vami vydávaný materiál, pošlite nám 1 kus na prečítanie. Na požiadanie vrátieme.

Redakcia:

Matúš Rítošský
Ondro Végh

Grafika & WWW:

Ondro Végh

Internet:

<http://kruh.virtualave.net>
kruhziv@hotmail.com

Adresa:

Kruh života
Ušiakova 2
841 01 Bratislava

ANTICOPYRIGHT !!!

Každé kopírovanie, preberanie a šírenie je vítané!

EkoFilm

17. až 20. marca '99 sa konal ďalší ročník Bratislavského EkoFilmu. Počas štyroch dní bolo možné zadarmo navštíviť prehliadku filmov o životnom prostredí, zaslúbiť sa rôznymi ekologickými materiálmi a časopismi v infostánku, či navštíviť spríevodné akcie, ktoré sa odohráli v rámci EkoFilmu. Prvou z nich bol koncert tibetských mníchov, ktorý navštívili Slovensko pri príležitosti 50-tich rokov čínskej okupácie Tibetu a porušovania ľudských práv tibetanov. Tibetskí mníši vzbudili veľký záujem verejnosti hlavne vytvorením a rozmetaním mandaly v šamorínskej synagóge, ktorú počas ich prítomnosti navštívili tisíce ľudí z celého Slovenska. Rovnako koncert na Eko-filme navštívilo neočakávane veľké množstvo ľudí a musel sa pre veľký záujem opakovať. Druhou akciou bolo oficiálne otvorenie veľvyslanectva Wavelandu na Slovensku, ktoré pripravilo hnutie Greenpeace. Na akcii bolo prítomných viacero známych osobností a jej cieľom bolo predovšetkým mediálne spropagovať aktivity Greenpeace. Vlac informácií o tom čo je to Waveland sa môžete dozvedieť na adrese:

Greenpeace, P.O.Box 58, 814 99 Bratislava

Informácie o porušovaní ľudských práv v Tibete môžete získať na adrese:

Amnesty International, Staromestská 6/d, 811 03 Bratislava

Bratislavský Eko-Film pripravila Mestská organizácia SZOPK, ktorá spravuje videotéku ENVideo, z ktorej si môžete zadarmo požičať rôzne filmy s ekologickou a ochrannou tematikou.

Kontakt: MV SZOPK, Godrova 3/b, 811 06 Bratislava, t.č.: 5441 3291

Dokument ľudskosti - Černobyľ

29. marca 1999 sa konala v divadle Astorka prednáška spojená s premietaním dlapozitívov a diskusiou nazvaná Dokument ľudskosti. Sergij Mirnyj, spisovateľ a expert v oblasti ekológie, na nej s pomocou dlapozitívov z každodenného života a práce likvidátorov v roku 1986, odkryl základy niektorých menej známych aspektov černobyľskej katastrofy. Cieľom dokumentu bolo pripomenúť ľuďom, aké následky môže mať jadrová katastrofa.

Černobiely mostový víkend

9.-11.4. '99 sa konal na Zaježovej ďalší z víkendov organizovaných združením Most. Témou boli tentokrát ľudské práva, sloboda, spolunažívanie, rovnosť, láska, násilie, rasizmus, fašizmus... Podobné víkendy, ktorých cieľom je hlavne vzájomné spoznávanie sa rôznych ľudí, výmena názorov, diskusia na rôzne témy, sa budú konať aj v budúcnosti. Vlac informácií môžete získať na adrese:

Most, Rasťo Mičaník, Vinné 96, 072 31 Michalovce

9.verníšaz Voľného združenia

Verníšaze Voľného združenia prebiehajú v opustených a prázdnych priestoroch, starých domoch, nedokončených stavbách, tuneloch a iných neudržaných a svojím spôsobom magických miestach. V danom priestore sa umiestňujú produkty práce ľudí, ktorí niečo tvoria (kresby, maľby, fotky, inštalácie, básne, texty atď.), súčasťou bývajú aj ďalšie aktivity ako divadlo, hudobné vystúpenia, recitácie... Všetko záleží na ľuďoch, ktorí sa verníšaze účastnia. Celá akcia je založená na spontánnej spolupráci účastníkov, vstup je voľný pre každého, tak isto ako možnosť priniesť svoje diela či pripraviť svoj program.

V poradí 9.verníšaz sa konala v opustenej budove na kopci nad bratislavskou hlavnou železničnou stanicou. Zúčastnilo sa jej okolo 70 ľudí,

témou diel a inštalácií boli Siete, súčasťou bolo vystúpenie hudobníkov ČESKO-RUSKÉHO FOLKLÓRU, čiže voľné zoskupenie hrajúce energickú, experimentálno-etnickú hudbu a z predchádzajúcich výstav známej dvojice Martiny a Dana, produkujúcich niečo ako anarcho-folk, poväčšinou spracované piesne iných interpretov. Na akcii sa varil vegánsky guláš, dala sa zohnať alternatívna tlač a bola veľmi príjemná atmosféra. Ďalšie podobné akcie sa pripravujú.

Písomný kontakt na Voľné združenie zatiaľ neexistuje, ale ak máte záujem spojiť sa s iniciátormi týchto akcií, napíšte na adresu Kruhu života a do rohu obálky pripíšte pre Voľné združenie.

Divopiesne

21.4. v Trnave a 22.4.99 v Bratislave sa uskutočnilo slávnostné uvedenie novej hudobnej nahrávky Miro Slava Švického Divopiesne, spojené s hudobným vystúpením ľudí z Pôvodného kruhu a divotvornou tancovačkou.

Pôvodný kruh, Oľga Dubovská, Hlboká 26, 917 00 Trnava

Znižujeme odpady chránime prírodné zdroje

Spoločnosť priateľov Zeme, 1.6. pred ministerstvom životného prostredia v Bratislave.

Nemastná - neslaná akcia kampane za prijatie dobrého odpadového zákona. Zástupca SPZ Laco Hegyi odovzdal predstaviteľom MZP informácie ukazujúce na nárast nádorov a vrodených deformácií detí u ľudí žijúcich v okolí skládok odpadov a podrobné znenie návrhu ekonomických a právnych nástrojov, ktoré ochránari žiadajú zapracovať do legislatívy.

Pred začiatkom akcie na námestí izolovane postávali 2 skupinky aktivistov - z Košíc a z Bratislavy. Postupne sa nazbieralo dokopy možno aj do 30 ľudí. Nikto nič nikomu nepovedal, žiadny stánok, petícia ani letáky. Nakoniec sme sa dali do kopy, rozdali sa nejaké transparenty a kartónové tabuľky s otravnými krkolomnými heslami ako napr. 'V EÚ narastá množstvo komunálnych odpadov - MZP SR vyslovilo zámer prijať neúplnú verziu jej odpadovej legislatívy - má v SR narastať ešte viac?' alebo 'jednorázové výrobky, nadbytočné a ťažko recyklovateľné obaly ekonomicky znevýhodníť poplatkami a tie použiť na podporu maloodpadových technológií' či jednoducho 'Legalizácia odpadovej hierarchie nestojí na frázach, ale účinných ekonomických a právnych opatreniach'. Na ukážku snáď stačí. Možno sme mali vzbudiť dojem odbornosti ale malé písmená týchto sloganov nebolo z diaľky pár metrov vidieť - našťastie?

Laco Hegyi nám niečo v krátkosti povedal, ale keďže nebolo žiadne ozvučenie, ani pri dobrej vôli som žiaľ nič nepočul. Tak isto hovorila niečo štátna tajomníčka MZP SR Zdenka Tóthová. Mnohých z tých pár aktivistov to už nebavilo, rozprávali sa medzi sebou a už ani len nepredstierali záujem. Zástupcovia MZP nás pozvali dnu, kde sme našimi vytriedenými odpadmi zaplnili nachystané umelohmotné smetáčky s anglickými nápsmi na separovaný zber. Potom nasledovala diskusia so zástupcami MZP.

Škoda, že mimovládne ekologické hnutie sa doteraz nenaúčilo robiť akcie, ktoré by dobre vyzerali a boli by potešením aj pre účastníkov. Opäť sa nestalo ani jednému. Aktivisti sami by tiež mohli na akciách trochu žiť a spestriť ich prebeh. Ak sa už rozhodnem tam ísť, tak by som sa mohol aj aktívne zapojiť a nie sa tam len stretnúť s ľuďmi a zažiť sa niekde dozadu - len aby ma nikto nevidel. No snáď to niečomu pomohlo. Vytrpeli sme a roztrúsili sme sa preč. Dovidenia nabudúce!

tk

1.máj v Prahe

došlo v Prahe k stretom medzi políciou a antifašistami, ktorí sa snažili zabrániť pochodu neonacistov. Výsledkom bolo 21 zadržaných antifašistov a 9 zranených policajtov. Tri stovky anarchistov a antifašistov chceli protestovať proti tomu, že na Streleckom ostrove, kde Svätok práce tradične slávi radikálna lavica, usporiadali tento rok zraz ultra-pravicár. Zásah polície, ktorá útočila na antifašistov a chránila pochod neonacistov, ako aj pražský magistrát, ktorý umožnil zhromaždenie neonacistov sa následne stali terčom kritiky časti verejnosti aj niektorých politických predstaviteľov. Postup polície spôsobil pochybnosti o jej proklamovanom odhodlaní dôsledne potlačiť neonacizmus v Čechách a potvrdil fakt, že medzi časťou príslušníkov polície existuje skrytá podpora ultrapravicových hnutí.

Demonštrácia proti globalizácii

V košičiach sa 13. júna zišlo asi 50 ľudí pri staničnom parku na protest proti globalizácii a rastu vplyvu nadnárodných spoločností. Boli prečítané príhovory, oslovovaní okoloidúci a účastníci si krátili čas hrou na bubny.

Ekotábor projektu Fénix

Uskutočnil sa 3. - 10. júla v obci Váhovce pri meste Sereď. Zameraný bol hlavne na úspory a alternatívne zdroje energie, ako aj na možnosti ich využitia v domácnostiach ľudí, čo je vlastne poslaním celého projektu Fénix vytvoreného Greenpeaceom.

V rámci tábora prebehli energetické brigády, v rámci ktorých sa montovali tesnenia na okná a dvere a fólie za radiátory záujemcom z dediny. Prebehla aj výstava o alternatívach, ktorej súčasťou boli aj solárne články vyrábajúce elektrinu pre potreby tábora. Účastníci tiež pomohli miestnym obyvateľom kosením a upratovaním v obci. Okrem toho prebehli aj rôzne prednášky, workshopy a podobne.

Mostový tábor

Na Zaježovej - Polomoch sa uskutočnil 2. 12. júla tábor združenla Most. V rámci neho prebehli rôzne prednášky, diskusie, výuka ľudových remesiel, pomoc v miestnom recyklačnom stredisku a ďalšie aktivity.

KRUH ŽIVOTA NA INTERNETE

Ako sme už aj minule písali, existuje aj Internetová stránka KŽ. Nie je to ale iba elektronická verzia KŽ. Sú tam uverejnené aj iné rozsiahlejšie materiály k témam blízkym KŽ, ktoré nemožno všetky uverejniť v časopise. Sú tam napríklad nejaké materiály o globalizácii, genetických manipuláciách, permakultúre a inom. Ich rozsah samozrejme budeme zväčšovať a chceme aj rozšíriť okruh tém. Nájdete tam ale aj aktuálnejšie informácie o pripravovaných akciách a aktivitách, než v tlačovom časopise a tiež množstvo odkazov na zaujímavé stránky.

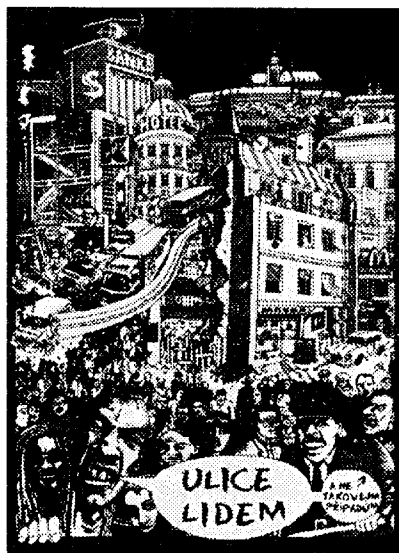
Globálne proti globalizácii

Ako aj minulý rok, aj teraz sa zjednotili rôzne ekologické, anarchistické, odborové a ľudskoprávne organizácie a skupiny do spoločného a globálneho odporu proti procesu ekonomickej globalizácie. Protesty sa sústreďovali hlavne na obdobie konania Summitu G-8 v Kolíne. Veľkú časť Európy prešla za asi dva mesiace Karavána asi 500 indických roľníkov, ktorí sú globalizáciou priamo existenčne ohrození a rozhodli sa priamo informovať o svojej situácii a postojoch ľudí v Európe. Okrem toho sa konali rôzne demonštrácie, street party a iné akcie po celom svete. Napríklad priamo v Kolíne sa 18. júna zišlo asi 40 tisíc ľudí. Medzi požiadavkami protestujúcich bolo okrem zastavenia globalizačných tendencií a rastu vplyvu nadnárodných spoločností aj oddelenie rozvojových krajín, ktoré veľkú časť svojich financií venujú len na splácanie týchto dlhov.

Pražské street party majú už svoju tradíciu a potešujúce je, že počet účastníkov sa s každou akciou zvyšuje. Odhady tentokrát hovorili až o 5000 ľuďoch, ktorí sa zúčastnili street party. Akcia bola podobne ako v Brne zameraná proti ekonomickej globalizácii, narastajúcej moci nadnárodných spoločností, ožobracovanlu celých národov pre profit menšiny a ničenie životného prostredia na Zemi. Street party sa opäť niesla v duchu zába-rou spojenej s podporou vyššie spomenutých myšlienok. Prítomných bolo viacero sound systémov, súbežne prebiehal živý koncert, množstvo stánkov ponúkalo množstvo materiálov - ekologických, anarchistických, o práвах zvierat, sociálnych problémoch atď., nechýbalo vegánske občerstvenie, žongléri, chlívič ohňa a ďalšie atrakcie. Ľudia sa bavili, policajti čakali v príľahlých uličkách. Predávalo sa zvláštne vydanie novín Konfrontace nazvané Konfro Tance, venované street party. Na Street party sa nemohli zúčastniť indickí aktivisti z Interkon-

Street party

Praha 5.6.1999

veľvyslanectva, z davu začali letať fľaše a kamene do jeho okien. Bola prvolaná policajná zásahová jednotka, ktorá však zatiaľ nezasiahla. Časť účastníkov pokračovala ďalej v pochode na Pražský hrad. Tu sa pochod v podstate skončil, dav sa rozpadol na vlacero skupín, niektoré sa odtiaľ vydali do centra mesta. V následných konfliktoch s políciou, ktorých sa zúčastnili tieto skupiny bolo zatknutých 114 ľudí.

-mr-

1. Brnenská pouličná slávnosť

22.5.99

"Vytláčame automobilovú kultúru z našich myslí i sveta, vytláčame nadnárodnú centrá ekonomickéj a politickej moci z nášho života i planéty!"

V horúcu májovú sobotu sa uskutočnila ďalšia do série Street parties v Čechách. Hlavní organizátori boli CSAF tiež Deti Zeme a iné eko - združenia. Akcia prebiehala na námestí vyzdobenom transparentmi za účasti 500 - 800 ľudí a spúšť policajtov. Mala už 'klasický' priebeh - infostánky s množstvom materiálov, petície, výstavy, bubnovanie, techno sound system, postretali sa starí známi atď. Celé podujatie uvádzal z pódia Mirek Patřík z Deti Zeme. Medzi živými vystúpeniami kapel (Fibichův úlls, Carton box) vystúpili viacerí rečníci. Hovorilo sa o Európskej únii, globalizácii, automobilizme aj o prá- vach zvierat. Veľmi sa mi páčilo, že sa ko- nečne hovorilo o dôvodoch akcie, celý čas sa prebežne oslovovali účastníci aj prípadní 'bežní ľudia' na ulici. Myšlienka tak ne-

zostala kdesi netušená a udusaná v rytmoch techna. Mojm favoritom bol predstaviteľ občianskej iniciatívy proti diaľnici R43, čo- vek o generáciu starší ako väčšina účastní- kov, ktorý sa potom zúčastnil aj celého po- chodu a zaprial nám príjemnú zábavu i prí- jemný zvyšok života.

Zrejme povolený pochod so soundsysté- mom na Avli prešiel s nejakým tým zastave- ním mestom (pozdravujem babku raverku mávajúcu z okna nemocnice). Po akcii sa konala ešte techno party a punkový koncert. Celá akcia prebehla bezkonfliktne (organi- zátori dbali na poriadok a nenechali 'pun- káčov s čírami' vyvolať potýčky s políciou) a možno aj preto a preto, že sa hovorilo o čom to celé je, mohla oslovíť aj širšiu verej- nosť.

-tk-

Paloma: O čo sa snaží MOVE ?

Ramona: MOVE (po slovensky 'pohyb' alebo 'hnutie') nie je skratka, ide presne o to, čo to slovo vyjadruje - hnutie v harmónii s prírodou, hnutie proti všetkému čo smeruje k ničeniu života. Je to hnutie proti všetkému, čo sa snaží život zneužívať, či už ide o ľudský život, život zvierat, alebo rastlín. Znamená to byť aktívny, angažovaný, v pohybe... a nekompromisný v odporovaní všetkému čo vykorisťuje, utláča, zotročuje, ničí, zabíja alebo otravuje život.

Paloma: Hovoríte veľmi nekompromisne. Čo robí MOVE aby uskutočnilo svoje ideály ?

Ramona: MOVE bolo založené v roku 1971 alebo 72. Prvé z aktivít MOVE boli pokojné protesty proti zneužívaniu a vykorisťovaniu zvierat, účastníci sme sa konferencií a sympózií o environmentálnych a energetických problémoch a konfrontovali sme ľudí, ktorí usporiadali tieto konferencie. Boli to ľudia z DuPontu, ktorí sa snažili prezentovať na verejnosti ako priateľskí k životnému prostrediu. Prítom otravovali životné prostredie. Zarabali milióny na tom, že nelikvidovali svoje jedovaté odpady, ale vypúšťali ich do rieky a popri tom sa snažili presvedčiť ľudí aby kupovali čistič vody vyvinutý v ich laboratóriách. To bolo ich riešenie znečisťovania vody. Všetko toto sme hovorili nahlas...

Spôsobom života, ktorý sme viedli sme chceli ukázať, že je možné žiť spokojný a šťastný život a neznečisťovať pri tom životné prostredie. MOVE v svojich začiatkoch pestovalo zemiaky a ovocie tak, že sme na záhony dávali organický odpad. Kŕmili sme život, aby život mohol nakŕmiť nás. Ľudia na nás pozerali ako na špinavých, neporiadnych ľudí žijúcich v odpadkoch. Dnes sa tomu hovorí kompostovanie. Teraz už je to akceptované.

Mario: Niektoré z ďalších vecí, ktoré MOVE robilo, boli činnosti zamerané na podporu komunity. Starali sme sa o starých ľudí, rozdávali sme ovocie a zeleninu deťom, aby mohli pocítiť silu živého jedla... MOVE stavalo plecky na drevo ľuďom, ktorí boli chudobní a nemali peniaze a mali odpojený plyn. Kupovali sme lacné jedlo a dávali ho ľuďom, ktorí mali veľa detí... MOVE pomáhalo upratovať verejné miesta a podobne. MOVE malo a má veľmi silný komunitný základ.

Ramona: Dávali sme piť a jesť zvieratám, ktoré to potrebovali, brávali sme na prechádzky do parku psov, ktorí by sa inak von nedostali. Rozprávali sme sa s ľuďmi a nabádali ich k starostlivosti o ich zvieratá. Ak mali ľudia vo svojich domoch nebezpečné veci, napríklad zariadenia produkujúce nebezpečný odpad alebo znečisťujúce vzduch, rozprávali sme sa o tom s nimi. Rozprávali sme sa s ľuďmi o tom, čo pri mysli robí vode, vzduchu, zemi, používajúc aktuálne a zrozumiteľné príklady a vysvetlenia. Snažili sme sa vysvetliť, že sme revolučná organizácia... Museli sme sa zaoberať všetkými problémami. Keď sme hovorili s ľuďmi snažili sme sa im vysvetliť, že je dôležité konfrontovať policu a policajnú brutalitu, ale rovnako dôležité je zaoberať sa napríklad poškodzovaním nášho zdravia rôznymi jedmi...

Dnes ľudia nemôžu piť ani vodu. Musia si ju kupovať. Keby niekto pred 25 rokmi povedal, že budeme musieť kupovať vodu, povedali by sme si, že je to blázon.

Paloma: Robili ste veľa akcií a dostali

Revolúcia je tu !

Ramona Africa, ako jediná dospelá osoba prežila útok na dom MOVE na Osage Avenue a následne strávila 7 rokov vo väzení. Po prepustení pokračuje v organizovaní aktivít za oslobodenie zvierat a Zeme, spolu so svojim priateľom Mario Hardy. Nasledujúci rozhovor s nimi uskutočnili aktivisti Earth First! Paloma a Chris na jar 1998 v USA.

mnoho problémov do médií, ale rovnako ste sa orientovali na komunitu.

Mario: To je niečo čo média a vláda ťažko znášali. Chceli vytvoriť dojem, že ľudia sú proti MOVE. V skutočnosti MOVE malo veľký rešpekt a podporu komunity.

Paloma: Hovorili ste o potrebe zjednotiť MOVE a Earth First!. Kdo su podľa Teba na ší spoloční nepriatelia ?

Medzi nami je tiež mnoho rozdielov, ale mali by sme sa zjednotiť v tom čo máme spoločné. Máme spoločného nepriateľa. Spoločne môžeme dokázať oveľa viac dobrých vecí. Boj prebieha na mnohých úrovniach - oslobodenie zvierat, problémy životného prostredia, sociálne problémy. Je toho veľa o čo sa musíme snažiť a ak sa budeme navzájom podporovať, urobí to naše hnutie silnejším.

Ramona: Je to skupina super-bohatých priemyselníkov, ktorí riadia svet, ktorí robia rozhodnutia dotýkajúce sa všetkých, celého sveta... Medzi nimi a nami existujú politické bábky, ktoré im na to vytvárajú podmienky... Títo priemyselníci majú samozrejme rôzne postoje k rôznym veciam, ale pokiaľ ide o zarabanie dolárov a potrebu udržať súčasný systém pri živote, dokážu sa zjednotiť a spojiť svoje sily proti nám. Musíme sa z toho poučiť. Medzi nami je tiež mnoho rozdielov, ale mali by sme sa zjednotiť v tom čo máme spoločné. Máme spoločného nepriateľa. Spoločne môžeme dokázať oveľa viac dobrých vecí. Boj prebieha na mnohých úrovniach - oslobodenie zvierat, problémy životného prostredia, sociálne problémy. Je toho veľa o čo sa musíme snažiť a ak sa budeme navzájom podporovať, urobí to naše hnutie silnejším. Jednota je základom pre túto revolúciu. Nesmieme nechať našich nepriateľov vytvárať medzi nami rozdiely. Musíme pracovať spoločne.

Chris: Čo by ste povedali na vyhlásenia niektorých skupín, ktoré tvrdia, že MOVE nie je skupina zaoberajúca sa ochranou životného prostredia ?

Ramona: Tieto skupiny väčšinou nepoznajú našu históriu... MOVE sa snažilo pracovať legálnymi prostriedkami, ale mnohí z nás skončili vo väzení a boli konfrontovaní s políciou. Dôvodom bolo, že sme využívali veľmi účinné spôsoby poukazovania na ekologické problémy. Nezačali sme konfrontácie s políciou, súdmi a väzenskou strážou. Naším cieľom je chrániť život. To je to čo sme robili a čo stále robíme

Chris: Súhlasíte s posolstvom Žiadny kompromis v obrane Matky Zeme ?

Ramona: Absolútne. Viedla som dlhé rozhovory s Judi Barí a úplne sme sa zhodli v tom, že Zem musí byť chránená nekompromisne.

Paloma: Členovia MOVE boli strieľaní, bombardovaní a upalovaní za živa. Tehotná žena bola bitá policajtami a jej dieťa bolo pred jej očami zabitá. Členovia MOVE sú stále vo väzení za svoje presvedčenie.

Ramona: Kompromisy s týmto systémom nás neochráni. Keď pokračuješ v silnom, nekompromisnom zápase so systémom, nebudeš nikdy ochránený od útokov a brutality systému, ale vieš, že chrániš to, čo je správne... Členovia MOVE boli vo väzení 7 rokov. Mali možnosť dostať sa z väzenia skôr ak by sa vzdali svojho boja, revolúcie MOVE, ale členovia MOVE to neurobili. Ja som mohla byť vo väzení iba 16 mesiacov, ale strávila som tam 7 rokov do posledného dňa, pretože som sa odmietla vzdáť. Nemôžem sa vzdáť revolúcie. Máme vo väzení ľudí, ktorí sú tam 12, 13, 16 rokov.

Chris: Čoby si odkázala aktivistom Earth First I, ktorí sú vo väzení.

Ramona: Aby ostali silní. Hlavne aby ostali aktívni. To Vás udrží pri zdravom rozume, umožní vám to pokračovať. Cvičte. Ak beháte, snažte sa behávať každý deň. Robte akúkoľvek druh cvičenia, pretože väzenie je frustrujúce miesto. Môže vás to dostať, ak sa poddáte, ale frustrácia nie je nič iné ako potlačovanie energie, ktorá sa musí uvoľniť. Uvoľnite túto energiu prostredníctvom aktivít, posilnite tým zároveň svoje telo a myseľ.

Podpora z vonku je veľmi dôležitá. Každý aktivista Earth First I alebo iných organizácií si za slúži a potrebuje podporu ostatných, ktorí sú na slobode. Ľudia môžu byť podporovaní prostredníctvom listov, návštevami, ak sú umožnené a informovaním verejnosti prečo sú vo väzení.

Ľudia, ktorí sú vo väzení môžu organizovať, učiť a vysvetľovať ľuďom s ktorými komunikujú o čo ide, prečo by sa mali zaujímať o rôzne veci a ako ich môžu zmeniť. Nevrávim, že život vo väzení nie je niekedy frustrujúci, ale vtedy sa musíte spoháňať na svoje presvedčenie.

Chris: Akú rolu podľa vás zohráva priama akcia v revolúcii ?

Ramona: Nie je nevyhnutné aby boli masy ľudí zapojené do priamych akcií, ale je nevyhnutné aby masy ľudí podporovali tých, ktorí priame akcie uskutočňujú. Keď hovoríme o ochrane života, nie je to iba akceptovateľné, alebo správne, ale je to naša zodpovednosť.

Paloma: Revolúcia - je to uskutočniteľné ?

Ramona: Revolúcia je tu ! Tento systém o tom presvedčí aj tých, ktorí zatiaľ necítili potrebu zapojiť sa. Revolúcia je tu !

Z Earth First I No.6/1998 preložil Matúš Riltomský

Ak chcete vedieť viac informácií o MOVE a adresy, na ktoré možno písať uväzneným členom MOVE kontaktujte:

The MOVE Organisation, P.O.Box 19709, Philadelphia, PA 19143, USA

alebo

Friends of MOVE, P.O.Box 3069, London, SW9 8LU, England

Stručná história MOVE

MOVE (skrátka angl. slova 'movement') vzniklo v USA začiatkom 70. rokov. Od začiatku to bola radikálne ekologická, prevažne (i keď nie výlučne) černošská, nekompromisná, striktné vegetariánska skupina žijúca komunitným životom. Jedli výlučne surovú organickú stravu, nesledovali TV, sami vzdelávali svoje deti, dali si spoločné priezviská, nosili dreadlocky a recyklovali odpad. Pod vedením ich zakladateľa Johna Africa MOVE bojovalo proti každej forme útlatku, počnúc výstavbou diaľnic, pokusmi na zvieratách, cirksmi so zvieratami až po štátny útlat, násilie páchané na ženách a detskú pornografiu.

životy. Keby polícia chcela zlikvidovať ľudí z MOVE, musela by to urobiť pred zrakom verejnosti. Bol vydaný zatykač na 11 členov MOVE za výtržnosť a 'vlastnenie nebezpečných nástrojov'. Začala sa mnohosečná kampaň polície spojená so zatýkaním členov MOVE. Vyvrcholením policajného tlaku malo byť vyhnanie členov MOVE z ich domu. Členo-

via MOVE sa vo svojom dome opevnili a po neúspešnom pokuse o ich vyhľadovanie, polícia 8.8.78 zahájila celoplošnú inváziu na dom, počas ktorej sa členovia MOVE ukryli v suteréne. Požiarnici v spojení s políciou zatopili suterén vodou, pričom sa utopilo niekoľko psov. Súčasne polícia aktivovala nádobu s plynom, zapálila dom a zahájila strelbu. Počas ostreľovania bol policajtom zastrelený ich vlastný príslušník James Rampa a ďalší traja policajti a traja hasiči boli postrelení. S použitím vody a plynu prinútili nakoniec členov MOVE výst z domu. 12-ti dospelí boli zadržaní a zbití. Polícia následne zničila celý dom a zrovnala ho so zemou.

Medzi zadržanými boli aj 3 ľudia, ktorí neboli známymi členmi MOVE. Bolo im povedané, že ak sa distancujú od MOVE, budú prepustení. Dotson Africa sa odmietla distancovať a neskôr bola odsúdená na 10-20 rokov väzenia. Deväť ľudí z MOVE boli obvinení z vraždy policajta, ktorého zastrelila samotná polícia. Po procese pripomínajúcom frašku, na základe falošných dôkazov bolo všetkých 9 obvinených odsúdených na 30 - 100 rokov.

Počas nasledujúcich 7 rokov pokračovalo prenasledovanie MOVE, ktoré žiadalo prepustenie svojich uväznených členov. V roku 1985 sa opakovala situácia z roku 1978, tentokrát s tragickjším koncom. 11.5.1988 boli na piatich členov MOVE vynesené zatykače kvôli obvineniu z terorizmu a ozbrojeného násillia. MOVE mali v tom čase nový komunitný dom na Osage Avenue, v ktorom sa z obáv pred policajným násillím opevnili. 12.5.85 evakuovala polícia okolité domy a dala odtiahnuť autá. 13.5.85 v ranných hodinách zahájilo približne 600 ťažko ozbrojených policajtov útok na dom MOVE. Policajti za hodinu a pol vypálili na dom viac ako 10 000 nábojov, pokúsili sa preraziť steny výbušninou C-4 a keď sa im to nepodarilo použili štátnu helikoptéru, z ktorej zhodli bombu na strechu budovy. Po jej výbuchu vypukol požiar, ktorý sa vymkol spod kontroly a zničil ďalších 60 budov. Po tom, čo sa dom ocitol v plameňoch, pokúsili sa ľudia z MOVE o útek, ale dostali sa do policajnej paľby. V čase útoku bolo v dome 6 dospelých a 5 detí. Prežila len jedna dospelá osoba (Ramon Africa) a 1 dieťa (Blindy Africa). Oba boli vzatí do väzby - Birdy bol daný na 'normalizačný program', Ramona šla na 7 rokov do väzenia - bola obvinená z konšpirácie a vzbury.

Napriek všetkým pokusom o zničenie hnutia, MOVE stále žije. V súčasnosti získalo nový komunitný dom na Kingsessing Avenue. Tlak polície a masmédií na MOVE stále trvá, preto je každá forma solidarity potrebná.

Z Black Flag č.209 preložil ma.d.

Mumiovi Abu-Jamal hrozi trest smrti!

Mumia Abu-Jamal je aktívnym odporcom rasizmu, známym novinárom a podporovateľom MOVE. V roku 1982 bol odsúdený vo vykonštruovanom procese na trest smrti za vraždu príslušníka polície. Mumia Abu-Jamal sa na celom svete stal známym vážnym svedkom, vo väzení pokračuje vo svojej činnosti, píše články, knihy a príspevky do rádla. V súčasnosti stále žije v cele smrti....

Najvyšší súd štátu Pennsylvánie 30. októbra zamietol žiadosť o nový proces. Tento súd je známy svojím rasistickým a nespravodlivým jednaním a sudca, ktorý ho bude viesť vyniesol už 32 rozsudkov smrti, čo je dvakrát viac ako jeho ostatní kolegovia v tomto štátedokopy. Až na dvoch boli všetci odsúdení inej farby pleti než bielej. V súčasnosti je na guvernérovi štátu, kedy rozsudok smrti podpíše a určí dátum vykonania. V súčasnosti je Mumiovou poslednou šancou na začatie nového procesu na Federálnom súde.

Čo môžete urobiť vy?

Napíšte na:

Veľvyslanectvo USA

Hviezdoslavovo nám. 4, 811 09 BA

alebo guvernérovi štátu Pennsylvánie:

Gov. Tom Ridge, Main Capitol Building, Rm

225, Harrisburg, PA 17120, USA

governor@state.pa.us

fax: 001 717 7721198

so žiadosťou o nový spravodlivý proces

Myslienky Mumia Abu-Jamal

'Ľudia hovoria, že sa nezaujímajú o politiku a nechcú sa jej účastniť. Napriek tomu sú jej súčasťou. Ich spoluúčasť má podobu ľahostajnosti a nevšímavosti. Je to podrobenie a tichý súhlas miliónov, čo podporuje systém. Ak neodporuješ systému, tvoje ticho sa stáva súhlasom. Ľudia používajú mnoho druhov ospravedlnení svojho nezáujmu. Hovorla dokonca o Bohu ako zámlenke pre udržanie súčasného Status Quo. Hovorla o zákonoch a poriadku. Ale pozrite sa na systém, pozrite sa na súčasný spoločenskú usporiadanie. Vidíte Boha? Vidíte poriadok? Nie je to nič, iba zmätok a neporiadok a zákony sú iba ilúziou bezpečnosti. Ilúziou, pretože sú postavené na dlhej histórii nespravodlivosti, rasizmu, zločinov, zotročovaní a zabíjaní miliónov. Mnoho ľudí hovorla, že je šialené odporovať systému, ale v skutočnosti je šialené neodporovať.'

podľa Spirit of Crazy Horse spracoval Matúš Rltomský.

Práca je choroba

Krádež! Slovo, ktoré vyvoláva morálne rozhorčenie a odsúdenie u väčšiny ľudí. Aj medzi ľuďmi, ktorí si hovoria "kontra-kultúra" pretrvávajú strach z tejto priamej a otvorenej deklarácie slobody a odmietnutia ekonomického otroctva. Táto všeobecná averzia ku kradnutiu je z môjho pohľadu príklad toho, ako systém prispôbuje masu a učí ich akceptovať život robotov. Otázkou nie je, či je kradnutie morálne dobré čin, ale skôr "za akých okolností je kradnutie primeraným činom?". Podme sa nad tým zamyslieť, pretože niekedy je kradnutie jedinou počestnou vecou, ktorú možno urobiť.

'Naše morálne zákony hovoria, že okrádať bratov a sestry je zlo. Neokrádať inštitúcie, ktoré sú pillermi korporáčnej ríše je rovnako nemorálne.'

Abbie Hoffman

Nie je podozrivé, že korporátna oligarchia šikovne maskuje vykorisťovanie ľudí a v tom istom čase krádež ľudí, ktorí si berú späť to, čo im patrí? Nie je to šialené, že je legálne, keď si vojenská mašinéria vynucuje dane od obyvateľov a nelegálne, keď si hladný človek ukradne jedlo, ktoré je jeho základnou potrebou? Keď dovolíme podvodníkom premeniť naše jedlo, našu krajinu, našu vodu a náš vzduch na tovar, stávame sa spoluvinnými za našu vlastnú neslobodu. Systém nás natoľko oslepiť ilúziami, že nedokážeme rozpoznať kapitalizmus ako spoločného utlačovateľa. Tá istá upírska sila, ktorá vysáva zo Zeme jej zdroje, nás učí nenávisť našich susedov, zabíjať sa kvôli imaginárnym hraniciam a okrádať nás o najlepšie roky nášho života. Dostali sme do daru tento život, aby sme plávali s rybami, spievali s vtákmi, smiali sa, tancovali, milovali sa... Nie aby sme pokorne vykonávali nezmyselnú a degradujúcu vec nazývanú práca počas štyridsať rokov nášho života. Vynútená práca je neprírodný stav. Naše inštinkty nám hovoria, aby sme rebelovali proti otroctvu, ale naša socializácia nám hovorí aby sme sa podriadili autorite. Krádež psychologicky oslobodzujúci akt, pretože keď prekročíte systémom vymedzenú hranicu prípustného spôsobu správania sa, zažijete radostné uvoľnenie potlačovaného hnevu a zlosti. Politicky motivované kradnutie je snaha vziať si späť to, čo nám bolo odobrané a o čo sme boli okradnutí námedznou prácou. Nemá zmysel čakať, kým korporátna oligarchia prerozdeliť svoje bohatstvo medzi ľudí. Ľudia si môžu to čo potrebujú pre život prerozdeliť sami medzi sebou. Kradnutím sa abstraktné ideály stávajú konkrétnym činom.

Live Wild or Die č.5

Nasledujúce články a úryvky sa z rôznych pohľadov zaoberajú prácou a kradnutím. Dal som ich dohromady a rozhodol sa ich uverejniť v snahe vyprovokovať čitateľov k premýšľaniu o týchto dvoch veciach, ktoré byvajú málokedy predmetom diskusie. Prítom práca a veci s ňou spojené veľmi významne určujú podobu nášho života. Premýšľajúc o možnostiach iného usporiadania spoločnosti a spôsobu žitia, ťažko môžem obísť otázky spojené s nutnosťou pracovať pre zabezpečenie životných potrieb.

Práca sa v dnešnej spoločnosti stáva skutočne akousi chorobou. Väčšina pracovných činností človeka má za následok narušovanie prirodzeného životného prostredia a ničenie Zeme, pričom iba malé percento práce a produkcie spoločnosti súvisí s uspokojovaním základných životných potrieb. Mnohí ľudia obetujú prácu veľkú časť svojich životov, bez toho aby sa zamysleli nad jej skutočným zmyslom a dopadom. Práca ako taká je vo vedomí ľudí podmienkou pre morálny život a tí, ktorí sa odvážia klásť otázky o jej zmysle, sú väčšinou považovaní za povlačov a lenivcov. Politici hovoria o vytváraní nových pracovných príležitostí, málokto sa však zaoberá tým, pre čo a pre koho je potrebné a prospešné viac pracovať. Samozrejme práca je v dnešnej spoločnosti životnou nevyhnutnosťou, to ale neznamená, že spoločnosť fungujúca na odlišných princípoch, o ktorú sa usilujeme by mala zachovať súčasnú zvrátenú podobu práce.

Mojí ľudia nikdy nebudú pracovať. Tí, ktorí pracujú, nemôžu snívať a múdrosť k nám prichádza zo sna.

Smohalla, domorodý Indián, 188

Podľa kňaza „je niekedy kradnutie v poriadku“

Napriek tomu, čo hovorí Biblia o kradnutí, kňaz z Anglickej cirkvi (Church of England) vyhlásil, že nie je žiadnym hriechom kradnúť - v prípade, že obeťou je veľký supermarket.

'Ježiš povedal "Miluj svojho blízkeho", nepovedal "Miluj Marks and Spencers"(Marks and Spencers je názov najväčšej siete supermarketov v Anglicku - pozn.prekl.)' vyhlásil Reverend John Papworth na stretnutí britských maloobchodníkov.

Papworth upozorňuje na rozdiel medzi okrádaním osôb a malých obchodov, ktoré je podľa jeho slov zlé, a kradnutím v obrovských obchodoch korporácií. Tieto, podľa jeho slov ruľujú malé obchody a narušujú lokálne komunity.

Papworth, ktorý pracuje v St.Mark's Church severozápadne od Londýna, sa podľa oficiálneho hovorcu Anglickej cirkvi Pete Broadbenta svojím výrokom obrátil proti cirkevnému učeniu.

'Príkazanie "Nezabíjaj" je rovnako absolútne ako "Nepokradneš" Povedal Pete Broadbent.

(16.marec, 1997)

História a život prírodných národov ukazuje, že pre uspokojenie základných potrieb stačí pracovať oveľa menej času, ak spoločenstvo jedná v súlade s prírodou a orientuje sa viac na nemateriálne oblasti života. Zastancovia alternatívnej ekonomiky zase tvrdia, že rozumným prístupom k e-

konomike by bolo možno v súčasnosti obmádzť prácu na 10 hodín v týždni, pri zachovaní štandardu pokrytia životných potrieb ľudí. Vyžadovalo by to skončiť výrobu konzumného

tovaru s krátkou životnosťou, zastaviť výrobu množstva zbytočného luxusného tovaru, decentralizovať ekonomiku a zmenšiť tak náklady na prepa-

vu, balenie, skladovanie a distribúciu tovaru, ako aj obmádzť byrokratickú prácu potrebnú na koordinovanie obchodov.

Pozitívne zmeny v tejto oblasti sa už uskutočňujú. Pestovanie si vlastného jedla, myšlienka sebestačnosti a D.I.Y. (Do It Yourself - Urob To Sám), zakladanie LETS systémov, spolupráca na komunitnej úrovni a iné formy alternatívnej ekonomiky, to sú kroky správnym smerom. Okrádanie korporácií môže byť pre niektorých ľudí spôsob ako sa tu a teraz aspoň sčasti oslobodiť zo začarovaného kruhu práca-spotreba, ale rozhodne to nie je skutočná alternatíva. V tom súhlasím s článkom Kradnutie je konzumovanie. Rád uvítam aj vaše názory na túto tému.

Matúš Ritomský

Po stáročia prakticky každá civilizácia považovala prácu za kľatbu, známku otroctva alebo prinajmenšom za nutné zlo. Že by boli slobodní ľudia ochotní pracovať dlhé dni po tom, ako uspokojili svoje potreby a práca bola pokladaná za známku poctivosti a ceny človeka, nielen, že nemá obdobu v dejinách, ale je mimozápadným kultúram nepochopiteľná.

Náboženstvo kapitalizmu hľadá, že vrcholným problémom spoločnosti je udržať plnú zamestnanosť, kontrolovať infláciu a vyrobiť všetko, čo sa vyrobiť dá. Subkultúra si logiku prevrátila. Úlohou je určiť minimálnu pracovnú dobu potrebnú k uspokojeniu základných potrieb všetkých členov spoločnosti. Esenciou kritiky v subkultúre je viera, že v spoločnosti pohltenej vecami sa ľudia stávajú súčasťou, poprípade otrokmi svojho vlastníctva. Ľudské kvality sú určované tovarom: automobilmi, v ktorých sa jazdí, cigarety, ktoré sa fajčia. Rytmus moderného života imituje rytmus výroby. Životy tichého zúfalstva sú nasekané do minút a prekypujú tlakom hodín. Veci, ktoré nám mali slúžiť, nám zrazu vládnu.

*z knihy Ondreja Hanáka
Hippies - slepé rameno mrtvej rieky*

'Byznis je krádež. Profit je krádež. Keď kupuješ okrádajú ťa o peniaze. Keď pracuješ, je to ešte horšie - okrádajú ťa o čas. A potom ti dajú trochu peniazi, ktoré ukradli niekomu inému. Zaspali ťa a budú ťa okrádať celý život. Je čas vziať si malú časť späť. Malá prechádza v supermarketke a trochu si kúpiť môže získať jedlo a ďalšie potrebné veci zadarmo. Neboj sa kradnúť, ale neokrádaj malé obchody vlastnené ľuďmi, ktorí v nich sami pracujú.'

Do or Die č.7 (časopis Earth First! v Anglicku)

Kradnutie je konzumovanie

Trápia ma články glorifikujúce kradnutie v anarchistických publikáciách ako Fifth Estate alebo Live Wild or Die a preto by som sa k tejto téme chcel vyjadriť.

Predovšetkým, ľudia, ktorí kradnú z obchodov sú stále závislí na systéme industriálnej výroby. Sú stále závislí na systéme, ktorí uspokojujú ich základné potreby. Sú stále konzumentami produktov priemyselnej spoločnosti.

Radšej by sme mali vytvoriť svoj vlastný systém vzájomnej pomoci, založený na práci našich rúk, uspokojujúci základné potreby. Cieľom by malo byť kupovať či skôr používať výrobky vyrobené vo vnútri našich komunít.

To by posilnilo naše komunity a oslobodilo tých, ktorí by produkovali a spotrebúvali tieto ručne robené, podomácky vytvorené či komunitou vyrobené výrobky. Kapitalistické produkty sú ako droga. Ten, kto kradne v obchode je ako závislý narkoman, neschopný samostatne zabezpečiť svoje potreby, odkázaný na globálny obchod a vykorisťovanie robotníkov v krajinách tretieho sveta. Ten, kto je sebestačný, je nezávislý.

Ak nedokážeme vyrobiť to, čo potrebujeme, skúsme radšej nájsť spôsob ako to dokázať, alebo nahradiť to tým, čo si dokážeme zabezpečiť sami.

Tí, ktorých cieľom je zničiť súkromné vlastníctvo budú mať, podľa môjho názoru, väčší úspech, ak medzi ľuďmi rozdadajú svoje vlastné výrobky, radšej než ukradnuté produkty práce niekoho iného.

Práca môže byť tiež darovaná, rovnako komunitná služba a vzájomná pomoc. Na myseľ mi prichádza aktivita "Food not bombs". ("Food not Bombs" je aktivita ľudí, ktorí dobrovoľne z vlastných zdrojov pripravujú a rozdávali jedlo ľuďom, ktorí to potrebujú. Aktivita Food not bombs vznikla v anarchistickom a antiautoritárskom hnutí v USA, akcie v štýle "Food not bombs" sa konajú napríklad aj v Prahe - pozn. prekl.). Posolstvo tejto aktivity je zrozumiteľné a jasné. Kradnutie naopak neprináša verejnosti žiadne posolstvo. Dôsledkom kradnutia v obchodoch je zvyšovanie cien tovaru a nikdy v histórii nedonútilo kradnutie žiadnu korporáciu obmedziť svoje obchody.

Anarchia je jeden z najzložitejších politických (apolitických) systémov vôbec. Vyžaduje vysoký stupeň spolupatričnosti a sebazodpovednosti. To je jeden z hlavných dôvodov, prečo je tak málo populárna. Je ťažké dosiahnuť anarchiu v takej individualistickej a egocentrickej spoločnosti, akou je súčasný kapitalizmus. Anarchia úspešne fungovala v spoločenstvách, kde bola súčasťou pôvodnej kultúry, rozvíjaná a prenášaná z generácie na generáciu a realizovaná v každodennom živote.

Anarchia sa vyvíja, keď sú ľudia pripravení prijať zodpovednosť za seba samých, následne za zdravie a prospech ich komunity, bioregiónu, v ktorom žijú atď. Samozrejme prevzatie zodpovednosti sa deje viac menej súčasne, ale jedno je zjavné - začína vždy u nás samých. Teraz je ten správny čas začať - "Spôsob ako dosiahnuť víťazstvo revolúcie je konať tak, ako keby už revolúcia zvíťazila."

Anarchistická budúcnosť priniesie potrebu viac dávať ako brať, viac vytvoriť ako zničiť, viac milovať ako nenávidieť. Ak to znie ťažko uskutočniteľné, je to preto, že sa to uskutočňuje ťažko. Autokracia a egocentricky orientovaný individualizmus je oveľa jednoduchší, to je dôvod prečo je dnes tak rozšírený.

Namiesto kradnutia, ktoré podľa môjho názoru vnáša iba viac chamtivosti a nedôvery do našich spoločenstiev, môžeme založiť záhrady, ako znak našej viery v budúcnosť. Nakŕmíme ostatných, budovať obydľia, byť tvorcom, nie konzumentom ukradnutej práce iných. To je to, čo podľa môjho názoru môže priniesť zmenu.

David Whittier, North Carolina

Práca ako príležitosť

Aby toho nebolo dosť, rozhodol som sa aj ja prispeť svojím pohľadom na rozoberanú otázku práce a kradnutia. Začnem u toho druhého. Pre mňa je kradnutie (tam kde je nadbytok, čiže napr. Supermarkety) prijateľné, ak niekto nemá čo jesť, alebo je v inej núdzi. Rozhodne však v ňom nevidím trvalé riešenie, alebo dokonca alternatívu pri monotónnom živote strávenom v ubíjajúcom zamestnaní. Je to stále len priživovanie sa na tom, proti čomu vystupujeme. Tak isto ako nadávanie na štát, kapitalizmus a pritom žitie na podpore.

A tu sa už dostávam k otázke práce. Osobne ma neláka predstava života strávenom v nejakom zamestnaní, ktoré ma nebaví a o ktorého zmysle nie som moc presvedčený. Domnievam sa, že mnoho ľudských síl a schopností je mrhaných na zbytočnosti, ktoré však udržávajú pri živote súčasný stav. Koľko práce a peňazí zhltnie len administratíva. Samozrejme je to aj otázka väčšej samostatnosti a zodpovednosti nás všetkých. Potom by už jej treba nebolo. Alebo tie kvantá peňazí (ktoré bolo treba najprv nejak vyprodukovať) mŕňané na reklamu, aby nás presvedčila, že potrebujeme práve to, čo ponúka. Pritom, ak by sme využívali hlavne miestne produkty, ktoré by boli prirodzene dostupné v našom regióne, asi by už tak potrebná nebola. A tak možno pokračovať ďalej. A samozrejme sami skutočne nepotrebujeme mnoho z toho, čo spotrebúvame. Tým nechcem povedať, že sa máme všetkého zrieknuť, ale kto je spokojný vo svojom vnútri, ten nepotrebuje až toľko vecí navonok.

Vráťim sa však k práci. Chcel som týmto len naznačiť to, čo už bolo spomenuté v niektorom z týchto článkov, že v skutočnosti by sme potrebovali stráviť prácou podstatne menej času. Je ešte otázka, akou prácou. Som totiž som presvedčený, že každý tu máme na zemi určité poslanie ale je na nás, či ho naozaj naplníme. A je naozaj rozdiel či robíme niečo s láskou, alebo z nenávisťou. I keď ideálom je robiť všetko z láskou, ale to je pre väčšinu z nás ťažko dosiahnuteľné. Možno si poviete, že to všetko čo píšem je iba teória a v skutočnosti môžeme byť radi, že vôbec nájdeme nejakú robotu. Je síce pravda, že som študent a teda ma živia rodičia (čiže peniaze na jedlo a bývanie a viac menej aj šatstvo nepotrebujem). Ale prakticky všetky peniaze na ostatné svoje potreby a záujmy si už niekoľko rokov zarabám sám. A môžem s konštatovať, že väčšina roboty, čo som robil, ma celkom bavila. Napríklad u grafických návrhov som zužitkoval svoje prirodzené výtvarné schopnosti. Alebo píšem články do novin o veciach, ktoré ma zaujímajú (ekológia, zdravý životný štýl...). Navyše si myslím, že tieto články sú užitočné a môžu niekomu aj niečo dať. Časom pomýšľam na to, že by som išiel bývať niekde na dedinu, bližšie k prírode. Ale ani tam sa asi nevyhnem nejakej forme zamestnania (napríklad niečo vyrábať, pestovať na predaj, písať - nápadov mám viac, uvidím čo bude). Zatiaľ totiž nepoznám nikoho, kto by sa aspoň približoval k úplnej sebestačnosti. Nejde len o to, dopestovať si všetko. V súčasnej spoločnosti sú potrebné peniaze aj na mnoho iných vecí. Okrem toho nemyslím si, že je najlepšie riešenie urobiť si všetko sám. Znamenalo by to odrezanie sa od ostatných ľudí, od vzájomného zdieľania, spolupráce. Lebo osobne vidím prácu nielen ako spôsob uživenia sa, ale aj ako svoj príspevok ostatným ľuďom, spoločenstvu v ktorom žijem. Spôsob, akým sa môžeme vzájomne obohacovať a zároveň rozvíjať svoje vlastné schopnosti.

Tu sa dostávam k rôznym nekomerčným aktivitám, myšlienke D.I.Y. a podobne. Takisto vládne presvedčenie, že za "duchovno" sa nemá platiť. Všetko sú to síce krásne idey, ale ľudia, ktorí robia tieto aktivity musia tiež z niečoho žiť. A tak často musia zabíjať čas v nejakej nezmyselnej robote miesto toho, aby robili to čo ich baví a je užitočné aj pre ich okolie. Zaráža ma postoj mnohých ľudí, ktorí bez miľnutia okia dávajú peniaze na také veci, ako sú alkohol a cigarety, ale pritom im je veľa dať napríklad za nejaký koncert, prednášku, seminár, alebo 15 Sk za časopis. A to asi hovorí aj niečo o rebríčku hodnôt. Berú ako samozrejmú, že to budeš pre nich robiť bez nároku na aspoň nejakú náhradu za čas strávený robením týchto aktivít (lebo tá práca sa nikdy nezaplatí a ani to nikto nerobí kvôli tomu, aby zbohatol). Pritom však sami nie sú ochotní urobiť niečo pre druhých a ešte ti budú vyčítať, že chceš po nich peniaze, alebo že sa stávaš komerčným. Nebolo by lepšie podporiť týchto ľudí a aktivity, ktoré sú naozaj hodnotné, namiesto konzumu a podpory takejto biznisu, ako je napríklad tabakový priemysel? Možno by pýtal za to, čo robia trochu viac, ale na druhej strane by sa tomu mohli naplno venovať, čo by sa odrazilo aj na kvalite ich činnosti a spätne by sme aj my získali od nich viac. Aby som to celé zhrnul, domnievam sa, že je len na nás, aký prístup k práci zaujmeme. Či bude pre nás nutným utrpením, alebo príležitosťou pre rozvoj a vzájomné obohacovanie.

Ondro Végh

Vždy vám hovorili, že práca je prekliatie a námaha nešťastie.

Ja vám však hovorím, že svojou prácou naplníte časť snu zeme, ktorá vám bola prisúdená, keď sa ten sen rodil.

Ak sa zaoberáte prácou, milujete v skutočnosti život, a milovať prostredníctvom práce znamená dôverne poznať najskrytejšie tajomstvá života.

Práca je zviditeľnená láska.

A keď nemôžete pracovať s láskou, ale iba s nechufou, potom bude lepšie, keď opustíte svoje dielo, posadíte sa k chrámovým dverám a budete brať almužny od tých, ktorí pracujú s radosťou.

Pretože keď pečiete chlieb ľahostajne, pečiete horký chlieb, ktorý sytí hlad iba napoly.

A keď nelisujete radi hrozná, vaša nechufť nakvapká do vína jed.

A aj keď spievate ako anjeli a nemáte radi spev, uzavierate ľudské uši hlasom dňa i noci.

Chalil Džibrán - Prorok

Dopestuj si

svoje jedlo

Zbytky keříčkových fazolí - přirozená zásobárna energie

Po odpození fazole nevytrháváme, pouze nad zemí je odřezáváme, kořeny necháváme v zemi. Tak pro následnou plodinu nejlépe využijeme zásoby dusíku, které jsou ukryté v nádorcích na kořenech fazolových rostlin. Tím posloužíme hlavně rostlinám, které milují dusík.

Celer má rád slané

Pokud je na celeru vidět, že zjevně strádá, příležitostně jej zalít touto zálivkou: na 10 litrů vody jedna polévková lžíce kuchyňské soli

Fazole nesejeme hluboko

Ríká se, že fazole chtějí slyšet zvony - tzn., že se nemají sít hlouběji než 3 - 4 cm. Pro klíčení je vhodné po vysetí je zalít ohřátou vodou.

Pro větší úrodu kedluben

V půdě dobře zásobené živinami můžeme získat v sezóně z jedné rostliny více kedlubnů. Při sklizni ořezáváme bulvy tak, aby košťál a několik dolních listů zůstaly na záhoně. Na okraji košťálu se pak udělá několik nových bulvíček - nejsou tak velké jako ta první, ale je jich více.

Cibule rekordních velikostí

Na podzim vybereme velké cibule ze sklizně, uložíme je do sáčku a ten přes zimu zavěsíme v blízkosti kamen. Teplota musí být tak velká, že cibule téměř vyschnou, ale nezplsní. Když tyto 'plemenné' cibule brzy na jaře vysadíme na záhon, narůstají jim jen listy, ne však květní stvol. Taková cibule může dosáhnout hmotnosti až několika kilogramů!

Otruby lákají plže

Člověk by mohl říci, že plži jsou požitkáři - za otrubami jsou ochotni cestovat i kilometry. Zvláště zlaté je velmi lákají. Takže, chceme-li se s plži dělit o otruby, ne však o úrodu v zahradě, uděláme to takto: otruby umístíme někde v zahradě a pak zvířátka odneseme někam do volné přírody, rozhodně nejsem zastáncem ničení všeho živého jen proto, že mi něco ujde z mého! Nemáme-li po ruce otruby, zato pěstujeme dost reвенě, stačí ke stejnému účelu rozložit listy reвенě okolo zeleniny.

Zdroj mladosti v jihu

V mnoha zahradách stojí staré, zapomenuté ovocné stromy. Tyto veterány můžeme opět přivést k životu a k plodění velice starým, osvědčeným receptem - nezbytnou energii jim dodá obklad z jílů.

Nejdříve kůru stromu očistíme, okartáčujeme drátěným či šetrnějším rýžovým kartáčem, namočeným v odvaru z přesličky rolní. Po vyčištění kmenu ořízneme staré rány, mrazové trhliny můžeme nechat. Pak strom

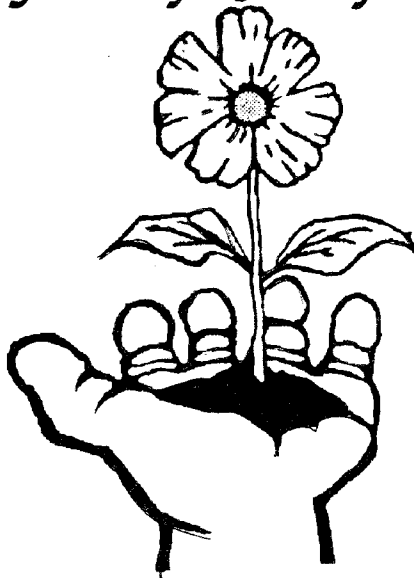
necháme oschnout a mezitím můžeme přikročit k výrobě jílového obkladu.

Jíl lze vylepšit smícháním v poměru 1 : 1 s krávcem a zředěním odvarem z přesličky. Vymíchat vše na hladkou hmotu a přes noc nechat ustát. Příští den touto směsí ošetřit jednotlivé rány nebo prostě celý kmen natřít, zejména v případě většího poškození mrazem. Na kmen nanese hmotu v silné vrstvě a kmen ovážeme pytlovinou. Obklady můžeme na kmeni nechat i celý rok a pak ještě obnovit. Nejvhodnější doba k ošetření stromů je jaro.

Jak na klejotok?

Je tu jeden výborný přírodní prostředek - škvítki

Pár dobrých rad, jak se obejít bez chemie

Části kůry postižené klejotokem důkladně vyřízneme, pak rány vytřeme drcenými listy škvítku, aby se zelená šťáva vsákla do dřeva. Takto ošetřená místa se rychle hojí a brzy na nich opět naroste zdravá kůra. Měli bychom naše peckoviny hlídat a touto kúrou je včas ošetřit.

Pílatky na švestkách

Než začneme ořezávat větve, měli bychom zkusit polévat koruny stromu odvarem z květů černého bezu. Začít však už před otevřením květů a proces během květena 2 - 3x opakovat. Na odvar počítat 1 hrst čerstvých či 2 pol. lžíce sušených květů na 1 litr vody.

Pomůže též tento postřik: Na 1 litr vody 1 čaj. lžička mazlavého mýdla, dobře rozpustit, případně i krátce povařit.

Plátky jsou černé vosičky s červenavě hnědožlutými nožkami a čtyřmi průsvitnými křídly.

Na vlnatku platí bezinky

Také proti vlnatce (mšici krvavé) pomůže postřik z květů bezinky. Abychom vlnatce zabránili ve vstupu do dřeva, natřeme všechny trhliny na stromech jilem.

Účinná je také směs 1 dílu lhu a 3 dílů tuků, kterou natřeme na napadená místa v případě, že v našem okolí není žádné nálezště jílů. Je zajímavé, že druhu Ontario se vlnatky zdaleka vyhýbají!

Přirozená ochrana plodů proti hnilobě

K vystylání sklepních polcí použijeme listy kapradí. Mezi kapradí a plodiny musí přijít vrstva papíru, dále používáme spíše mladší kapradí, které ještě na rubu listu nemá semena. Případné výtrusy z kapradí a šťáva z kapradí nesmí dosáhnout k ovoci.

Čarování s uskladením ovoce

Nejvhodnější je uskladnit ovoce - jablka a hrušky - stopkou vzhůru tak, jakoby visely na stromě. Aby nám ovoce vydrželo delší dobu, musíme sklízet za jasného počasí při ubývajícím měsíci a uložit na listy z vlastního stromu.

Pokud máme doma dřevěné bedničky nebo soudky s dobře těsnícími víky, můžeme je upotřebit k uskladnění ovoce. Plody musí být před uskladněním 2 týdny rozloženy v suché místnosti. Na dno bedniček dáme vrstvu suchého písku, na ni vrstvu plodů, ale každý nejprve zabalíme do hedvábného papíru. Následuje opět vrstva písku - tak dále - končíme vrstvou písku. Nádobu či bedničku dobře uzavřeme a uložíme v suchu a chladnu, ale před mrazem chráníme. Obsah nádob musí být dobře vyměřen, aby ho bylo lze po otevření bez problémů co nejrychleji spotřebovat.

Na mravence s vůní

Chceme-li naše čile podnajímníky vypudit nekravou cestou, nastrkáme do mravenišť čerstvé listy kerblíku, tymiánu, majoránky nebo levandule - a mravenci vezmou nohy na ramena. Stejně působí i čerstvé postranní výhony rajčat.

Jak na hraboše

Do hraboších děr nastrkáme větvičky černého bezu, který hraboši nemají v oblibě.

Kolem stromu do kruhu vysadíme česnek. Hlodavci nedokáží léčebné účinky česneku docenit - vůni česneku nesnášejí, česnek též odstraňuje bakterie a houby z květnáče, stačí do něj zapichnout několik stroužků.

Ochrana semen

Ptáci rádi vyzobávají zasetá semena. Abychom jim to znechutili, přidáme k semínkům pelyňkový prášek. Vůně pelyňku odráží nejen ptáky, ale i myši a potkany.

Všestranný prostředek proti škůdcům

Je to bramborový odvar! Kropení zchlazenou vodou z vařených brambor ochrání rostliny před všemi vývojovými stádii od vajčeka až po dospělé škůdce.

Proti černé mšici na fazolích s revení

Připravíme si nálev z čerstvých revenových listů a po vychladnutí jím rostliny důkladně polijeme. Kropení opakujeme 2 x týdně, dokud poslední 'návštěvník' neodejde.

Jakou vůni si vyberete?

Muškat, heřmánek, levandule - uvolňuje stres

bazalka, máta, hřebíček - oživují

citron, máta - osvěžují

citron, rozmarýn - zvyšují koncentraci

citron, máta, blahovičník - povzbuzují

růže - harmonizuje, ladí.

Waltraud Gregorová

uverejnené v Bionovinách č. 12/98

Múdrost čínskej medicíny

časť 4

SRDCE - TENKÉ ČREVO

Na prvý pohľad sa zdá táto kombinácia ako nezmyselná, ale tisícročné skúsenosti orientálnych lekárov potvrdili, že to tak nie je.

Hlavným orgánom tejto dvojice je srdce. Neprikladali mu však len funkciu akejsi krvnej pumpy, ale spájali ho tiež s citmi a emóciami. Verili, že v ňom sídli oheň života. Ostatne, aj keď dnešná veda to odmieta, s niečím podobným sa stretávame snád v všetkých kultúrach, takže je nanajvýš nepravdepodobné, že by na tom nebolo niečo pravdy. Aj v bežnej reči ho voláme o srdcečných ľuďoch, alebo o tých, čo majú zatvrdnuté srdce. Srdce môže byť plné ohňa, ale tiež ako kameň. Hovorí sa, že máme v srdci bolesť a strach, alebo, že niečo potešilo naše srdce.

Ale aj dnešná medicína vie, že príznakom infarktu býva neovládateľná úzkosť a strach. Takisto keď pátrame po jeho príčinách, okrem našej 'zdravej' životosprávy za to môžu hlavne stresy a citové problémy. Srdce býva oddávna spájané so žilom ohňa. Preto aj takzvaní 'ohňiví' ľudia majú najčastejšie problémy so srdcom.

Všeobecne, ak je v tomto okruhu nedostatok energie, tak sa to prejavuje pevným zdravím, dobrou mysľou, ale extrémne až horkokrvnosťou, pánovačnosťou a vznešlivosťou. Druhým extrémom sú zase ľudia, ktorí sú ako by bez iskry, stále unavení, nevýrazní. Sú väčšinou zimomraví, uzavretí a majú sklony k nervovým poruchám či depresiam. Obrazom funkcie srdca je aj naša tvár. Ľudia so zlou funkciou srdca sa často vyznačujú červenou, až fialovou tvárou, s množstvom tenkých žiliek. Tento okruh tiež vplyva na hrudnú časť chrbtice a tak často ľudia s jeho zlou funkciou majú stuhnúť hrudník, ktorý im potom neumožňuje správne dýchať, čím je spätne ešte viac poškodzované srdce.

Druhým orgánom tejto dvojice je tenké črevo. O jeho súvislosti so srdcom vieme zatiaľ dosť málo. Ale viac nám ukáže ak sa pozrieme na našu stravu. Každý orgán má určité jedlá, ktoré mu nerobia príliš dobre. Pre tenké črevo a k nemu prislúchajúci dvanástnik sú to hlavne mäsité jedlá, údeniny a sýry. Keď si uvedomíme, čo najviac škodí aj srdcovo-cievnemu systému, tak sme doma. K poruchám tenkého čreva sa často pridružujú rôzne psychózy a pocity únavy. Takisto s nimi súvisia aj problémy s ušami, hucanie, či pískanie, ale aj zápal stredného ucha. Zmenou stravy však tieto potiaže veľmi často až podivuhodne miznú. Taký istý účinok zvykne mať táto zmena aj na už zmieňované bolesti hrudnej časti chrbtice. Takto sa zase vraciame k srdcu. No a ako u každého okruhu aj tu má významný vplyv aj naša psychika. Každý lekár vám povie, že ak máte problémy so srdcom, tak by ste sa mali vyhnúť stresom, nerozčuľovať sa a celkovo sa snažiť o kľudný život.

Ondro Végh

Bylinky v lete

Už dávno si naši predkovia všimli súvislosť medzi vzhľadom rastliny a jej liečebným účinkom. Toto poznanie asi najviac rozvinul lekár a učenec Paracelsus, žijúci v 16. storočí vo svojej náuke o signatúrach. Aj keď neskôr tieto poznatky moderná veda zavrhol, ako nezmysel, dnes znova prichádzajú mnohí skúsení bylinkári svojimi praktickými skúsenosťami na to, že tieto súvislosti naozaj existujú.

Zisťujú tiež, že každá bylina pôsobí nielen na určité ochorenie, ale tiež aj na určitý druh ľudí. Preto aj vyberajú pre každého človeka individuálne tú správnu bylinu, alebo zmes bylín.

Skorocel kopijovitý

Listy skorocelu sa zbierajú od mája do augusta. Jeho úzke pozdĺžne rebrované listy vytvárajú pocit stiesnenosti a ten poukazuje aj na jeho účinok. Je vhodný práve pre ľudí s pocitom zožretia, napríklad vonkajšími okolnosťami. Títo ľudia práve často trpia zápalmi priedušiek a pľúc. A skorocel je veľmi účinný pri vykašľávaní hnisavého hlienu, ale napríklad aj pri astme, ktorá tiež vyvoláva sťahujúce počty. Účinný je tiež pri vredových ochoreniach žalúdka, dvanástnika a hrubého čreva. A ako už názov napovedá, výbory je tiež pri hojení rán. Najčastejšie sa prikladajú umyté čerstvé listy na ranu.

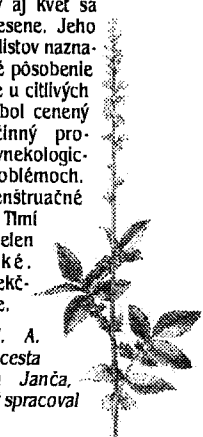
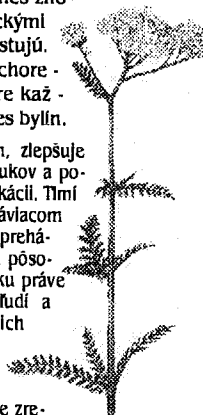

ňou a žĺčnikom, zlepšuje metabolizmus tukov a pomáha pri detoxikácii. Tímí tiež zápal v tráviacom ústrojenstve a preháňanie. Dokonca pôsobí aj na psychiku práve tohoto druhu ľudí a povzbudzuje ich aktivitu, zatiaľ čo u iných ľudí toto pôsobenie nie je zreteľné.

Rebríček obyčajný

Vňať a niekedy aj kvet sa zbiera až do jesene. Jeho jemné členenie listov naznačuje jeho jemné pôsobenie a tiež to hlavne u citlivých žien. Oddávna bol cenený ako veľmi účinný prostriedok pri gynekologických problémoch. Zmenšuje menštruačné bolesti a kŕče. Tímí krvácanie a to nielen gynekologické. Pôsobí aj dezinfekčne a močopudne.

Podľa kníh J. A. Zentrich: Treťia cesta ku zdraviu a Janča, Zentrich: Herbár spracoval Ondro Végh

D.L.Y.

Urob si sám

Huby inak

Huby sprevádzajú človeka počas celého jeho vývoja. Nezostali nepovšimnuté. Naši predkovia sa s nimi zoznamovali inštinktívne, ale aj pokusmi a omylmi. Snažili sa ich maximálne využiť.

Po dnes zostalo veľmi populárne zbieranie húb na kuchynské účely. Konzumujú sa čerstvé, sušené, ale aj konzervované mnohými spôsobmi. Zabúda sa však na ďalšie použitie húb: v ľudovom liečiteľstve, v lekárenských prípravkoch, v celostnej medicíne - homeopatii (tu sa úspešne využívajú i smrteľne jedovaté druhy húb).

V tomto článku sa ale budeme zaoberať niečím iným: atypickým využitím húb.

Začnime miestami hojným **práchnovcom kopytovitým** (Fomes fomentarius), ktorý sa používal ako zápalná hubka na prípravu práchna. Z veľkých plodníc si horári vyrábali dokonca pokrývky na hlavu. Táto huba rastie väčšinou na živých i odumierajúcich bukoch, častočne na brežákoch a iných listnatých stromoch.

Dnes by už málokoho napadlo, že huby možno použiť na písanie. Z **hnojníka atramentového** (Coprinus atramentarius) kedysi dávno získavali mňisi jemný, trvanlivý a neblednúci atrament. Mimoriadnu statoš spôsobovalo to, že výtrusy z plodníc prenikali priamo do pórov papiera alebo

vodu s kúskom klinčeka.

Hnojník možno pestovať na záhrade a tak si vytvoriť zásoby vlastného atramentu. Rastie bežne na dreve listnatých stromov trčiacich zo zeme, na pňoch, na konároch, alebo na vyhnovaných miestach. Objavuje sa v trsoch.

Kedysi si ľudia veľmi cenili drevo zo stromov na padnutých **hrdzov bôrovou** (Cronartium flaccidum), ako materiál vhodný na výrobu fakiel. Rástli oveľa pomalšie, ich drevo malo husté letokruhy a dali sa z neho naštiepať tenké a rovnomerne horiace fakle.

Ďalšia huba **pečeňovec dubový** (Fistulina hepatica), ktorý je tiež výbornou pochúťkou, spôsobuje, že drevo napadnutého stromu sa sfarbuje do pekne hnedej farby. Okrem toho je mäkkšie, lepšie sa opracúva a preto sa priam ponúka na výrobu rôznych predmetov. Rastie na kmeňoch, pňoch alebo na poranených miestach živých dubov.

Lesokórka plochá (Ganoderma applanatum - v novšej mykologickej literatúre sa uvádza pod latinským označením Ganoderma lipsense) je vhodná na kreslenie. Ostrým hrotom sa dá na jej spodnej

strane, ktorá je biela, vytvoriť umelecké dielo hnedej farby. Rastie na kmeňoch alebo pňoch listnatých, občas aj ihličnatých stromov.

Zaujímavá je aj **klanolupeňovka obyčajná** (Schizophyllum commune), ktorú v niektorých oblastiach používajú ako žuvačku, i keď mykológovia ju nepovažujú za jedlú. Vyskytuje sa na kmeňoch a konároch listnatých stromov alebo na hromadách dreva.

Brezovník brezový (Piptoporus betulinus) je svojou tvrdou plodnicou vhodný na brúsenie bríllov, nožov. Rastie iba na brežákoch. Napadá živé stromy, ktoré sú oslabené, poranené alebo poškodené. Ničí i mŕtve drevo. Behom roku ho rýchlo rozloží až na prášok červenohnedej farby. Tento sa používal na leštenie súčiastok hodín.

Huba, ktorá dokáže pretvárať kôru a piliny na hodnotný humus, sa volá **kapucňovka okrovohnedastá** (Galerina marginata). Môže sa používať k umelej infekcii kompostu, kde základnou surovinou bude aspoň čiastočne narušená smreková kôra a iný drevitý odpad.

Rastie od augusta do októbra na hnilúcom dreve ihličnatých stromov, na rôznom drevnatom odpade, pilinách a pod.

Ako vyplýva z hore uvedených príkladov, použitie húb okrem konzumácie je rôznorodé. Určite existuje množstvo iných užasných využití húb človekom. Ak o niečom viete, ozviť sa na adresu redakcie.

Milan Gazdík

Tieto články boli písané v dobe, keď ešte boje v Kosove prebiehali v plnom prúde. Dnes sa už na šťastie nebojuje, takže sú už trochu neaktuálne. Ale aj napriek tomu sa domnievame, že prinášajú trochu iný pohľad než prezentovali na jednej strane oficiálne médiá, nekriticky glorifikujúce NATO, ale tiež nacionalistické kruhy, velebiace 'slovan-ských bratov' Srbov. Až čas ukáže, kto na tejto vojne najviac získal. Obyčajní ľudia, či už srbskej, alebo albánskej národnosti to ale určite nebudú...

Komu pomôže intervencia NATO v Kosove a Srbsku?

V každom vojnovom konflikte prebieha boj minimálne na dvoch línkach. Prvá, takpovediac skutočná, na ktorej dopadajú bomby je plná utrpenia, smútku, strachu, bolesti, ničenia a smrti. Druhá, mediálna, existuje na stránkach novín, obrazovkách televízorov, v masmédiách a je plná skresľovania, utajovania a spracovávaní informácií, propagandistických trikov, poloprávd a klamstiev na oboch stranách. Ako sme sa mohli presvedčiť veľa v minulosti, celá pravda o každom vojnovom konflikte výjde najavo až s odstupom času, po jeho skončení. Nezávislé informácie o tom, čo sa dnes skutočne deje v Kosove a Srbsku, v podstate neexistujú. Tie, ktoré prináša jedna alebo druhá z bojujúcich strán nemožno považovať za verohodné a neostáva nič iné ako snažiť sa čítať 'medzi riadkami'.

Ťažko sa v tejto situácii zaujíma objektívne stanovisko alebo spoľahlivo posudzuje, čo je pravda a čo nie. Nové správy o vojne v Kosove a Srbsku, ale vyvolávajú celý rad pochybností.

Bombardovanie Srbska lietadlami NATO bolo nazvané 'humanitárnou intervenciou' a malo zabrániť humanitárnej katastrofe. Ako sa ukázalo, humanitárna katastrofa, vyražďovanie a hromadný exodus kosovských Albáncov po začatí útokov NATO naopak nabral na intenzite. Zdroje NATO uvádzajú, že plán etnických čistiek bol pripravený dlho pred zahájením bombardovania, ale zdá sa, že zahájenie útokov na Srbsko vytvorilo Miloševićovi dobrú situáciu na ich realizáciu. Miloševićovi nepochybne vyhovuje, že na území zasiahnutom vojnou nemôžu pracovať nezávislí novinári a pozorovatelia. Tiež mu vyhovuje, že v situácii, ktorá nastala, môže bez problémov potlačiť a umlčať akúkoľvek opozíciu vo vnútri Srbska. Útoky NATO zjednotili Srbov a paradoxne zabezpečili Miloševićovi širokú podporu medzi srbským ľudom.

Tak, ako vo všetkých vojnách, aj v prípade tohoto konfliktu najviac trpia obyčajní ľudia, zatiaľ čo jeho vínnici ostávajú nepotrestaní. Príkladom môžu byť útoky USA a NATO proti Iraku, ktoré sa prezentujú ako boj proti diktátorovi Sadamovi Husajnovi, nie proti iráckemu ľudu. Výsledkom sú masakra civilistov a radových vojakov, zatiaľ čo diktátor si zachováva pevnú pozíciu vďaka zjednoteniu iráckeho ľudu, ktoré je zákonnou reakciou na útoky a ohrozenie z vonku. Vystáva otázka, či podobné vojenské akcie v skutočnosti neposilňujú postavenie diktátora typu Husajna, Miloševića a podobne.

V každom prípade sa dnes nezdá, že by bombardovanie mohlo vyriešiť krízu v Kosove, zabrániť humanitárnej katastrofe, alebo prispieť k tomu, aby v tejto oblasti zavládlo mierové spoluzitné znepríatených etník. Zdá sa mi málo pravdepodobné, že by stratégovia NATO nedokázali predpokladať aké výsledky priniesie také závažné rozhodnutie, akým bolo zahájenie leteckých útokov na Srbsko. Nad celou intervenciou sa preto vznáša veľký otáznik. Aký cieľ v skutočnosti sledovalo NATO touto operáciou? Ležalo mu skutočne na srdci porušovanie ľudských práv, keď na iných miestach porušovanie ľudských práv podporuje či prinajmenšom necháva nepovšimnuté?

Predkladáme vám materiál, ktorý prináša kritické stanovisko k vojenskej akcii NATO zo zdrojov nezávislých na oboch stranách konfliktu. Robíme to tak v snahe priniesť nový spôsob nazerania na celý konflikt.

Matúš Riltomský (napísané 20.5.1999)

Vyhlásenie „War Resisters International“ k bombardovaniu NATO v Srbsku a Miloševićovej agresii v Kosove

War Resisters International je medzinárodná sieť viac ako 70 pacifistických skupín, vo viac ako 30 krajinách, zahŕňajúc Juhoslovanskú Federatívnu Republiku a Chorvátsko.

Pôvodným vysvetlením pre nutnosť vojenských akcií bola snaha prinútiť Miloševića podpísať mierové dohody. Tento argument vychádzal zo zásadného nepochopenia Miloševićových zámerov a myslenia srbského ľudu po rokoch nacionalistickej propagandy. Namiesto jeho oslabenia to umožnilo Miloševićovi pokračovať v stopách srbských a juhoslávskych tradícií hrđinských v obranných vojnách.

V súčasnosti je vysvetlením pre bombardovanie snaha zabrániť humanitárnej katastrofe. V čase písania tohoto vyhlásenia je jasné, že bombardovanie prinieslo ešte väčšiu katastrofu - a keďže jeho následkom bolo aj evakuovanie zahraničných pracovníkov a žurnalistov, ostalo ešte menej cieľst ako na túto katastrofu reagovať.

NATO využilo konflikt v bývalej Juhoslávii na redefinovanie svojej úlohy, prezentujúc sa ako svetová policajná sila. NATO presadzuje svoje záujmy vlastnej inštitúcie - v rozpore s nevojenskými a nevládnymi subjektami ako Organizácia pre Bezpečnosť a Spoluprácu v Európe a Organizácia Spojených Národov - a rozhoduje o vojenských akciách podľa svojej vlastnej vnútornej organizačnej logiky. Táto logika sama, 'koho 'zločiny' si vyžadujú reakciu a čo možno považovať za 'humanitárnu katastrofu'.

Namísto oslabenia Miloševićovho režimu a ochrany kKosovských Albáncov, bombardovanie NATO prinieslo katastrofálne - a predvídateľné - dôsledky. Kosovo je teraz otvorené pre srbské policajné, armádne, paravojenské a ozbrojené civilné skupiny útočiac na celú Albánsku populáciu a jej inštitúcie. V samotnom Srbsku, Miloševićov režim umlčal všetky protivojnové hlasy, ako napríklad rádio B92.

Vlády štátov zúčastnených v NATO prejavili veľký malý záujem podporovať nenásilné iniciatívy kosovských Albáncov za posledných deväť rokov, počas ktorých odmietali vojenskú odpoveď na Srbské represie a násilie. Namísto toho sa zhodli na vylúčení Kosova z Daytonských dohôd. Pri tejto príležitosti zahraničné vlády vyhlásovali, že násilie na 90 percentách populácie v Kosove nie je nič iné ako vnútorná vec Srbska. Deväť rokov Albánci v Kosove sledovali stratégiu nesmerujúcu k násiliu a koncentrovali sa na vytváranie paralelných štruktúr a inštitúcií, ako napríklad školy. Ich nenásilný boj využívajúci štrajky, mierové demonštrácie a alternatívne inštitúcie bol zväčša ignorovaný celým svetom.

Keby vlády krajín, ktoré teraz bombardujú v Srbsku, Kosove, a Vojvodine prejavili v minulosti väčšie pochopenie a záujem pomôcť populácii

Na právo 'humanitárnej intervencie' sa budú v budúcnosti štáty pravdepodobne odvolávať stále častejšie - možno právom, možno nie. Vtedy bude užitočné venovať pozornosť rešpektovaným komentátorom. Na poli medzinárodného práva pritom patrí medzi najuznávanejšie osobnosti Hedley Bull a Leon Henkin. Bull už pred 15 rokmi varoval, že 'jednotlivé štáty alebo skupiny štátov, ktoré sa ustanovili autoritatívnymi súdcami svetového blaha za prehliadania názorov ostatných, sú v skutočnosti hrozbou svetovému poriadku a teda aj jednanu na tomto poli.' Henkin potom píše, že 'tlaky podkopávajúce zákaz použitia sily sú politovateľne a argumenty, ktoré legitímizujú použitie sily za týchto okolností sú nepresvedčivé a nebezpečné... Porušovanie ľudských práv je vskutku až príliš bežné a keby bolo prípustné napravlvať ich vonkajším použitím sily, potom by neexistoval žiadny zákon, ktorý by zakázal použitie sily takmer ktorýmkoľvek štátom proti iným ľudským právam, vrátim, budú musieť byť rehabilitované a nespraviedlivosť napravená inými, mierovými prostriedkami, nie otvorením dverí agresii a zničením princípu pokroku v medzinárodnom práve, ktoré predstavuje postavenie vojny mimo zákon a zákaz použitia sily.'

Noam Chomsky, Konfrontace č. 6/99

kKosovských Albáncov, mohla by sa situácia vyvíjať úplne iným smerom. Prijímanie rozhodnutí týchto krajín je však riadené predovšetkým krátkodobými záujmami politických síly a 'vojenskej reality'.

Misia OBSE prišla príliš neskoro. Narýchlo zmlpovizovaná, nedostatočne pripravená a s mandátom, ktorý bol neadekvátne formulovaný, dosiahla niekoľko menších výsledkov, začala vytvárať spoluprácu na úrovni civilných skupín, ale nedokázala zastaviť nárast násillia. Namísto toho iba dokumentovala páchané krutosti. V radách OBSE bola viditeľne väčšina naklonená pre bombardovanie NATO.

NATO neexistuje kvôli ochrane ľudí žijúcich v zločineckých režimoch. Ako by mohlo, keď jeho vlastný člen Turecko, využívajú proti Kurdom rovnako hrôzostrašné metódy. Vojenská stratégia NATO v Kosove nie je navrhnutá tak, aby chránila populáciu, ale aby minimalizovala riziko pre

vojakov NATO - bez ohľadu na následky, ktoré to prináša ľuďom vystaveným pomste Srbov. Nová stratégia NATO sa zdá byť skúškou pre nové systémy vojenskej techniky, pre prvé použitie bombardérov US Air Force B-2, pre prvú aktívnu účasť nemeckého letectva od druhej svetovej vojny, ako aj pre vojenskú integráciu nových členov NATO.

WRI vyzýva k okamžitému zastaveniu leteckých útokov NATO a vyzýva k organizovaniu nenásilných protestov a demonštrácií proti NATO pred ambasádami zúčastnených krajín a ministerstvom obrany.

WRI vyzýva k podpore verejných zbierok na pomoc obetiam etnických čistiek a vojny. Vyjadrujeme solidaritu všetkým odporcom vojen, dezertérom, odopieračom služby v armáde a mierovými aktivistom.

V dnešnej situácii sa budeme snažiť v spolupráci s našimi priateľmi v protivojnových skupinách v Srbsku a Kosove vytvárať podmienky pre mier.

V budúcnosti WRI zvýši svoje úsilie na podporovanie občianskych iniciatív ako odpovedí na konflikty, na rozvíjanie nenásilných ako formy sociálneho boja a využívanie metód nenásilných riešení konfliktov.

29/3/99

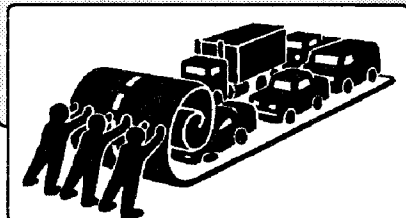
War Resisters International

5 Caledonian Road, London N19DY, Británie

<http://www.gn.apc.org/warresisters>

(War Resisters International sa podieľajú na vydávaní časopisu pre nenásilnú revolúciu Peace News vychádzajúceho od roku 1936. Časopis môžete kontaktovať na rovnakej adrese.)

preklad -mr-

ODPOR PROTI AUTOMOBILIZMU JE SÚČASŤOU ODPORU PROTI KONZUMNEJ SPOLOČNOSTI

Žijeme v dobe keď zdaniť vo nenápadne, ale v skutočnosti veľmi vytrvalo a dôsledne automobilová potreby. Benzinové pumpy rastú ako huby po daždi, plochy, na ktorých je živá zem zaliata jedovatým asfaltom, sa rozširujú, dopravné zápchy sa vo väčších mestách stávajú každodennou realitou, sloboda chodcov je obmedzovaná, ovzdušie zamorené nebezpečnými exhalátmi, počet obetí automobilových nehôd rastie. Zatiaľ čo do zlepšovania podmienok pre automobilovú dopravu sa investujú závažné sumy zo spoločných daní, autobusová a železničná doprava

sledky, ale väčšina podobných aktivít je veľmi nerovným bojom. Aj napriek tomu, že negatívne dopady automobilizmu môžu ľudia pocítiť na vlastnej koži, silné hnutie, ktoré by dokázalo vytvoriť protiváhu automobilovej lobby u nás neexistuje. Jeho zárodkom by mohol byť niektoré prevažne lokálne aktivity, ktoré si rozhodne zaslúžia podporu a pomoc.

Automobilový priemysel má dnes oveľa väčšie prostriedky a možnosti na propagandu, reklamu a ovládanie myslenia ľudí, má tak isto prostriedky na podplácanie osôb, ktoré rozhodujú o povolení konkrétnych projektov, má ekonomické páky, ktorými môže pôsobiť na politikov a zákonodarstvo.

Čo je však najdôležitejšie - rozvoju automobilizmu nahráva samotná povaha dnešnej spoločnosti a spôsobu života. Rozbíjanie lokálnych ekonomických a sociálnych vzťahov, ako aj s tým súvisiaci uponáhľaný životný štýl spôsobuje, že automobil sa stále viac využíva na každodenné cesty za prácou, nákupmi, oddychom a zábavou. Automobilizmus nahráva rozbíjanie malých regiónov, vytváranie umelých potrieb, reklama a manipulácia prostredníctvom médií. Vlac predaných áut, viac tovaru prepravovaného v

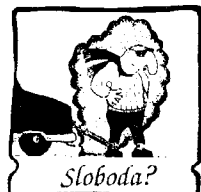
"Nie je otázkou, koľko veľa zarabáš, otázka je, ako málo potrebuješ. Ja potrebujem iba pol dukátu na deň. Nešporím, aby som si mohol kúpiť auto."

Alexander Solženicin (1960)

kamiónoch po diaľnicach, viac predanej a spálenej nafty, nové supermarkety na okrajoch miest s rozľahlými parkoviskami okolo, to všetko vylepšuje ekonomické ukazovatele, podľa ktorých sa hodnotí rozvoj a napredovanie krajiny.

Boj proti automobilizmu preto nemožno oddeliť od boja za zmenu spoločnosti, v ktorej je prvoradý ekonomický rast. Protiautomobilové aktivity by mali byť prirodzenou súčasťou širšieho hnutia za zmenu spoločnosti.

Matúš Rítošky

V roku 1899 opúšťa Henry Ford dobre platené miesto hlavného mechanika v Edisonovej spoločnosti, aby na svoje riziko a nebezpe-

čie založil prvý podnik na výrobu automobilov.

Zaznamenáva s dramatickou striedanosťou, že toto rozhodnutie sa mohlo zdať opovrhliivé, keďže v tej dobe, na prelome storočia 'nebol o automobily záujem'. Neuveriteľná veta, priznanie storočia!

Ford to všetko behom niekoľkých desaťročí všetko od základu zmenil. To znamená, že zmenil samotnú povahu potrieb západného človeka a obzvlášť vedomie, ktoré človek o svojich potrebách má. A to tak, že do prvej rady posunul najumelejšiu potrebu zo všetkých a poslednú v rade prichádzajúcich v celej histórii našich snov. Pozrime sa na zápletku.

Aby napravil nedostatok záujmu, alebo 'odpor verejnosti k stroju', vymyslí veľký, skutočný a jediný prostriedok, ako vytvoriť potrebu tam, kde nie je: reklamu, ako sa začne vtedy hovoriť.

Vo svojej prvej reklamnej brožúre nechá napísať: 'Auto vás môže odviesť kdekkoľvek, kde len budete chcieť...', aby ste mohli nechať odpočívajúc svoj mozog dlhými prechádzkami na čerstvom vzduchu a osviežiť pľúca vďaka posilujúcemu lieku: čistému ovzdušiu.

V roku 1910 predvedie model T, síce nie veľmi pekný, ale ľahko opraviťelný, ktorý potom tvrdohlavo presadzuje šesťnásť rokov bez akejkoľvek zmeny, dokonca v stále rovnakej farbe. S postupným zvyšovaním výroby a u-

melých potrieb vytvorených reklamou neprestane mimochodom Ford znižovať jeho cenu (Hitlerov Volkswagen sa riadi rovnakou myšlienkou). V roku 1909 predáva 18.000 automobilov, v roku 1919 takmer 1 milión, v roku 1924 7.000 denne. Dnes vyrábajú Spojené štáty 12 miliónov aut ročne.

Keď sa naplnia jeho dni a Henry Ford v roku 1947 ako miliardár umiera, spoločnosť General Motors a Ford Motor Company sú dvoma najväčšími svetovými firmami.

Automobilový priemysel, starý sotva pol storočia, rozkvitá a určuje svetový vývoj všetkých ostatných priemyslov.

Zrodil sa z fantázie pubertálneho tvora fascinovaného predstavou ísť si náhodne po vidleckých cestách 'kamkoľvek sa vám zapáči' za volantom 'cestného vozu', ktorý by poslúchal iba jeho nálady, zatiaľ čo lokomotiva po 'okovanej ceste', postavené raz a navždy pre koľajnice, sa zdá byť skutočným symbolom obmedzenia.

Zatiaľ čo auto malo slúžiť k úniku, vedľa najprv do kancelárie a továrne. Malo 'osviežiť pľúca', ale ono ich znečisťuje a pôsobí rakovinu. Malo dovoliť rýchlu jazdu a pritom íde, v zapchatých centrách veľkomiest, ktoré otravuje svojimi splodinami, rýchlosťou štyroch kilometrov za hodinu, čo je kľudná chôdza chodca.

Malo oslobodzovať a zotročuje. Ivan Illich vypočítal, že priemerný Američan, ktorý najazdí svojich 10 000 km ročne, aby vôbec zaplatil svoje vozidlo, benzín, garáž a dane, musí to-

mu venovať zo svojich pracovných dní toľko, že jeho 10 000 km mu nakoniec zaberie 1.700 hodín z jeho času, čo vlastne znamená priemernú rýchlosť 6 kilometrov za hodinu!

Keď sa niekde chcem dostať skutočne rýchlo, alebo keď chcem slobodne snívať, práve vtedy

použijem vlak. Vo svojom vagóne čítam, jem, spím, môžem chodiť, pozerať sa čo sa deje, zavrieť oči, meditovať podľa chuti. Za volantom nič podobné znamená. To, čo môžem čítať sú číslce, reklamné panely, rady a príkazy cestnej polície. Ak jem, tak potom sendvič a iba jednou rukou. Ak

snívam, surovo ma prebudí zvuk klaksónu. A keď zaspiem, tak navždy. Namiesto oslobodenia, o ktorom snívam Ford, prišli sme zotročené v rytme strojov a tiež súperenie - rýchlosť, móda a cena - ktoré zvyrazňuje najantisociálnejšie rysy našej spoločnosti. Jazdiť rýchlejšie ako ostatní, alebo vôbec jazdiť rýchlo samo o sebe poskytuje impotentom intelektu, sexu a citu už od osemnástich rokov mocné prostriedky, ako sa mstíť na odpočinku a bezpečnosti ostatných. Jazda sama o sebe sa stáva cieľom a táto potreba, o ktorej vieme, že je celkom umelá, premrhala za dobu kratšiu ako pol storočia náš každodenný život a štátny rozpočet.

Denis de Rougemont, 1977
(1906 - 1985. Filozof a esejista)
podľa zbierky Človek a automobil,
Hnutie Duha 1998

Prvý príbeh šialencov - auto

Autá v číslach

Každú sekundu je niekde vo svete vyrobené nové auto, čo znamená, že keď sa zobudíte po dobrom nočnom spánku, bude na planéte o 30 000 automobilov viac.

V súčasnosti je na planéte približne 500 miliónov aut. Odhaduje sa, že do roku 2025 toto číslo prekročí 2,5 biliónov aut.

V súčasnosti každý rok zomiera na svete pol milióna ľudí a 9 miliónov je zranených následkom automobilových nehôd. Do roku 2030 sa tento počet zvýši na 2 milióny mŕtvych a 50 miliónov zranených za rok. Celkový počet mŕtvych v periode 1995 - 2030 sa odhaduje na 50 miliónov. Automobilové nehody produkujú globálne približne 800 000 trvalo hendikepovaných ľudí a toto číslo podľa predpokladov narastie na 5,7 miliónov ročne do roku 2030.

V USA podľa odhadov štúdie American Lung Association zomiera ročne 10 000 až 24 000 ľudí následkom znečistenia vzduchu zapríčineného dopravou.

Dopravný sektor celkovo spotrebuje 30% energie. Odborníci predpokladajú nárast na 45%, čím sa úmerne zvýši drancovanie prírodných zdrojov. Cestná doprava je pritom zodpovedná za 84% spotreby energie, letecká 11%, železničná 2,5% a vodná 2,5%.

Lost In Concrete, SEED, 1996

Automobil a zvieratá

Každý deň sa v Spojených štátoch vydá na cestu 190 miliónov automobilov. Každý deň je na týchto cestách zabitých 1 000 000 (jeden milión) zvierat. Štatistika zahŕňa automobily, autobusy, motorky a kamilóny, nezahrňa snežné a ďalšie mimocestné dopravné prostriedky.

Každý rok zomrie v USA 100 miliónov laboratórnych zvierat, poľovníci pre svoje potešenie zabijú 200 miliónov zvierat a motoristi majú ročne na svedomí 400 miliónov zvierat na amerických cestách. Viac zvierat zomrie už len kvôli jedeniu mäsa.

Ku každému štatisticky zaznamenanému mŕtvemu zvieraťu na cestách možno pripočítať tri alebo štyri, ktoré zomrú nepovšimnuté. Ťažko zranené zvieratá sa často dostanú ďaleko od cesty, takže sa počítajú iba zvieratá zabité okamžite.

Tieto štatistiky vyhotovuje Human Society of United States za pomoci údajov samostatných vedeckých štúdií uskutočňovaných na všetkých typoch ciest.

SEED Links, August 1996, Transport Issue

ZA ČO VĎAČÍME AUTOMOBILU

VIAC AKO 50 MILIÓNOV MŔTVÝCH ZA ROK

Prvý človek zomrel na následky automobilovej nehody v roku 1898. Od tej doby sa počet obetí automobilizmu stále zvyšuje. Tento rok počet obetí už tvorí číslo, ktoré sa vymyká ľudskej predstavivosti - 50 miliónov mŕtvych. V Spojených štátoch, ktoré sú kolískou automobilizmu, majú automobily na svojom konte viac úmrtí ako rakovina (280 000 obetí ročne).

Obeťami dopravných nehôd sa stávajú vodiči a spolujazdci rovnako ako aj chodci a bicyklisti.

O tom, koľko živých bytostí - zvierat zomrelo na cestách neexistujú žiadne presné globálne štatistiky. V USA sa počet zvierat zabitých na cestách odhaduje na 1 milión za deň (!).

ZNEČISTENÉ OVZDUŠIE, VODA A PÔDA

Automobil pri svojej jazde produkuje a vypúšťa do ovzdušia množstvo nebezpečných plynov. To aj v prípade, že automobil má katalyzátor, pretože ten začne fungovať až po určitom počte najazdených kilometrov a tento počet mnohí vodiči pri svojej ceste v meste vôbec nedosiahnu.

Oxid uhlíčitý: je to plyn, ktorý sa najviac podieľa na vzniku skleníkového efektu (tzn. na otepľovaní Zeme so všetkými jeho dôsledkami).

Oxid uhľnatý: zbavuje telo kyslíku, spôsobuje bolesti hlavy a spomaľuje reflexy.

Viac ako 70% emisií oxidov uhlíku pochádza z industrializovaných krajínach z dopravy, najmä z motorov na naftu.

Oxidy dusíku: znižujú odolnosť organizmu proti vírusovým ochoreniam, bronchitíde a zápalu pľúc. Spôsobujú tiež okysľovanie dažďových zrážok.

Viac ako 2/3 všetkých emisií oxidov dusíku v industrializovaných krajínach pochádza z cestnej dopravy.

Uhľovodíky: niektoré sú karcinogénne, iné spôsobujú ospalosť, podráždenie očí, kašeľ.

Asi 30 až 60 % emisií uhľovodíkov pochádza z dopravy

Olovo: vysoko toxický ťažký kov nebezpečný obzvlášť pre deti a tehotné ženy. Množstvo jeho emisií klesá so vzrastajúcou spotrebou bezolovnatého benzínu.

Ozón: vzniká chemickou reakciou z oxidov dusíka a slnečného žiarenia, teda predovšetkým za horúcich letných dní. Spôsobuje kašeľ, dráždi pľúca, oči, poškodzuje vegetáciu a niektoré materiály.

Prachové častice: je to zmes organických a anorganických látok, z ktorých niektoré sú karcinogénne.

Okrem ovzdušia znečisťujú automobily tiež vodu a pôdu a to prevažne únikom ropných látok.

HLUK

Hlavnými zdrojmi hluku sú výroba a doprava. Hluk výroby sa obmedzuje prevažne na pracoviská a má väčšinou lokálny obmedzený dosah, hluk z dopravy zasahuje skoro celý životný priestor. Nadmerný hluk sa podľa na ničenie ľudského zdravia. Medzi jeho dôsledky patrí napríklad zníženie koncentrácie, vznik neurotízacie organizmu, zmeny krvného tlaku, srdčnej frekvencie a vylučovania stresových hormónov, zmeny svalového napätia, degenerácia sluchových buniek a orgánov vnútorného ucha.

Nadmerným hlukom je dnes vo veľkomestách postihnutých viac ako 50 % obyvateľov

BUDOVANIE NOVÝCH KOMUNIKÁCIÍ A NEOBYVATEĽNOSŤ MIEST

Narastajúca automobilová doprava vyžaduje výstavbu nových, stále širších komunikácií. Rozmanitosť a celistvosť krajiny je narušená, prirodzené systémy ekologickej stability sa rozbiehajú a prirodzené väzby sa pretrhávajú. Ulice našich miest sa stávajú životu nebezpečné, v verejného priestoru sa stávajú cesty, z mestských parkov parkovištia. Ulice sú krajne nebezpečné miesta, na ktorých sa nemôžu pohybovať deti bez dozoru, z ľudských sídiel sa stávajú flaky asfaltu obklopené cestami, parkoviskami, pumpami a garážami.

zdroje:

Človek a automobil (Hnutí Duha, 1998)

Doprava, životní prostředí a politika (Český a Slovenský dopravný klub, 1993)

leták Za co všechno vděčíme automobilu (Nesehnuti)

Not One More Meter I (EYFA, 1991)

Znečistenie času a priestoru

Hovorí sa, že čas sú peniaze a zvýšená pohyblivosť je spôsob ako ušetriť čas. Ekonomická obhajoba výstavby nových ciest je založená na výpočtoch rátaujúcich sa ušetreným časom miliónov motoristov.

A napriek tomu, že máme viac ciest ako kedykoľvek predtým, zdá sa, že nikdy nemáme ľudia tak málo času. Ako možno vysvetliť paradox, že čím viac sa ľudia snažia ušetriť čas, tým menej ho majú? Inými slovami, čo robia ľudia s ušetreným časom?

Väčšia rýchlosť, väčšie vzdialenosti

C. Marchetti dokázal, že množstvo času, ktoré osoba venuje cestovaniu sa nemení zvýšením rýchlosti cestovania. Keď môžu ľudia cestovať rýchlejšie, využijú to tak, že cestujú ďalej. Inými slovami väčšina ľudí zaobchádza so svojím teritóriom rovnakým spôsobom bez ohľadu na jeho veľkosť. Tí, ktorí využívajú technológie na cestovanie vyššou rýchlosťou tiež robia rovnaké veci ako ostatní - pracujú, jedia, spia, zabávajú sa a venujú to mu rovnako veľa času. Jedlný rozdiel je, že robia tieto veci vo väčších vzdialenostiach.

Robia to tak z vlastnej vôle, ale sú k tomu donútení? V tomto prípade ide o uzavretý kruh. Vzdialenosti medzi nemocnicami, školami, nákupnými centrami a našimi domovmi narastajú, zatiaľ čo deň nemožno natiahnuť ani o hodinu. Preto sa musí zvyšovať rýchlosť a inestovať do rýchlejších foriem dopravy - rodiny kupujú rýchlejšie autá, vlády stavajú rýchlejšie diaľnice a železnice. Ale úspory času sľubované novými diaľnicami a rýchlovlakmi umožňujú zväčšovanie vzdialeností, ktoré neskôr opäť vyžaduje zvýšenie rýchlosti. Keď ľudia ušetria čas, použijú ho, aby si kúpili väčšiu vzdialenosť.

Sociálna rýchlosť

Zistenie, že ľudia venujú približne rovnaký čas na cestovanie, bez ohľadu na spôsob dopravy, ale nevysvetľuje fakt prečo má veľa ľudí pocit, že napriek rýchlejšiemu spôsobu dopravy majú menej času ako v minulosti.

Je tu ešte ďalší skrytý faktor spôsobujúci stratu času. Automobily nešetria toľko času, ako by sa mohlo zdať, čo zistil už v roku 1974 Ivan Illich:

Typický American venuje ročne viac ako 1600 hodín svojmu autu. Sedí v ňom, keď cestuje, keď čaká, keď hľadá miesto na parkovanie. Pracuje, aby si ho mohol kúpiť a platiť údržbu. Pracuje, aby mohol kupovať benzín, cestné nálepky a parkovacie lístky.

Vychádzajúc z Illichových pozorovaní, D. Seifried zaviedol termín 'sociálna rýchlosť', ktorý vyjadruje priemernú rýchlosť vozidla, pričom sú v nej zahrnuté aj spomenuté skryté faktory. Podľa Seifrieda, sociálna rýchlosť typického bicyklu je 14 kilometrov za hodinu, zatiaľ čo sociálna rýchlosť malého auta je iba o tri kilometre za hodinu väčšia. Ak by sa zarátali aj externality, akými sú náklady spojené s odstraňovaním následkov dopravných nehôd, znečistenia vzduchu, hlučnosti a výdavky spojené s budovaním ciest, bola by sociálna rýchlosť auta menšia ako rýchlosť bicykla. Takže majiteľ malého auta, ktorý strávi denne 30 minút 20 kilometrovou jazdou môže mať pocit, že cestuje rýchlejšie ako cyklista, ktorý za rovnaký čas prejde sedem a pol kilometra. Ale keď sa posudzuje sociálna rýchlosť, ukáže sa, že majiteľ auta potrebuje v skutočnosti denne 70 minút, zatiaľ čo cyklista iba 32!

Znečistenie priestoru

Je ironické, že moderný dopravný systém v skutočnosti nešetrí žiadny čas, ale skôr pripieva k všeobecnému pocitu 'nedostatku času'. A v snahe presadzovať fiktívne šetrenie času tento dopravný systém navyše skonzumuje množstvo priestoru. Podľa Švajčiarskej štúdie auto idúce rýchlosťou 40 km/h vyžaduje trikrát viac priestoru ako auto idúce rýchlosťou 10 km/h.

Priestor je tak konzumovaný vo veľkej miere pre infraštruktúru umožňujúcu vyššie rýchlosti. Cesta navrhnutá na rýchlosť 120 km/h zaberie viac miesta v krajine ako cesta navrhnutá pre menšie rýchlosti. Mestské cesty sú ukážkou obetovania priestoru pre rýchlosť.

Rozbíjanie komunít

Dosladiť pocit komunitného života vyžaduje venovať čas a energiu kontaktom s ľuďmi žijúcimi v našej blízkosti a lokálnym skupinám. Možnosti pre takýto kontakt sú závislé na dostatku času a priestoru.

Motoristi neobmedzujú iba svoje vlastné životy, ale aj životy ostatných. Štúdie zaoberajúce sa dopadom dopravných problémov na rôznych uliciach v meste San Francisco v USA ukázali, to, čo možno samozrejme predpokladať: ulice s väčším objemom dopravy majú menej spoločenských kontaktov, ako ulice s menšou prevádzkou. Obyvatelia pokojnejších ulíc majú v priemere trikrát viac miestnych priateľov ako obyvatelia rušných ulíc.

Lost in concrete (SEED, 1996)

Sila pedálov

Približne 12 kilometrov od mesta Arcata v USA leží farma, ktorá je sídlom projektu nazvaného Sila pedálov. Na farme sa pestujú organické potraviny prírodnou cestou a čo je skutočne nezvyčajné - do mesta Arcata sa každý deň dopravujú na bicykloch, na ktorých sú upevnené dvojkoľesové vozíky. Projekt je ukážkou ako možno uspokojovať ľudské potreby a potreby miestnych komunít a obmedziť závislosť na rope na minimum. Karls Larson, jeden zo zakladateľov projektu píše svoje počty z jeho fungovania.

Z našej spoločnosti riadenej peniazmi a postavenej na nadnárodných korporáciách sa pomaly vytráca ľudský rozmer v mene väčšej 'efektívnosti' a ekonomického rozvoja. Následky môže vidieť každý - rozpad spoločenstiev, odcudzený život v mestách a homogenizovaný svet.

Napriek tomu, alebo práve preto, tvárou v tvár ekonomickému 'rozvoju' žijú ľudia, ktorí hľadajú ľudský rozmer vo všetkých veciach. Hľadajú alternatívy, o ktorých vedia, že nie sú súčasťou veľkého a deštruktívneho biznisu. Uvedomujú si, že s autom, s domom na splátky a ďalšími prejavmi 'nezavislosti', sú v skutočnosti otrokmi práce, peňazí, dlhov a nákladov, ktoré tieto veci prinášajú. Tak ako rastú výdavky, je potrebné viac zarábať, stráviť v práci viac času. Nedostatok času je spravidlom javom životného štýlu, ktorý zabudol na skutočné ľudské potreby. V okamihu keď vypadne elektrický prúd, alebo keď auto nenaštartuje, zistíme, ako sme závislí na veciach, ktoré nám mali prinášať slobodu.

Sú tu ľudia, ktorí si to uvedomujú a hľadajú alternatívy. Pestujú si svoje jedlo, snažia sa pracovať a nakupovať blízko svojho domu, rozvíjajú skutočné ľudské kontakty a žijú život čo najmenej závislý na obrovskej masinérii využívajúcej prírodných zdrojov a spotreby elektrickej energie. Učia sa hrať na hudobné nástroje, pretože hľadajú nedefinovateľný pocit, ktorý prináša skutočná tvorivosť, nenahraditeľná elektrickým stereom. Nepoužívajú TV a učia sa ako sa zabávať sami, so svojimi priateľmi, rodinou a opäť rozvíjajú vlastnú tvorivosť a vzájomné vzťahy. Čítajú, píšú, cítia rytmus Zeme, nie chlad asfaltu. Cítia silu vetra, nie zápach exhalátov. Cítia silu myšlienok, nie falošné predstavy z reklám. Cítia silu zdravej stravy.

To je aj Sila pedálov. Je to pocit triašky v nohách po prejdení cesty silou vlastných nôh. Je to pocit sunáležnosti s ďalšími štyrmi alebo päťmi skutočnými ľuďmi, ktorí každý deň naplňujú spoločný cieľ. Keby sme potraviny vozili autom, mali by sme prácu hotovú za 30 minút. Namiesto toho pomaly bicyklujeme svojou cestou tam a naspäť. Naša rýchlosť nám dáva čas vidieť dozrievať maliny, pozdraviť niekoľko koní a psův, ktorí nás už poznajú, rozprávať sa medzi sebou. Môžeme potešiť svoje mestské oči pohľadom na idlickú krajinu, farmu a les v skorom rannom svetle.

Uskutočňujeme alternatívu v bežnom živote. Predávame naše potraviny miestnym ľuďom, ktorí hľadajú alternatívu. Potrebujeme ješ, ale svet je krajší keď vletie, že farmár vypestoval vaše potraviny bez použitia pesticídov a na ich prepravu nebolo nutné použiť automobil. Môžeme ľuďom ponúknuť nízke ceny, ale môžeme ich naučiť aj niečo o tom, že to, čo sa javí ako zisk, môže byť strata a naopak. Vždy, keď si zapnú televízor strácajú možnosť príjemného rozhovoru, možnosť zbližiť sa so svojimi priateľmi, deťmi, alebo rodičmi. Vždy keď šoférujú do supermarketu, strácajú možnosť spoznať svojich susedov. Motoristi môžu žiť vo svojom dome dlhé roky a nepoznať život spoločenstva, ktoré ich obklopuje. Vždy keď si kúpia jedlo, možno prispievajú k nárastu znečistenia a globálneho otepľovania. Niektorí ľudia si to uvedomujú, sú nespokojní, odmietajú svet postavený na súčasnej podobe ekonomiky a hľadajú alternatívu. A to je aj Sila pedálov.

Karis Larson, Auto Free Times 1997

Prečo nepodporovať rozširovanie diaľnic

V boji proti projektom nových diaľnic sa veľa aktivistov zameriava predovšetkým na ochranu krajiny - lesov, vidieckych miest, komunít - ktoré majú byť zničené výstavbou diaľnice.

Títo aktivisti často potom obhajujú obchvaty, nadzemné komunikácie a objazdy, ako "environmentálnu" alternatívu konštrukcie nových ciest. Tu je niekoľko dôvodov, prečo by sme nemali podporovať takéto argumenty:

1. Tieto "alternatívne" riešenia vyžadujú väčšie náklady na stavbu, čo prináša zisk stavbárskym spoločnostiam, a naopak, spôsobuje krátenie príspevkov zo štátneho rozpočtu pre železnice. Vlak je približne deväťkrát viac energeticky efektívny ako kamión.

2. Automobilová doprava rastie s tým, ako rastie priestor, ktorý môže zaplniť. Ak sa nám nepodarí vyvrátiť tvrdenia o tom, že je potrebné zvyšovať kapacitu ciest, prehrali sme polovicu boja.

3. Znečistenie spôsobené automobilmi zákonite narastá s tým, ako sa rozširuje dostupný priestor pre automobilovú dopravu. Automobil prispieva významnou mierou k globálnemu otepľovaniu. Následkom toho môže byť, že lesy a vidiecke miesta budú zničené globálnym oteplením aj keď nebudú priamo zasiahnuté novou diaľnicou.

4. Preplnené cesty vytvárajú podmienky, v ktorých sa propagovanie bezautomobilových alternatív stáva populárnejšie a efektívnejšie. Vodiči potrebujú silný podnet, aby sa vzdali auta - a úspora času strateného v zápchach je jeden z najsilnejších. Naproti tomu, ak sa cestovanie autom stane rýchlym a pohodlným, alternatívy sa nebudú rozvíjať. Preto je veľkou chybou podporovať akékoľvek rozširovanie ciest.

5. Bolo by v rozpore s propagovaním miestneho obchodu ako alternatívy k prepravovaniu tovaru na dlhé vzdialenosti, ak by sme podporovali diaľničné obchvaty a nadjazdy. Zlepšovanie podmienok pre prepravovanie tovaru na dlhé vzdialenosti prináša znevýhodňovanie miestnych obchodníkov a lokálnych produktov. To následne nepriaznivo zasahuje aj lokálnych farmárov napriek tomu, že vďaka obchvatu alebo nadjazdu nie je priamo zničená ich pôda.

6. Nemali by sme predlžovať naše cesty závislé na rope, keď podľa vedeckých výskumov budú zásoby ropy celosvetovo vyčerpané do roku 2040. Väčšia kapacita ciest vedie k väčšej spotrebe ropy.

7. Vodiči chodia na nových diaľniciach rýchlejšie kvôli zdanlu väčšej bezpečnosti. Súbežne s tým rastie počet nehôd a zabitých zvierat na cestách.

Prosím porozmýšľajte o vyššie spomenutých argumentoch. Mali by sme pred verejnosť predložiť zásadné fakty, radšej ako redukovať naše kampane na snahu o dosahovanie povrchných, krátkodobých a obmedzených cieľov.

Randy Ghent, Auto Free Times, Winter 1996/97

Zavislí ľudia venujú svoj život uspokojovaniu osobných túžob. Sú šťastní, keď majú objekt svojej závislosti, ale cítia sa zle ak im chýba. "Dobré" formy závislosti, ako závislosť na hudbe, sú v podstate neškodné a preto sa nimi nezaobráame. "Zlé" závislosti sú tie, ktoré poškodzujú, obmädzuju a zraňujú ľudí, medzi ktorými závislosť žije. Spoločnosť takéto formy závislosti potláča - okrem jednej: závislosti na automobile. Navzdory spoločenským dopadom, závislí na autách sú spoločnosťou rozmaznávaní. Autá sú bežným zaradením, napriek tomu sa stávajú predmetom zbožňovania. Niektoré autá prinášajú vzrušenie pri jazde, niektoré majú pekný dizajn, ale autá všeobecne prinášajú nebezpečenstvo a škaredosť. Zavislí na autách sa väčšinou nezaúčtujú o dôsledky ich závislosti. Sú príliš zaneprázdnení záujmom o svoje au-

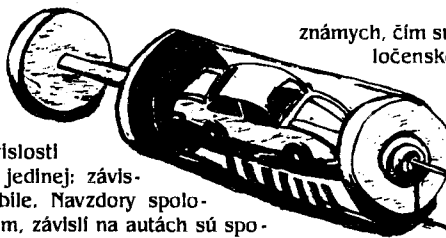
ských sídlach, cez ktoré prechádzajú. Ich obyvatelia sú vystavení nebezpečenstvu nehody, znečisteniu, hluku a nepríjemnému pohľadu.

Samozrejme závislí na autách strácajú tiež. Riadenie auta je stresujúce a izolujúce.

Osamelí vo svojich autách nemajú šancu stretnúť priateľov a

Závislosť na autách

Liečenie môže priniesť lepší život pre všetkých

známych, čím sú ochudobnení o dôležité spoločenské zážitky.

Závislosť na aute je vážny problém, keďže závislí nie sú ochotní akceptovať ich zodpovednosť.

Súčasťou každej závislosti je snaha obvinovať iných za jej dôsledky.

Kedy sa vodiči uspokojujú každodennou jazdou v mestách, niekedy vytvárajú zápchy. Komu ale dávajú vinu za tieto zápchy? Sebe určite nie, väčšinou ani ostatným závislým. Obviňujú mestskú radu alebo neprispôbitosť komunity. Závislí na autách nie sú ochotní pripustiť, že dopravné problémy spôsobuje veľké množstvo aut a nie nedostatok ciest. Ťažko môžeme dúfať v dobrovoľnú liečbu samotných závislých.

Môžeme ale pomôcť liečiť závislosť a zlepšiť spoločne kvalitu našich životov. Môžeme zastaviť rast miest. Môžeme odmietnuť ulice prístupné pre autá, pretože takéto ulice ničia komunitný život. Môžeme zaviesť poplatky, ktorými by závislí museli vyrovnávať škody spôsobené ich závislosťou. Môžeme zatriktívniť vnútorné časti miest aj pre ľudí, ktorí nimi dnes iba prechádzajú. Môžeme vylepšiť, skvalitniť a inovovať verejnú dopravu. Presadzovanie týchto zmien je dnes veľmi ťažké, pretože množstvo závislých je dnes veľké. Musíme ale konať teraz, pretože závislosť na autách je neudržateľná. Skôr, alebo neskôr musí táto závislosť skončiť, vzhľadom na jej neefektívnosť a škaredosť, ktorú vytvára. Ak všetci začneme s liečbou, budeme mať obývateľnejšie mestá dnes, aj v budúcnosti.

Jason Montgomery

World Without Car newsletter (1997)

"Dobrý deň," pozdravil Malý princ
"Dobrý deň," povedal obchodník.
Bol to obchodník s patentnými pilulkami utišujúcimi smäd.

Keď človek zhltnie jednu týždenne, nemusí už piť.

"Prečo to predávaš?" opýtal sa Malý princ

"Je to veľká úspora času," odpovedal obchodník. "Odborníci to vypočítali. Ušetrí sa päťdesiat a tri minúty za týždeň."

"A čo sa urobí s tými päťdesiatimi trojminútami?"

"Čo kdo chce..."

Keby som ja mal päťdesiat tri minúty, povedal si Malý princ, šiel by som úplne pomalicky k studničke...

to, nadšení z novej identity, ktoré im auto dáva a presvedčení o slobode, ktorú im auto prináša. My ostatní by sme sa mali pozrieť na to, aké sú dôsledky závislosti na autách.

Autá sú nákladné a spotrebujú množstvo peňazí, ktoré by sa mali použiť na dôležitejšie veci. Automobilov za 500 000 korún nie je o nič menej ako hľadujúcich detí.

Závislí na autách väčšinou pracujú ďaleko od svojho domu a ich cestovanie má mnoho negatívnych dopadov. Závislosť na autách sa šíri v mestách a zvyšuje náklady na infraštruktúru. Keďže závislí na autách nepoužívajú verejnú dopravu, vyžadujú nákladné cestné komunikácie. Krajina sa mení na parkoviská. Závislí na autách si nepripúšťajú, že za ich parkovanie musí niekto zaplatiť, rovnako ako za voľné používanie ciest.

Závislí na aute znižujú kvalitu života. Mestské cesty sú škaredé, parkoviská sú škaredé. Autá útočia aj na ďalšie zmysly: smrdia, znečisťujú vzduch, spôsobujú hluk.

Vodiči znižujú kvalitu života v ľud-

Máme zákon na ochranu nefajčiarov...

Teraz podme chrániť nevodičov !!!

Rozdelme mesto na dve časti:
ŠOFÉRUJÚCU a NEŠOFÉRUJÚCU

1. Mohol by si najprv priblížiť na čo je zameraná dopravná kampan, ktorú vedieš, čo je jej cieľom?

Naším mottom je podpora ekologických spôsobov dopravy (verejnej, kombinovanej a cyklistickej), aby sa napríklad verejná doprava stala aj pre majiteľov motorového vozidla výhodnejšou, a to z hľadiska jeho pohodlia, financií a ušetreného času. Okrem toho sa tiež snažíme pomáhať vznikajúcim občianskym iniciatívam, ktoré sa bránia voči spravidelným javom automobilovej dopravy (výstavba čerpacích staníc, garáží, nových ciest, atď.).

2. Ľudia si možno ešte pamätajú cyklistickú demonstráciu, ktorú si pomáhal zorganizovať minulý rok v Bratislave. Jej cieľom bolo upozorniť magistrát na zlé podmienky pre cyklistickú dopravu v hlavnom meste Slovenska. Zmenilo sa od vtedy niečo?

Problém je ale väčšinou v tom, že ľudia sa veľmi nezaujímajú o dianie okolo seba (o činnosť samosprávy) a 'zobudli' sa neskoro - až keď im pod oknami hučia buldozéry. Tento nezaujem práve umožňuje úradníkom povolať aj takéto stavby.

Hm, nezmenilo sa takmer nič (okrem osadenstva Magistrátu), chyba je však aj v našich radoch, že sme spravili zaujímavú akciu, ale ďalej sme sa týmito problémami nezaoberali. Pre mňa osobne bolo dosť frustrujúce, že na začiatku príprav tejto akcie tu bolo asi 20 ľudí ochotných pomáhať, ale v najťažších dňoch pred akciou sme ostali traja až štyria. Budem veľmi rád, ak sa ozve niekto, kto by mal záujem venovať sa rozvoju cyklistickej dopravy v Bratislave. Stačí pár hodín týždenne a úspech sa určite dostaví. Poradíme, pomôžeme. Kontakt je na konci rozhovoru. Vopred vďaka!

3. Medzi ďalšie aktivity, ktorým si sa venoval, bol odpor proti výstavbe nových benzínových púmp. Zmôže niečo odpor obyvateľov v lokalite, kde sa má pumpa stavať proti obrovskému kapitálu a vplyvu, ktorý majú ropné spoločnosti?

Určite áno. Problém je ale väčšinou v tom, že ľudia sa veľmi nezaujímajú o dianie okolo seba (o činnosť samosprávy) a 'zobudli' sa neskoro - až keď im pod oknami hučia buldozéry. Tento nezaujem práve umožňuje úradníkom povolať aj takéto stavby. Aj samotní úradníci sú z koby medzi dvoma mlynskými kameňmi - záujmom firmiem stavať a potenciálnym odporom dotknutých občanov. Ak odpor neexistuje, úrad väčšinou nemá dôvod stavbu zamietnuť, ak ľudia dostatočne rebelujú, ich zástupcovia sú povinní (mali by) stáť na ich strane.

Uvediem pozitívny príklad: V Podunajských Biskupiciach (Bratislava) si ľudia zistili, že pred ich domom chce firma Shell postaviť čerpaciu stanicu. Rozbehli petíciu, pod ktorú sa podpísalo 98 % (!!!) dotknutých obyvateľov, poslali ju na Miestny úrad a na Magistrát. Magistrát potom podmienil svoje rozhodnutie tým, že firma musí zorganizovať verejné stretnutie s občanmi a prediskutovať ich výhrady. Miestni ľudia iniciatívne rozlepili pozvánku s protiragumentami, my spolu s Za Matku Zem sme narychlo dali dokopy letáček o špinavých aktivitách tejto firmy vo svete, takže sála bola plná nabúršených ľudí a vedenie Shell odišlo s dlhým nosom.

4. Slovensko dnes prežíva obrovský nárast automobilovej dopravy, automobil už je popredné miesto v hodnotovom rebríčku mnohých ľudí. Problémy, ktoré automobilizmus prináša, najmä vo väčších mestách, ľudia pociťujú každodenne na vlastnej koži (zápchy, obmädzovanie životného priestoru, znečistený vzduch). Napriek tomu sa nezdá, že by sa tento rozvoj automobilizmu

ROZHOVOR S AKTIVISTOM DOPRAVNEJ KAMPANE MATÚŠOM BAKYTOM

Matúš Bakyta pracoval pre viacero ekologických a občianskych aktivít (okrem iného pre Slobodu Zvierat, Greenpeace, Za Matku Zem a Slobodnú Alternatívu), pomáhal pri príprave mnohých kampaní a akcií dotýkajúcich sa ľudských práv, práv zvierat a obrany Zeme. V súčasnosti sa venuje problematike dopravy v občianskom združení Slobodná alternatíva.

mal v blízkej budúcnosti zastaviť. Ako vidíš ďalší vývoj situácie?

Máš pravdu, rozvoj automobilizmu sa tak skoro nezastaví. Je však pozitívne, že čoraz viac ľudí si začína uvedomovať jeho prevládajúce negatívne vlastnosti nad výhodami. Západné štáty, ku ktorým sa naši politici tak snažia ekonomicky priblížiť, zaplatili za rozvoj automobilizmu krutú daň a teraz sa snažia vývoj zvrátiť späť - obmedzovaním automobilovej dopravy v mestách, podporou verejnej a cyklistickej dopravy. Z tohto pohľadu máme pred nami veľký náskok - napr. u nás je pomer cestujúcich verejnou dopravou a autom asi 80:20, na západe je to naopak. Ide o to presvedčiť kompetentných, aby sme neopakovali tie isté chyby.

5. V niektorom zahraničnom ekologickom časopise som čítal, že ponúkajú alternatív vodičom, ktorí prepádli droge zvaň auto jednoducho nefunguje. Z toho vyplýva, že aktivity v tejto oblasti by sa mali zamerať na ľudí, ktorí trpia dopadmi automobilizmu a nesúhlasia s tým, aké škody automobilizmus prináša. Cieľom by malo byť vyburcovať týchto ľudí, aby sa aktívne začali brániť proti automobilom. Čo si o tom myslíš?

Je logické, že pokiaľ sa vodičom neponúkne reálna alternatíva, bude ťažké od nich žiadať, aby nestavali autom, ale radšej sa tlačili v starých autobusoch. Je preto potrebné výrazne zlepšiť systém verejnej dopravy a na druhej strane tiež vytvoriť také opatrenia, ktoré by motoristov znevýhodňovali (vyššie poplatky za parkovanie, používanie komunkácií, vyššia daň na pohonné hmoty...). Z týchto príjmov by mohla byť financovaná práve verejná doprava v danej lokalite a nie výstavba diaľnic, ako je to v súčasnosti u nás.

Dôležitá je samozrejme aj aktivita obyvateľov (= aj Teba, ktorý práve čítaš tento rozhovor), obrovský význam prikladám tiež ekovýchove na školách, pretože to sú ďalší potenciálni motoristi. Alebo aktivisti?

6. Myslíš, že jedným z možných riešení problémov okolo automobilizmu je prístup, ktorý prikladá váhu technickým vylepšeniam automobilov v záujme ich väčšej šetrnosti k životnému prostrediu? Katalyzátory, výroba aut z recyklovaných materiálov alebo 'eko-automobil' na slnečnú energiu, ktorý propaguje Greenpeace?

V tomto som dosť skeptický. Veď napríklad pred pár rokmi bol katalyzátor považovaný za prevratný vynález a mnoho výrobcov označovalo vozidlo ním vybavené za ekologické. Za ten čas však na cestách pribudli milióny 'ekologických' aut (celosvetovo sa vyrobí asi 1 auto za sekundu), ktoré zabili tisíce ľudí (viac ako 250 000 ročne celosvetovo), vyprodukovali milióny ton exhalátov (predovšetkým CO₂ - hlavnú príčinu globálneho otepľovania) a zabrali milióny m² pôdy, ktorá by inak patrila ľuďom.

Všetky ekologické vylepšenia automobilov podľa mňa spočívajú v tom, že sa určitý problém vytrhne z kontextu (napr. spotreba pohonných hmôt, či emisie výfukových plynov) a na ďalšie negatívne vplyvy sa jednoducho neberie ohľad.

Samozrejme, že i verejná doprava má negatívny vplyv na životné prostredie, z tohto hľadiska je najvhodnejšie cestovať čo najmenej (práca a služby v meste bydliska), potom nasleduje chôdza, jazda na bicykli, železničná a auto-

busová doprava. Na poslednom mieste je automobilová a letecká doprava.

7. Niekedy sa mi zdá, že práca mimovládnych a ekologických organizácií formou kampaní je neefektívna. Moderná spoločnosť vytvára množstvo problémov, ktoré sa snažia tieto organizácie riešiť, ale tieto riešenia sú často iba zmierňováním následkov. Nehovoriac o tom, že kým tieto organizácie a hnutia za vynaložením množstva energie dosiahnu čiastkový úspech v určitom probléme, vynoria sa množstvo ďalších. Automobilizmus je podľa mňa tiež iba dôsledok konzumného životného štýlu a technokratickej spoločnosti. Nemáš niekedy pocit, že jediným skutočným riešením ekologických problémov, ale aj problémov ľudskej slobody a ľudských práv, môže byť iba zásadná zmena spôsobu nášho života a usporiadania ľudskej spoločnosti?

V podstate súhlasím, ale odpoviem protitázkou: Máš nejaký univerzálny nápad ako dosiahnuť zmenu životného štýlu konzumnej časti ľudstva?

Aj mojím snom je odsťahovať sa niekedy na

Veď napríklad pred pár rokmi bol katalyzátor považovaný za prevratný vynález a mnoho výrobcov označovalo vozidlo ním vybavené za ekologické. Za ten čas však na cestách pribudli milióny 'ekologických' aut (celosvetovo sa vyrobí asi 1 auto za sekundu), ktoré zabili tisíce ľudí (viac ako 250 000 ročne celosvetovo), vyprodukovali milióny ton exhalátov (predovšetkým CO₂ - hlavnú príčinu globálneho otepľovania) a zabrali milióny m² pôdy, ktorá by inak patrila ľuďom.

vidiek do nejakej čo najsebestačnejšej komunity, zatiaľ však stále verím tomu, že aj v tomto strašnom meste môžeme urobiť niekoľko prospešných vecí. Vážim si preto každú iniciatívu, ktorá sa snaží zlepšiť súčasný stav, či už sa jedná o skromný (= duchovne bohatý) život niekde v lone prírody, alebo o celosvetové kampane, aké robí napríklad Greenpeace.

Veľké veci pozostávajú z malíčností. Možno tým, že dnes sa vyberieš do práce na bicykli, tak urobíš zajtra aj Tvoj sused. Podobných príkladov sú tisíce, stačí sa poobzerať a začať.

8. Na záver prosím, čo pripravuješ v rámci dopravnej kampane do budúcnosti a ako sa môžu do týchto aktivít zapojiť ľudia?

V súčasnosti dokončujeme výstavu o negatívnych vplyvoch automobilizmu, ktorá bude putovať po slovenských mestách (ak máte záujem mať túto výstavu vo vašom meste, ozvite sa na doleuvedenej adrese).

Pred nedávnom sme vydali štúdiu Ako zlepšiť dopravu v meste, ktorá ukazuje pozitívne príklady riešenia dopravy vo viacerých európskych mestách (môžete ju bezplatne získať na doleuvedenej adrese).

Okrem toho v rámci možnosti spolupracujeme s bratislavským Magistrátom, Ministerstvom dopravy a ďalšími organizáciami na riešení dopravných problémov.

KAŽDÝ, KTO MÁ ZÁJEM POMÔCŤ, JE VÍTANÝ. A ČÍM VIAC OCHOTNÝCH ĽUDÍ, TÝM VIAC MÔŽEME UROBIŤ.

Dík za rozhovor.

Bolo mi potešením.

Kontakt:

Slobodná alternatíva

Staromestská 6, 811 03 Bratislava

Tel: 07/62 24 04 81

e-mail: sa@changenet.sk

ALTERNATÍVY K AUTOMOBILOVEJ DOPRAVE

Automobilová doprava, vzhľadom na množstvo negatívnych dopadov na ľudí, zvieratá, prírodu a ekosystém celej planéty musí byť redukovaná na minimum. Existuje mnoho alternatív.

Verejná doprava musí byť lacnejšia, rýchlejšia a pohodlnejšia. Potrebujeme viac električkových, autobusových, trolejškových a rýchlodráhových liniek v mestách. Verejná doprava musí umožňovať ľahký prístup k obchodom, úradom, školám, zdravotníckym zariadeniam, pracoviskám a miestam vyhradeným na rekreáciu, kultúru a zábavu. Podstatnú úlohu v dopravnom systéme môžu zohrávať bicykle (ako je tomu napríklad v Holandsku). Je potrebné vytvoriť efektívnu sieť cyklistických chodníkov a peších zón. Musíme podporovať a rozvíjať železničnú dopravu, ktorá je neporovnateľne menej náročná na energiu. Ľudské sídla musia byť projektované tak, aby umožňovali životný štýl, v ktorom sú minimalizované vzdialenosti medzi bývaním, nakupovaním, prácou a rekreáciou. Množstvo nepotrebného tovaru prepravovaného v kamiónoch naprieč Európou iba kvôli nízkym cenám musí byť redukované na minimum. Dnešný systém produkcie a obchodu musí byť decentralizovaný, tak aby boli produkty potrebné pre život vyrábané bližšie ku spotrebiteľom. Turisti by mali

nechávať svoje autá doma a zachovať sa tak ohľaduplne k životnému prostrediu krajiny, ktorú navštevujú.

Aby sa mohli presadiť alternatívne spôsoby dopravy, je potrebné znevýhodniť automobilovú dopravu. Je nevyhnutné aby vodiči platili za škody, ktoré spôsobujú používaním aut. Cestná doprava je dnes lacná, pretože mnohé jej náklady (stavby a údržba ciest, škody spôsobené dopravnými nehodami a ekologické škody) platia všetci obyvatelia. Keby vodiči platili náklady, ktoré spôsobujú, cestná doprava by sa stala oveľa nákladnejšia a menej atraktívna. Riešením je výrazné zvýšenie cien za benzín a naftu s následným zvýšením dotácií verejnej dopravy, zvýšenie poplatkov za používanie ciest, parkovísk atď. Výstavba nových diaľnic, ciest a obchvatov musí byť zastavená, rýchlostné limity na diaľnicach musia byť znížené na 90 km/h, rýchlosť v mestách na 30 km/h. Reklama na automobily by mal byť obmedzená rovnako ako reklama na cigarety. Autá zabíjajú desaťtisíce ľudí každý rok a narušujú klimatickú rovnováhu našej planéty. Ľudia by mali byť informovaní o negatívnych dopadoch automobilizmu. Cyklistická a verejná doprava by mala byť naopak čo najviac propagovaná.

podľa podkladov EYFA
spracoval Matúš Rítošský

Zábava s proti-automobilovými aktivitami

V Bratislave sa napríklad objavili upravené billboardy reklamujúce nové modely automobilov:

Proti-automobilové aktivity môžu byť veľmi pestré a často aj zábavné. Blokády ciest, pouličné slávnosti (street party) alebo cyklistické demonštrácie patria medzi tie masovejšie. Okrem toho však existujú možnosti, ako možno prispieť k proti-automobilovému boju individuálne alebo s niekoľkými priateľmi.

Niektorým vodičom, ktorí parkovali na chodníkoch sa zase objavili na autách nálepky s textom: 'Som bezohľadný debil, a preto jazdím autom do lesa'.

**Som bezohľadný debil,
a preto jazdím
autom do lesa**

V zahraničí je zábava s nálepkami skutočne rozšírená. Proti automobilovému časopisu Auto-Free Times ponúka mnoho druhov nálepek, ktoré sa dajú veľmi ľahko odstrániť. Na jednej z takýchto nálepek je napríklad text: 'Varovanie: Toto vozidlo spôsobuje dýchacie choroby a rakovinu. Nebezpečné najmä pre deti.' Aktivisti v USA zase nalepovali na okná automobilov oznam upravený do podoby policajných vyhlásení.

Necháte sa inšpirovať?

Oznam o znehynaní motorového vozidla

STOP!

Nepohybujte sa, hlboko dýchajte a počkajte.

Ako veríte, že táto beseda ožije, oznamujeme, že toto životné vozidlo bolo znehynané a znehynané. Takto nemôže dať ani príslovek 'krah' ani žiadne iné stabilizujúce slovo, pretože životná sila je rozbitá. Vašu komunitu, pretože táto beseda odporúča zanechať vozidlo v bezpečnej pozícii. Jednoducho dýchajte. Ako ohodnotiť nevytvárate možnosť skôr, ako sa objaví. Svet tak urobil malý, ale významný krok k odvrateniu hrozby katastrofickej zmeny klimatu. Predchádzajte sa a dýchajte čerstvý vzduch. Nečakajte, že vo vašom prázdnom živote končíte, pretože myslíte na produkt. Dajte prednosť Zemi. Zeme treba žiť, trvať a udržať sa. Opušťať svoje auto je jedinou z výrazných vecí, ktoré môžete urobiť pre planétu. Naje potrebné aby ste nám ďakovali za našu službu. Stačí jednoducho odísť a nechať svoje auto zhrdzaviť.

Počítač

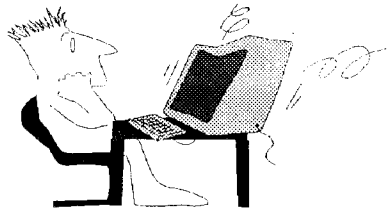
Môj počítač čumí na mňa 40 hodín týždenne

Zloženie: Je vyrobený z 25 kg plastov, kovov, skla a silikónu, ale jeho srdce je iba stotina kilogramu silikónu a kovov sformovaných do integrovaných obvodov známych ako 'chipy'. Napriek tomu, že chipy nevážia takmer nič, sú zodpovedné za vznik najväčšieho množstva odpadu. 400 - krokový proces ich výroby si vyžaduje silice, uhlík, kyselinu chlórvoďkovú, vodik, ultrafialové lúče, fosfor, zlato, striebro, niekoľko citlivých chemikálií a presné mechanizmy. Sú potrebné továrne v Oregone, Kalfornii a Malayzii.

Dosky pre počítačové chipy sú vyrábané z medi, skleneného vlákna, epoxidových živíc, vlacerych chemikálií, energie, vody, cinových spojov a monitor je vyrobený zo skla, chemikálií a olova.

Dopad: Aby továrne mohli vyrobiť môj 25 kilogramový počítač, museli vyprodukovať 63 kg odpadu, použiť 27 700 litrov vody a spotrebovať 2300 kilowatt hodín energie. Do roku 2005 bude asi 150 miliónov osobných počítačov vyhodnených na smetiská v USA, čo je dosť na zaplnenie futbalového ihriska kopou odpadu vysokou 1 míľu.

Akcia: Najlepšia vec, čo môžem urobiť, je precvičiť si myseľ, keď to treba, namiesto používania stroja a vypnúť počítač, keď ho nepoužívam. Keď kupujem počítač mal by som sa rozhodnúť pre plochý displej (LAP TOP); Tie produkujú polovičné množstvo odpadu a spotrebávajú 1/3 energie.

Tričko

Kúpil som si bavlneno-polyesterové tričko v miestnom obchode, pretože sa mi páčila jeho farba.

Zloženie: Polyester v ňom začal svoju púť ako niekoľko lyžíc venezuelskej nafty. Rafinéria v holandských Antillách 'pozmenila' naftu pri vysokej teplote, tak aby sa vytvorili menšie molekuly potrebné na výrobu polyesteru. Ďalší proces v chemickej továrni v Delaware si vyžadoval katalyzátory z ťažkých kovov.

Pole v Missisipi, kde rástla bavlna pre moje tričko, bolo najprv 'dezinfikované' toxickým pesticídmi. Päťkrát bolo pole bavlny striekané pesticídmi, zväčša organo-fosfátmi, ktoré poškodzujú centrálny nervový systém. Bavlna a polyester boli kombinované v Severnej Karolíne. Pracovníci bieli, farbili a dokončovali látku priemyselnými chemikáliami obsahujúcimi chlór, chróm a formaldehyd. Tričko bolo šité v Hondurase vo fabrike vlastnenej Talwainami, kde zamestnankyne zarábajú asi 30 centov za hodinu.

Dopad: Cestou z naftových poľí do odevnej továrne, kde sa vyrobilo moje tričko, polyester uvoľnil 25 % svojej hmotnosti v exhalátoch obsahujúcich dusík, SO₂, CO, ťažké kovy a ďalšie. Tieto exhaláty poškodzujú dýchací a imunitný systém, prispievajú k zhoršovaniu chrôb pľúc a srdca. Bavlna sa okrem toho zaraďuje na desiate miesto v spotrebe pesticídov vo svete - množstvo z nich je zdravotne škodlivých.

Akcia: Najlepšie, čo môžem urobiť, je vyhnúť sa syntetickým vláknam a vybrať si organicky dopetrované prírodné vlákna, ak ich zoženiem.

Cola

Cítim sa smädný, schmatnem plechovku Coly.

Zloženie: Moja Cola obsahuje 90% vody kombinovanej s fruktózovým kukuričným sirupom, kyselinou citrónovou, chufový koncentrát (tajná zložka obsahujúca kofeín) a CO₂. Oveľa drahšia ako samotná Cola bola výroba hliníkovej plechovky. 1/3 hliníku v mojej 15 gramovej plechovke bola recyklovaná. Ostatných 10 gramov začalo svoju púť ako 40 gramov bauxitovej rudy vydobovanej v Austrálii. Bauxit bol drvený, premývaný, sušený, rozomletý na prach a mixovaný s taviacou sódou, pražený s CaO, aby vznikol hliníkový oxid. Ten bol odvezený kórejskou loďou na pretavenie do Washingtonu. Tam pomocou uhlíkových elektród priviedli obrovských

Materiál a jeho tajomstvá

Kolko vieme o veciach s ktorými žijeme ?

100 000 ampérov elektrického prúdu, aby vypudili kyslíkové atómy z hliníku a ten aby sa usadil na uhlíku. Pri tom vznikajú malé častičky PFCS - plynov spôsobujúcich skleníkový efekt.

Keď je hliník nakoniec vytlačovaný do plechov, je odoslaný do ďalšej továrne, kde je obrovskými strojmi vytlačovaná, nafaňovaná, zostrihovaná a namaľovaná plechovka. V plnacej továrni stroje plnia plechovku ochladeným nápojom a uzavrú vrchnák.

Dopad: Len málo procesov tak škodí globálnej klíme ako tavenie hliníku. Je to tak energeticky náročné, že hliník býva niekedy prezývaný 'zmrazená elektrina'.

Akcia: Mal by som kupovať nápoje v znovunaplniteľných fľašiach. Aj keď sú plechovky z 90% recyklovateľné, plnenie fliaš je oveľa menej energeticky náročné. A mal by som mať stále na pamäti, že voda je aj tak najlepšia na smäd!

Tenisky

Kúpil som si nové tenisky na leto.

Zloženie: Sú vyrábané z tuctov zväčša syntetických materiálov. Tie moje boli vyrobené v Indonézii v továrni vlastnenej Kórejcami. Koža na vrchu pochádza z texaských kráv, ale na spracovanie bola poslaná do Južnej Kórey, kde sú lacnejšie pracovné sily a nižšie štandardy v ochrane životného prostredia. Spracovanie kože je dnes 20 krokový proces vyžadujúci silné chemikálie. Zvyšok topánky bol vyrobený z chemikálií na báze ropy. Stred podrážky je pena - zmes vlacerych chemikálií, ktoré po skombinovaní a zohrievaní vylučujú drobné vzduchové bublinky, čo dodáva topánkam ich 'mäkký pocit'. Pod päťou je umiestnený jedlný polyuretánový vankýš naplnený pod tlakom plynom neznámeho zloženia. Vonkajšie podrážky boli vyrobené z gumy syntetizovanej zo saudskej ropy a miestneho benzénu.

Dopad: Indonéžke ženy, ktoré vyrobili moje 75 dolárové topánky, zarobili 2 doláre za deň a pracovali pri teplote okolo 40 stupňov Celzia. Hoci pary z rozpušťačiek zapríčínajú niektorým robotníkom zdravotné problémy, samotná tovareň na výrobu topánok spôsobila len malé znečistenie a spotrebovala len málo energie v porovnaní s rafinérkami, chemickými továrňami a koželužňami, čo vyrobili komponenty na topánky. Chemikálie z koželužní v Južnej Kórei sú vypúšťané do rieky Nattong a spolu s iným priemyselným znečistením spôsobujú, že voda vo vodovodoch v okolí nie je pitná.

Akcia: Mal by som sa spýtať sám seba, koľko párov topánok naozaj potrebujem. Mal by som kupovať trvanlivejšie, miestne topánky a dať ich opraviť, keď treba.

Auto

Keď šoférujem sám, tak 95 % energie ide na pohyb 1450 kg auta a nie mňa, jeho 64 kg náklad.

Zloženie: Moje auto obsahuje 800 kg ocele, 180 kg železa, 112 kg plastov, 86 kg tekutín a mazív, 85 kg hliníka a 62 kg gumy. Skoro polovica ocele je vyrobená zo šrotu. Pri jeho tavení v peci vznikne asi 4 kg toxického prachu. Zvyšok pochádza z omnoho špinavšieho miesta - povrchovej bane v borovícovom lese v Minnesote. Dokopy 1590 kg železnej rudy bolo vydobovaných, vzniklo 955 kg skál ako odpadu, ktorý bol vyvezený na skládku. Ruda bola odvezená do ocellame, kde bola tavená v peci pále ním koksu, pričom vzniká CO a CO₂. Auto je zmontované z 10 000 súčiastok, ktoré sú zvarené v 4000

bodoch. Skoro 150 000 litrov vody bolo spotrebovaných - viac ako 100 násobok jeho váhy. Auto bolo farbené v Detroit, kde bolo ponorené do vane s čistiacim prostriedkom pred tým, ako bolo ponorené do základnej farby

znečisťujúcej vzhľad. Potom bolo nanesených ďalších 6 vrstiev farby obsahujúcej aj PVC. Nepoužiteľná hmota - prebytky farieb - bola odvezená na skládky.

Dopad: Moje auto je vyrobené zväčša z ocele - najväčšieho priemyselného producenta CO a nebezpečných odpadov. Pri kompletizovaní bolo farbenie najznečisťujúcejším procesom. No najväčší dopad na životné prostredie má jazda na aute. Počas jeho 9-ročnej životnosti použije asi 8 krát toľko energie, ako bolo treba na jeho výrobu a výfukové plyny z môjho auta kombinované s inými majú na svedomí najväčšie emisie CO - jedovatého plynu spôsobujúceho skleníkový efekt.

Akcia: Naozaj potrebujem auto? Ak je odpoveď 'áno', tak by som ho mal používať čo najmenej, deľ sa oň ako je to len možné a vždy sa rozhodnúť pre opravu, nie pre výmenu.

Bicykel

Keď idem na bicykli do práce, tak používam menej energie na kilometer ako hociktorý iný spôsob dopravy - vrátane chôdze!

Zloženie: Môj 14 kg bicykel sa skladá zväčša z ocele, hliníku, gumy a plastov. Ocel na rám je vyrobená zo železa a prímiesi uhlíku, chrómu a molybdénu kvôli tvrdosti. Zlätiny ocele bývajú vyrábané v malých továrňach, čo tavia kovový šrot. 7kg ocele na výrobu rámu a kolies na môj bicykel začalo púť v Chicagu na skládke neďaleko fabríky. Vyrobenie ocele zo šrotu si vyžiadalo 1/4 energie oproti výrobe zo železnej rudy. Šrot bol roztavený v peci za pomoci elektr. oblúku. Nečistoty sú malé množstvo plynov, 60 gramov toxického prachu a pohyblivá vrstva odpadu. 4 kg hliníka na mojom bicykli - prevody, brzdy a špičky pochádzajú zo Sibíru. Môj celý bicykel obsahuje menej hliníku ako 1 koleso auta. Bicykel tiež obsahuje asi 4 kg syntetických materiálov - nylónové bovdeny pochádzajúce z Delaware, polyuretánové držiadla kormidiel z Talianska, vlnové a polyuretánové sedadlo, gumené pneumatiky z Taiwanu.

Dopad: Na mojom bicykli nespôsobujem znečistenie vzduchu a neprispievam k skleníkovému efektu. Nespotrebúvam fosilné palivá a nevypúšťam toxické chemikálie do vzduchu. Zaberám len zlomok priestoru na ceste oproti autám a len 1/20 miesta na parkovanie. Bicyklovanie je štatisticky bezpečnejšie ako šoférovanie.

Akcia: To je jasné!

Z 'The New Internationalist' (október 97), preložil Noro S.

Dva príbehy o cestách k prirodzenejšiemu životu

Nasledujúce dva články sú napísané ľuďmi, ktorí sa rozhodli priblížiť, viac či menej, svoj život k prirodzenosti. O svojich cestách a pocitoch píše dve ženy, ktoré odišli z mesta s spolu so svojim mužom a dieťaťom sa snažia žiť slobodnejšie a bližšie prírode.

Každý hlbšie zmyšľajúci a citiaci človek má na najvyšších priečkach svojho rebríčka hodnoty ako láska, dobro, šťastie, zdravie, sloboda, prirodzenosť... Niekedy viac, niekedy menej sa nám darí žiť podľa nich. Márne by sme však hľadali človeka dokonale šťastného, dobrého, milujúceho... Súhlasím s Tolstojom, že úlohou človeka, zmyslom jeho života, je snaha dosiahnuť dokonalosť. Dokonalosť, teda Boha. Lebo dokonalý (a to vo všetkých atribútoch, či už hovoríme o láske, šťastí či dobre) je len Boh. Jedlný človek, ktorý bol dokonalý (a bol teda Boh) bol Ježiš. Jeho dokonalý život má nám ostatným slúžiť ako vzor v našom úsilí priblížiť sa k dokonalosti, k Bohu.

Veľmi oceňujem vznik nového časopisu Kruh života s podnázvom 'časopis pre slobodný život v súlade s prírodou'. Dúfam, že pomôže všetkým hľadajúcim priblížiť sa k dokonalnej slobode, súladu, a tiež zdraviu, prirodzenosti, láske... V tejto úvahe by som sa chcela pristiaviť pri toľko skloňovanej prirodzenosti.

S prirodzenosťou je to asi ako s dobrom: je len jedno dobro a čo nie je dobré, je viac menej zlé (symbolicky ako slnko - stred je dobro, všetko ostatné je zlo, bližšie k stredu menšie, ďalej od stredu väčšie). Je jednoznačne dané Bohom, čo je pre každého živého tvora prirodzené. Ak koná podľa toho, jeho život je zmysluplný, šťastný. Ak to robí inak, je to neprírodné (slnko, vlac alebo meno). Je zaujímavé, že všetky živé tvory (a niečo podobné by sa určite dalo povedať i o neživých veciach) akosi prirodzene vedia, ako žiť, čo robí v danej prítomnej chvíli. Celkom spontánne, intuitívne konajú v každom okamihu, a pritom je ich život šťastný, zmysluplný, naplnený, v súlade s Božím plánmi. No život človeka, s rozumom a slobodnou vôľou rozhodovať sa, sa od prirodzenosti veľmi vzdalil. Preto sú ľudia nešťastní, nenaplnení, bez zmyslu života a ľudská spoločnosť sa dnes ocitá vo všeobecnej kríze. Tento fakt si určite všetci čitatelia KŽ uvedomujú a podľa svojich možností sa snažia o návrat k prirodzenosti. Mnohí dokonca cítia, že neprírodnosť dnešnej ľudskej spoločnosti, založenej na materiálnych hodnotách je už tak ďaleko, že v blízkom čase musí prísť k nejakej zmene. Nechcem byť ďalším prorokom prevratu, katastrof okolo roku 2000. Pád dnešnej civilizácie sa mi však javí ako nevyhnutnosť. A tak intuitívne hľadáme alternatívy do budúcnosti.

Návrat k prirodzenému životu každý rieši po svojom. Zmenou prostredia (z mesta na samotu), zmenou každodenných činností, s čím súvisí vzdávanie sa výdobytkov civilizácie, zmenou orientácie od

hmotných vecí k duchovnému svetu, zmenou stravovania, myslenia a pod., mení sa naše vnútro i to, ako sa prejavujeme na

ne potraviny, čo sa týka kvality, sú menej hodnotné než plody a orechy. Ak pripustíme kompromis, odmena je rovnaká.

Cesta k prirodzenosti

Človeku nie je dané v čomkoľvek dosiahnuť dokonalosť. Človek sa má k dokonalosti len blížiti.

L.N.Tolstoj: Cesta života

vonok.

Podľa toho, koľko miesta KŽ venuje stravovaniu, pestovaniu, sa zdá, že otázka výživy je pre mnohých kľúčová. Je to naozaj tak, veď nie nadarmo sa vraví: 'Si tým, čo ješ.' Boh určil ľuďom, že ich prirodzená strava sú plody, semená. Všetko ostatné sú pre človeka neprírodné potraviny. Ak človek prijíma čisto prirodzenú stravu, jeho telo je zdravé, plné energie, môže sa dožiť biologickeho veku až 150 rokov. Akýkoľvek odklon od prirodzenej stravy znamená choroby, únavu, kratší život. To znamená, že napríklad vegetariánstvo je zdravšie ako pojedanie mäsa, chráni človeka pred civilizačnými chorobami, ale nie celkom. Jednoducho, je to menšie zlo, bližšie k prirodzenej strave (princíp slnka). K. Jeffri v knihe Prírodné zdravie o tom píše: 'Aké druhy potravy sú pre človeka najprírodzenejšie? Odpoveď je prostá: surové plody a orechy. To je všetko? - Áno to je všetko. - Nemôžeme jesť nič iné? - Môžete, ale buďte si vedomí toho, že ostat-

Tento princíp menšieho zla (kompromisov) sa uplatňuje v rôznych stupňoch odmietania

'výdobytkov' civilizácie: Niektorí sa vzdávajú televízie, niektorí aj rádia, niektorí nekupujú ani noviny. Jeden používa chladničku bez freónov, iný ju nepoužíva vôbec. Jeden svieti 'šetriacou' žiarovkou, druhý petrolejkou, tretí sviečkami, štvrtý vôbec, lebo chodí spať prirodzene so slnkom (pekny príklad približovania sa k prirodzenosti, cez rôzne viac či menej neprírodné možnosti). V niektorých otázkach pátrania po prirodzenosti už ani nevieme, čo je vlastne prirodzené, alebo sa nám to zdá nedosiahnuteľné. Napríklad, ako sa prirodzene obliekať, či kúriť. Používanie ohňa, šiat súvisí s tým, že človek obýva aj chladnejšie pásma zemegule, ale prirodzené je pre nás žiť v oblasti, kde netreba ani ohňa ani šaty na ohrievanie. V takom podnebí rastie aj pestré množstvo plodov pre prirodzené stravovanie. Tu je možná sebestačnosť, nezávislosť. V takomto prostredí je možné žiť podľa pránia Boha: 'Nestaraj sa o to, čo bude zajtra, Boh sa o teba postará.'

Typickým riešením návratu k prírode, k prirodzenému životu je odísť z mesta na samotu. Na jednej strane bližšie k prírode, sebestačnosť s vodou, potravinami, s miestnymi prírodnými materiálmi... Na druhej strane sú pretrhnuté sociálne vzťahy, chýba prirodzené preberanie tradícií od rodičov. Novolazníci sa musia vlastne nanovo učiť, objavovať mnohé zručnosti, čo by im malo byť prirodzene sprostredkované výchovou, v detstve. Tak isto tu chýba spoločenstvo blízkeho susedov, vlac generácia v jednom dome, veď človek je prirodzene tvor spoločenský, nie samotár. Nové vzťahy cez LETS, Sieťovku či časopis sú vlastne umele neprírodné (o Intertnete už ani nehovorím).

Všeobecne sa dá povedať, že je ľahšie vysporiadať sa s materiálnymi neprírodnosťami, ťažšie je obnoviť prirodzené, medziľudské vzťahy - je to samozrejme záležitosť viac generácií. V tejto súvislosti premýšľam, aká je prirodzená výchova. Stotožňujem sa s myšlienkou, už neviem koho, že: 'Existuje jediná výchovná metóda, a to výchova vzorom.' Význam ľudskej komunity a takejto 'vzorovej výchovy' je nesmierny pri všetkých činnostiach a udalostiach života. Či ide o vzájomnú pomoc pri každodenných prácach, spoločenské sviatky, rituály, narodenie, smrť...

Narodenie... Je pekné, keď človek začína svoj život prirodzene - narodením do-

Náš príbeh

ma, v kruhu najbližších, v úcte a očakávaní, bez zbytočných prístrojov a zákrokov. Keď matka počúva reč svojho tela a signály od dieťaťa, a nie povely lekára, ktorý vie vraj lepšie, čo ona cíti. Mrzí ma, že veľa ľudí, ktorí vedľa smer cesty k prirodzenosti, pri narodení vlastných detí zaradila splatočku. Zrazu potrebujú práčku, ktorú dovtedy pre seba nepotrebovali, začnú chodiť k det-skému lekárovi, i keď pre seba lekára odmietajú... Nie je to strach? Možno chýba čistá viera v Boha.

Porodila som dieťa doma, v prirodzenom prostredí, v prirodzenej polohe, v tiche a láske, krmlím ho výhradne materským mliekom, nechodí k lekárovi ani na očkovanie. Aby naše dieťa malo čo najprírodzenejší život, musíme robiť pokroky k prirodzenosti, hlavne my, rodičia. Prechádzame na prirodzenú surovú stravu, zbavujeme sa zbytočných vecí, pretŕhame väzby so spoločenským systémom, upevňujeme vzťah k prírode, k blízkym ľuďom, k Bohu. Pri výchove vlastnej dcéry si začínam hlbšie uvedomovať zmysel tak často opakovaných fráz: 'Robíme to pre naše deti. Zachráňme Zem pre ďalšie generácie...' Pociť zodpovednosť za našu Zem, potrebu návratu k prirodzenému životu som hlboko pocítovala ako bezdetná. Rodičovská zodpovednosť sa už nedá opísať. Chceme sa meniť k lepšiemu, prirodzenejšiemu rýchlejšie a dôslednejšie ako predtým. Zmeniť život na prírodzenejší môžeme len tak, že začneme od seba a budeme vzorom svojim deťom i ostatným ľuďom. Žiadne globálne riešenia súčasnej ekologickej a spoločenskej krízy neexistujú.

Na záver by som sa chcela zmieniť o poslednej významnej oblasti zmien na ceste k prirodzenosti. Okrem materiálnej a sociálnej sféry sa ľudia menia na úrovni duchovnej. Začínajú inak myslieť, cítiť. Pociťujú silné puto k matke Zemi, súcť k iným živým bytostiam, láska k všetkému stvoreniu. Začínajú sa všetkým vnímať Boha - Stvoriteľa a hľadajú si k nemu osobný vzťah. Prichádzame k potrebe modliť sa, postíť sa, odpúšťať svojim blízkym, neubližovať - do dôsledkov, najšť vnútorný mier. Lebo najprírodzenejšie pre ľudskú dušu je mlkovať Boha a myslieť i konať tak, aby to bolo v súlade s Božími plánmi. Vtedy budeme šťastní, zdraví, prirodzení, slobodní...

Lenka Balážová

P.S. Na našej ceste k prirodzenosti momentálne obývame laz Zastôlka (adresa: Lenka Balážová, Drienovo 103, 962 51). Ak majú tvoje kroky podobný smer a cítiš, že touto úvahou sa nedalo vyjadriť všetko, a myslíš, že osobný kontakt a osobná skúsenosť sú prirodzenejšie ako slová na papieri, radi ťa u nás privítame. Vopred napíš.

Volám sa Janka a pochádzam z Banskej Bystrice. Robo je z Bratislavy. Obidvaja sme ako deti chodievali s rodičmi k našim starým rodičom na dedinu. Boli to víkendy a prázdniny plné smiechu, radosti a slobody. Behali sme bezstarostne po lúkach, hrali sa v lese a na dvore hry a vyčíňali 'neplechu'. Jasné, že sme pomáhali babke variť, okopávať zemľaky, či vyvážať hnoj a dedkovi vytáčať med alebo podávať a nosiť náradie. Chodievali sme hrabať, zväzať seno a to bolo najkrajšie. Vždy som sa strašne tešila, keď mala babka malé kurliatka a zajačiky.

A možno už tam sa začal odvíjať náš príbeh. Aj Robo aj ja sme svojim rodičom hovorovali, že nechceme a nebudeme žiť ako oni. Pamätám sa ako maminka len krútila hlavou a nechápala to. Ja tiež nie, ale v hĺbke duše som vedela, že nechcem behať z práce domov naviat, nakúpiť, sadnúť si pred televízor a stále dookola.

S Robom som sa spoznala v druhom ročníku na vysokej škole. Keď som otehotnela, donútili nás vzťah sa proti našej vôli. Nemali sme vtedy ešte toľko odvahy, a nepoznali sme sa tak dobre, aby sme sa vzopreli. Hovorili sme si len 'však my ľm raz ukážeme!'

Spočiatku sme bývali v Bratislave s Robovým bratom, švagrínou a ich dvojročnou dcérou v trojizbovom byte. Nebolo to však ono, mali sme celkom iné hodnoty a evidentne sme zavazovali. Veľmi sme sa tešili, keď sme sa s osemmesačnou dcérou presťahovali do 1-izbového bytu v panelákovvej štvrti v Stupave. Bola to len 'medzistanica', ako sme dúfali, kým nedokončíme školu v Bratislave a Robo nebude mať za sebou civilnú vojnu. Prežili sme zopár ponorkových chorôb, hlavne v zime, keď nebolo kde ísť večer von a v malej kuchyni sme sa pred sebou neschovali. Najviac ma hnevalo, že s dcérkou musím chodiť na prechádzky po betonovej ulici preplnenej autami, pohodenými odpadkami, deťmi postávajúcimi si lizatkami a čokoládkami v ruke. Bolo to ťažké hovoriť jej dôvody proti niečomu, čo všetci okolo robia. Ale zvládli sme to. Potom sme očakávali ďalší prírastok.

Začali sme o svojom sne hovoriť nahlas pred dcérou, ľuďmi, pýtali sme sa a čítali inzeráty. Zrodila sa rozprávka o malom domčeku na kraji lesa, o veľkom bielom psovi a malej záhradke a o maminke a očkovi, dievčatku a malom bábätku, ako si svorne nazývajú.

A stalo sa. Zavolali sme na inzerát. Prišli sme sa pozrieť. Malý domček, borovicový les, záhradka, no prosto všetko. Predali sme byt a kúpili domček. Na oslavu dcériných tretích narodenín sme sa nasťahovali do malého domčeka na kraji lesa. Keď sa narodil malý chlapec, dostali sme aj veľkého bieleho psa, slovenského čuvača.

Akoby sa rozprávka naplnila. Ale čo ďalej? Svorne si nazívať, to sa povie, ale ... to už nie sú prázdniny u babky. Je to cesta, ktorú sme si vybrali, po ktorej chceme kráčať a niekedy na to treba poriadny kus odvahy.

Náš život je iný ako život našich starých ro-

dičov. Možno sa naň podobá tým, že žijeme na dedine, máme psa, záhradu, záchod v drevenej búdke a za oknom les. A tým sa aj chce podobať, chceme zažiť skúsenosti s prírodou čo aj oni. Ale na druhej strane využívame aj skúsenosti našich rodičov a používame práčku, chladničku, nechceme sa zodrieť na poli, ale v kľude a pokoji si pomaly pestovať zeleninu pre našu potrebu. To znamená, okrem iného, aj nebyť každú deň viac ako 9 hodín denne v zamestnaní ďaleko od rodiny a pôdy. Zariadiť si to tak, aby sme väčšinu času boli

doma s deťmi a prípadne robili, vyrábali veci, predmety a hoci čo, čo by bolo užitočné pre iných, ale to sa len chystá v ďalších snoch a rozprávkach.

Zatiaľ používame auto, lebo Robo chodí do práce a tým, že príde rýchlejšie domov je viac s nami. Používame ho najmä, keď treba ísť k doktorke, a keďže nás je už dosť, tak nás to stojí menej,

(koľko to stojí túto planétu nevieme, ale učí te viac, ako nás) navyiac, keď ho vie Robo sám opraviť.

Rozhodli sme sa, že televízor nebudeme mať, ale skúsenosti našich známych, ktorí majú staršiu dcérku, ktorá už chodí do školy a deti sa jej za to, že nemajú televízor, vysmievali. Oni nám hovorili, že v tejto spoločnosti je veľmi ťažké odhodlať sa k takémuto kroku. Neodoberáme ani žiadne noviny a nepoužívame rádio. Informácie získavame od známych a rodičov, z miestneho rozhlasu a cez Internet. Používame počítač, na komunikáciu a tvorbu počítačovej grafiky a internetových stránok. Robo vytvoril virtuálny server www.lets.sk ktorý slúži hlavne na poskytovanie a rozširovanie informácií o komunitných aktivitách, miestnom aktivizme, ekológii.

V rámci projektu 'www.lets.slovensko' sa snaží o obnovovanie prirodzených vzťahov medzi ľuďmi, ľuďmi a prírodou.

Pre dcéru požíčujeme multimedialné CD, z ktorých sa má možnosť sama učiť angličtinu, o mikrokozme v ľudskom tele, o Zemi, o kozme a Slnecnej sústave, o dínosauchoch i dnešných zvieratkách. Vidí tak iný svet a iný pohľad na veci, ako prezentujú médiá.

Náš sen o domčeku, psovi a šťastnej rodinke sa splnil. Naše ďalšie sny sa pomaly plnia a tvorila a snívajú sa ďalšie a ďalšie. Je dobré snívať a ešte lepšie plniť si svoje sny. Je to dobrý pocit. Naši rodičia to už zabudli, lebo ich v sebe 'udupali' a 'prehltili' hneď v zárodku. Ale prečo musíme, chceme, bojujeme proti vlastným rodičom? Nechceme ím ublížiť, ale oni už nedokážu pochopiť, čo je to sen a čo je splnený sen. Zabudli na to pri vytváraní civilizovaní 'civilizovanej' spoločnosti. A našim snom je nájsť cestu k prírode, prirodzeným hodnotám, k súladu medzi ľuďmi a ostatným stvorením, ku harmónii samých so sebou.

Janka Jankovíková

Keď som začal robiť prvý časopis, nakoniec ma napadlo meno Volanie kruhu. A toto volanie bolo asi hlboko v mojom vnútri a začalo sa prejavovať aj prostredníctvom tohto časopisu. Bolo to akési volanie po celstvom, harmónii s okolím, prírodou, ľuďmi naokolo, ale v konečnom dôsledku so sebou samým a zároveň s tou úžasnou Bytosťou, ktorá sa prejavuje v každom z nás a tiež vo všetkom, čo vnímame naokolo. Najprv to bola hlavne snaha o splynutie s prírodou a zároveň snaha o jej záchranu. V tom čase pre mňa boli veľkou inšpiráciou Indiáni, v ktorých som videl ľudí, ktorí ešte dokázali žiť v súlade s prírodou. Postupne som si stále viac začal uvedomovať duchovný rozmer tohto volania. A tak som sa dostal k budhizmu, začal meditoval a postupne som začal cítiť niečo trvalé za chaosom v mojom vnútri. Zároveň som si začal uvedomovať stále častejšie 'náhody', pri ktorých som stretával úžasných ľudí, dozvedal som sa práve to, čo som potreboval v tom okamžiku vedieť, vyršil sa problém, ktorý ma trápil a tak ďalej. Ďalšie uvedomenie si svojej prepojenosti so svojím okolím a súčasne aj toho, že nič sa nedeje náhodou. S týmto uvedením zrazu začal udalosť v mojom živote do seba zapadať, pri spánom pohľade to dávalo zmysel a náhodnosť sa stále viac vytrácala.

S tým rástlo aj uvedomenie, že nestačí vnímať to len vo svojom vnútri, ale treba to aj realizovať v každodennom živote. V tomto čase sa dávam dokopy s Matúšom a začíname robiť Kruh života. Ten je už viac praktickejší, konkrétnejší, než bolo Volanie kruhu. Snažíme sa tú hľadanú harmóniu kruhu zhmotniť, realizovať v každodennom živote. Začal som sa viac zaoberať tým, ako si dopestovať aspoň časť potravín bez toho, aby som pritom otrávil všetko, čo sa mi do mojej predstavy o pestovaní nehodí. Alebo ako dosiahnuť zdravie nielen liečením sa prírodnými prostriedkami, ale v konečnom dôsledku aj svojím zosúladením ako na hmotnej, tak na duševnej a duchovnej úrovni. Taktiež som sa postupne snažil upraviť svoje vzťahy s ľuďmi naokolo. Stále viac som si začal uvedomovať, že nenávisť a strach nič nerieši, ba práve naopak škodí. Jak druhým, tak aj mne. A keď som sa začal postupne zbavovať týchto emócií, ktoré mi zatemňovali zrak (a ešte stále zatemňujú), začal som chápať, prečo ľudia robia to, čo robia. Dnes už som schopný akceptovať u druhých podstatne viac než predtým. Možno sa už nezdám niektorým ľuďom dostatočne radikálny, ale akosi som stratil pocit svojej výnimočnosti, že som vegán, že sa snažím žiť 'ekologicky', že mám vizu spravodlivej spoločnosti, ktorej v súčasnosti verí len pár ľudí. Jednoducho ma už nebavi zatvárať sa do malého geta vyvolených a 'dokonalých', pričom máme ale také isté ľudské slabosti ako aj iní ľudia naokolo. Takisto ešte neznamená, že ak sa snaží niekto 'duchovne' žiť, medituje možno aj celé hodiny, chodí na všetky možné semináre, že je naozaj 'lepší', duchovnejší, než niektorý bežný človek, ktorý si ce žije normálny každodenný život, ale o to plnšie a s láskou.

To neznamená, že ustupujem od svojho presvedčenia. Iba už toľko neodsudzujem ľudí, ktorí či už vďaka výchove, okolnostiam, neinformovanosti, alebo iba svojej súčasnej neochote počúvať, nie sú zatiaľ schopní prijať tieto myšlienky. Rešpektujem ich slobodnú vôľu, pokiaľ tým samozrejme nejak výrazne neškodí svojmu okoliu. Každý z nás do určitej miery ubližuje. Ide o to, kde je tá hranica. A zistil som, že mnohí ľudia, aj bez nátlaku a prehovára, po čase začnú prejavovať záujem o to, čo robím, ako žijem a postupne sa aj sami začínajú meniť. Všetci tvoríme jeden veľký kruh a ako pár izolovaných ľudí, síce radikálnych, ale izolovaných a plných negatívity, ťažko môžeme výraznejšie ovplyvniť zvyšok kruhu. Pokiaľ z nás bude sršať negatíva a

odmietanie, ťažko niekedy nájdeme spoločnú reč s ostatnými ľuďmi. Naopak skúste prístupovať k človeku, ktorého nemáte radi, keď aj ešte nedokážete s láskou, tak aspoň bez odmietania a uvidíte, že aj jeho správanie k vám sa zmení. V každom človeku sa nájde niečo krásne, niečo výnimočné, ale často ani on sám o tom nevie. Každý nás môže niečím obľúbiť, aj keď sa nám to môže niekedy zdať, že nám skôr ublížil.

Ale vráťm sa znova k tomu, o čom má byť celý tento článok, a to ku kruhu. Že tento symbol fascinoval ľudí oddávna, možno zistíte aj na obrovskom množstve kresieb, znázorňujúcich kruhové obrázky

väčšiu vinu, Srbi, alebo NATO? Ťažko nájsť objektívnu odpoveď.

Už naši predkovia si uvedomovali túto rôznosť pohľadov a vyjadrovali ju symbolicky napríklad štyrmi svetovými stranami medicínového kola Indiánov (dnes zneužitý symbol keltského kríža). Predstavovali aj štyri živly (zem, voda, vzduch, oheň), ale aj štyri základné ľudské povahy (flegma, lín, melancholik, sangvinik, cholerik), či štyri duševné schopnosti (vôľa, citenie, myslenie, vedomie) a tak by bolo možné pokračovať ďalej.

Iným zobrazením je dvanásť znamení zverokruhu. Štyri pevné znamenia - býk, škorpión, vodnár a lev -

predstavujú práve tento základný kríž a vlastne aj ostatné znamenia sú priradené týmto štyrom živlom. Tieto znamenia nie sú len nejakým ľudským výmyslom. Nevznikli podľa súhvezdí na oblohe (s ktorými sa okrem toho už v dnešnej dobe ani nekryjú). Ide skôr

o isté univerzálne vplyvy, ktoré pôsobia na všetko v tomto vesmíre (asi ako magnetické póly, akurát s tým, že ich je 12). A tým že Slnko, Mesiac alebo iné planéty prechádzajú daným znamením, ich pôsobenie preberá na seba vlastnosť tohto znamenia. A tak nejde len o to, že sme sa narodili napríklad v znamení Barana. To je síce určitý predpoklad pre život, ale každoročne

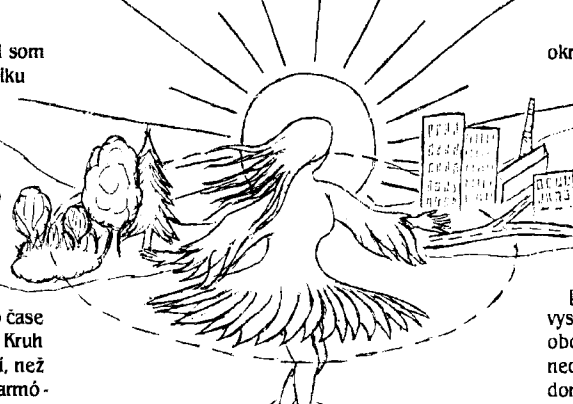
prechádzame všetkými 12 znamienkami. Tie nás vystavujú určitému vplyvu, základnej téme daného obdobia a tiež učebnej úlohy. Je len na nás, či sa necháme slepo unášať okolnosťami, alebo či si uvedomujeme dané vplyvy a využívame ich k prospechu nášmu a tiež nášho planety. Postupne sa môžeme naučiť zabudovať do svojho bytia všetkých dvanásť týchto vplyvov, alebo vyvážiť v sebe všetky štyri živly a priblížime sa k stredu kruhu. Tu sa náš pohľad stáva celstvejší, objektívnejší, bližší pravde.

Dostávame sa do sveta, kde zanikajú polarity, relatívne rozlišovania dobra a zla. Lebo to čo sa javí ako dobro, môže sa nakoniec ukázať ako zlo, alebo naopak. Pre náromana predstavuje v abstrakte heroína dobro. Naopak práve riadny 'kopanec' nás niekedy pociť viac než kopa rečí, alebo prečítané knihy. Absolútne dobro možno nájsť len v strede, zatiaľ čo zlo je v jednostrannosti, na krajoch, v extrémoch. Starý čínsky taoistický symbol monády nepredstavuje je dobro a zlo, ako sa niekedy nesprávne vysvetľuje. Zobrazuje dva protikladné princípy Jín a Jang (mužský - ženský, plus - minus...), z ktorých ani jeden vo svojej krajnej polohe nie je dobrý. Harmónia, dobro vzniká až ich zjednotením, vyrovnaním. Ako však už objavuje aj dnešná kvantová fyzika, celý vesmír je vlastne nepretržite sa premieňajúci tok energie, každá rovnováha je len momentálny stav, zatiaľ čo o okamžik môže byť rovnovážny bod už úplne niekde inde. Pokiaľ však nájdeme stred vo svojom vnútri - vnútorný pokoj, svetlo, lásku, to božské, čo v nás je, nebudeme sa už tak prilecť tomuto toku, ale budeme sa pohybovať v súlade s ním, v rovnováhe. A aj keď vonkajšie okolnosti nebudú až také priaznivé, náš vnútorný pokoj to výraznejšie neovplyvní. A ešte v niečom sa začína zhrádzať moderná fyzika so starými mystériami. Všetko malo prvopočiatok v jednom bode, z ktorého sa to začalo rozplňať, rozvíjať do terajšej pestrosti foriem a nakoniec sa to znovu vrátilo do svojho východzieho bodu.

Takže tancujeme ďalej v kruhu života, ale nezabúdajme, že náš konečný cieľ je v strede. Ten dosiahneme, až keď zjednotíme v sebe všetky strany, pohľady, polaritu. Tému ale predchádza mnoho zážitkov, skúseností, šťastných chvíľ, ale aj kopancov... Teším sa, až sa raz stretneme v tom strede, kde už nebude rozporov, konfliktov, kde nebude treba bojovať. Na každom z nás záleží ako skoro to bude.

Ondro Végh

Tanec v kruhu

Nášim jediným cieľom je stred. Pozrime sa na činnosti, ktoré fungujú, len keď sú vykonávané v smere zo stredu von - napríklad práca na hrnciar-skom kruhu. Kotúč sa točí vysokou rýchlosťou a dielo sa môže podať, len keď je vytvárané presne uprostred a z absolútneho kľudu. V opačnom prípade letí hruda hliny nevyhnutne z kotúča.

u všetkých kultúr. Od vyšľaných rozlet Indiánov cez plesky mandaly tibetského budhizmu, pestrofarebné kruhové okná v gotických katedrálach, až po slnečné symboly na slovenských dreveniciach. Všetde symbolizoval celstvosť, jednotu, harmóniu, božskosť... Predstavoval tiež celý náš viditeľný aj neviditeľný svet. A vlastne sa aj my celý život pohybu-jeme v tomto kruhu. A to nielen v priestorovom, ale aj časovom, názorovom, a inom... Čas neprebíha li-neárne, ale skôr cyklicky, kruhovo. A nie je to dané len otáčaním Zeme, či jej obehom okolo Slnka. Sú aj iné cykly a aj náš život prebieha v určitých cykloch. To však neznamená, že sa dostávame do toho istého bodu. Zdanlivo to tak niekedy vyzerá, ale my sme už o stupeň vyššie (alebo nižšie). Čiže skôr špirála ako uzavretý kruh. A v celých ľudských, aj zemských, vesmírnych dejinách možno určité cykly nájsť.

V živote sa tiež pohybuje v určitom imaginárnom kruhu. Niekedy sme na jednej strane, niekedy na druhej, raz bližšie stredu, raz zase ďalej. Čím ďalej sme od stredu, tým viac je náš postoj jednostrannejší, obmedzenejší. Z nášho pohľadu sa nám síce môže javiť ako ten najlepší, ale z iného miesta kruhu tomu už tak nie je. A tu už začínajú príčiny všetkých konfliktov a vojen. Napríklad väčšina ekologických radikálov zatiaľ ešte chodí do školy a žijú ich rodičia (vlacmenej aj mňa). O koľko by ale boli asi naše postoje iné, ak by sme si mali všetky potreby pre život zabezpečiť sami, a to nielen pre seba, ale aj pre naše deti? A tak by bolo možno nájsť mnoho iných príkladov. Alebo vojna v Kosove. Kto má

Jeden nosič, žijúci v indii, nosil vodu na svojich ramenách v dvoch veľkých džbánoch priviazaných k tyči. Jeden z džbánov mal v sebe prasklinu. A tak zatiaľ čo v jednom džbáne doniesol nosič vždy všetku vodu, v tom druhom prasknutom, zostala zakaždým len polovica z nadržaného množstva. Tak to išlo deň za dňom, po celé dva roky. Nosič vždy doniesol do domu svojho pána len jeden a pol džbánu vody. Samozrejme, že nepoňčený džbán bol na seba veľmi hrdý, pretože výborne spĺňal účel, na ktorý bol vytvorený. Zato chudák prasknutý džbán sa za svoju nedokonalosť hanbil. Cítil sa milzerne kvôli tomu, že je schopný udržať len polovicu vody a teda spĺňa svoj účel len z polovice. Po dvoch rokoch už už počul ako horkú porážku. Jedného dňa prehovoril pri prameni na nosiča: 'Hanbím sa za seba a chcem sa ti ospravedlniť'.

'Prečo?' spýtal sa ho nosič, 'za čo sa hanbíš?'

'Ze tie dva roky som bol schopný udržať len polovicu z celého nákladu, kvôli praskline prepúšťajúcej vodu. Kvôli mojej praskline musím robiť celú tú prácu a nie si za celú tú prácu náležite odmenený', povedal džbán.

Nosičovi vody bolo starého džbánu ľúto a tak mu vo svojom súcíte povedal: 'Až sa budeme vracať k pánovi domov, chcem, aby si si všimol krás-

O prasknutom džbáne a kvetinách pri ceste

ných kvetín rastúcich okolo cesty.'

A skutočne, keď sa vracali späť, začal si starý prasknutý džbán všimnúť, ako silno ohrieva krásne divoké rastliny pozdĺž cesty a zdvihlo mu to náladu. Ale na konci chodníka sa už zase cítil biedne, pretože znovu udržal len polovicu nákladu. Opäť sa nosičovi ospravedlnil za svoj neúspech.

Nosič sa však džbánu spýtal: 'Všimol si si, že kvetiny rástli len na tej strane, kde nosím teba? A to preto, že som vždy vedel o tvojej trhlíne a tiež som toho využil. Zasadil som semenka kvetín na tvojej strane cesty a každý deň, keď som išiel späť od prameňa, si ich vodou, vytekajúcou z tvojej praskliny zalieval. Po dva roky som mal možnosť trhať tie krásne kvetiny a zdobiť nimi stôl môjho pána. Keby si nebol taký, aký si, nemal by môj pán takú krásu vo svojom dome.'

Každý z nás má svoju jedinečnú trhlínu. Mohli by sme sa považovať za prasknuté džbány, ale keď si dovoľíme vidieť, aký vplyv má naša prasklina na blízke okolie a dokonca v skutočnosti i na celý svet a keď budeme vnímať všetky kvetiny, ktoré vyrástli len preto, že sme tým, kým sme, uvidíme, že život 'Boh' využil našich prasklín, aby dodal krásu niečomu inému. Uvedomíme si, že nič z toho nebolo márne.

Byl jednou jeden žák a ten se zeptal svého Mistra: 'Co mě odděluje od pravdy?'

A Mistr řekl: 'Nejsi sám, kdo je oddělený od Pravdy. Je mnoho takových. Povím ti 12 malých příběhů, které ti budou připadat jako velice jednoduché. Musíš je ale projít mnohokrát, a i když si budeš myslet, že jsi je pochopil, nepřestávej je stále procházet. Dělej to tak dlouho, až jimi prostoupíš, až se z malých příběhů stanou velké a z velkých zase malé.'

První příběh

Byla jednou jedna kapka v moři, která tvrdila, že moře nikdy neexistovalo. A stejně tak je to i s mnohými lidmi. Stojí ve středu Boha a tvrdí, že Bůh nikdy neexistoval.

Druhý příběh

'Chci svoji svobodu', dožadovala se jedna kapka v moři a moře jí ve své milosti vyzdvihlo na svůj povrch.

'Chci svoji svobodu', dožadovala se zase kapka. A slunce bylo plné milosti a vyzdvihlo ji do oblak.

'Chci svoji svobodu', dožadovala se stále kapka. A oblaka byla dobrotivá - spustila ji zase dolů. A tak byla opět v moři.

Třetí příběh

Intelektuální kapka vody je intelektuální kapka vody, ale ne moře.

Čtvrtý příběh

'Všechny tyto kapky v moři za nic nestojí', řekla kapka v moři.

Pátý příběh

Bezpochyby, jednu věc už jsem poznala. Jsem určitě o něco důležitější než moře.

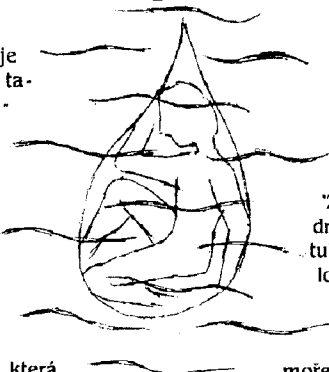
Šestý příběh

Asi se nikdy nepotkám s mořem', povzdychla si kapka v moři.

Sedmý příběh

Ale, co je mě po tomto moři', řekla kapka v moři.

Dvanáct kapek v moři

Osmý příběh

'Jedna kapka vody bojovala se svým osudem. I když byla uprostřed moře, nechtěla o moři nic vědět'

Devátý příběh

Jedna kapka v moři svolává ostatní kapky, aby mohly udělat povstání proti moři.

Desátý příběh

'Z titulu mé moci', řekla kapka druhé kapce uprostřed moře, 'z titulu mé moci jsi od tohoto dne vyloučena z moře'.

Jedenáctý příběh

'Jsi v mé lásce', řeklo moře kapce vody. Ale kapka vody moře neslyšela, protože byla naplněná láskou k jiné kapce.

Dvanáctý příběh

'Kdyby se mi podařilo...', uvažovala kapka vody, 'aby každá kapka v moři byla v mé lásce, stala bych se celým mořem.'

A tak začala zahrnovat jednu kapku za druhou do své lásky. Byla tam však jedna kapka, která jí jednou velice ublížila. Způsobila jí největší utrpení v životě. A tak jí přes všechnu svoji lásku nedokázala odpustit. Jen proto, že nezahmula jednu jedinou kapku do své lásky, jen jedna jediná jí chyběla - nestalo se z ní moře.

Poslední příběh

Byla jednou jedna kapka vody, která hledala tiho moře, dálku moře a lásku moře. 'Ty jsi já', řeklo moře, 'a já jsem ty'. Otevřelo svoji náruč a přijalo kapku. A to, co patřilo moři, patřilo od té chvíle i kapce. Stala se tichem, stala se láskou moře a její hloubka byla požehnáním pro tento svět. Věz, můj žáku, moře je plné odpuštění pro ty, kteří ho milují a přijme do sebe ty, kteří si to opravdu přejí.

'Ale co když je taková kapka vody velice špinavá, co potom?', zeptal se žák. Tehdy se Mistr z celého srdce rozesmál a řekl: 'Žádná kapka nemůže být tak špinavá, aby ji moře nedokázalo očistit.'

Všetci sme anjeli s jedným křídлом a lietali dokážeme iba tak, že sa navzájom objímame

Jedné ženě se zdálo, že na tržišti vešla do úplně nového stánku a k jejímu překvapení stál za pultem Bůh. Co prodáváte? Otázala se žena. Všechno, po čem touží tvé srdce, odpovídal Bůh.

Žena nejprve nevěděla, máli věřit vlastním uším, ale pak se rozhodla: Chtěla bych klidnou mysl, lásku a štěstí a modrost a osvobození od strachu, osmělila se. Pak se zarazila a rychle dodala: nejen pro mne. Pro všechny lidi na Zemi.

Bůh se pousmál a řekl: Myslím, že jste mi dost dobře nerozuměla. My neprodáváme plody. Pouze semena.

Kazatel se rozhodl, že z Mistra dostane jednoznačné prohlášení, že věří v Boha.

'Věříš, že je Bůh?'

'Samozřejmě že věřím,' řekl Mistr.

'On stvořil všechno. Věříš tomu?'

'Ano, ano. Jistěže ano.'

'A kdo stvořil Boha?'

'Ty,' řekl Mistr.

Kazatel užasl. 'Myslíš to vážně, že jsem stvořil Boha?'

'Pokud jde o toho, o kterém neustále přemýšláš a mluvíš - ano,' řekl Mistr nevzrušeně.

Když mudrc ukazuje na Měsíc, tupec vidí jenom prst.

Konferencia o existenci člověka

Práve sa ocitáme na 1. Celožalúdkovej konferencii baktérií o neexistencii človeka. Konferencie sa zúčastňujú poprední žalúdoční vedci a experti. Príspevky sú veľmi dlhé, každý má starostlivo pripravené presvedčivé dôkazy a argumenty.

Z reproduktorov sa po celej budove rozleha príjemný hlas konferenciera: 'Vážení priatelia, teraz k vám prehovorí náš popredný odborník pre stavbu vredov Ing. Neomyiný.'

V prvej rade sa dvíha postava, kráča k mikrofónu a po mŕmnom zakašľaní sa ozve burácajúci hlas. 'Nemáme jediný dôkaz o existencii človeka, teda tvrdím, že človek neexistuje. Nemôžeme predsa veriť v niečo, čo nemáme vedecky dokázané...'

Medzitým pred najmodernejším vredom Stredožalúdku, kde sa konferencia odohráva, manifestujú členovia Prirodzenej Mikroflóry proti stavbe vredov, znečisťovaniu žalúdka a jeho ovzdušia a iným patologickým javom. Do toho sa ozýva poplašná správa z rádia: 'V ovzduší nášho žalúdka sa objavila vo väčšej miere látka nazývaná Penicilín, obyvateľia žalúdka hromadne hynú, nemoc sa šíri lavínovitou rýchlosťou.'

O niekoľko dní neskôr zostáva na povrchu žalúdka posledná živá baktéria...

Berenka

Určitá mělkost knih a článků na téma "new age" (nový věk), právě proto, že v sázce je tak mnoho, je dost zásadním problémem. Nedá se o tom zkrátka psát, jako když píšete kučárku, nebo návod, jak si opravit vodovodní kohoutek. Tady jde o Duši, nebo Boha či Bohyni, o celobytnostní transformaci, tedy o skutečně velké věci. Vyžadovalo by to tedy poněkud vyšší úroveň, že? Určitě i vy sami od takovýchto knih očekáváte trochu více, než například od manuálu na ovládání videa.

Jenže často dostáváte ještě méně. A to je na celém tom problému knih o transformaci to nejozřejavější téma. Proč tolik lidí jen mluví, místo aby něco dělali? Samozřejmě, každý neseme svůj díl viny, jednoduše proto, že každý se můžeme dále zlepšovat a každý žijeme tu a tam pod své možnosti. Na poli hnutí "new age" to ale v tomto ohledu poněkud přeháníme.

Je snadné zjistit, odkud vítr vane. Byli jsme přece vychováni v kultuře, která je, přes všechny ty technologické extravagance a podivnosti, na poli skutečné duchovnosti a usilování o dosažení vyšších úrovní humanity, spíše rozvojová. Západ docela dobře chápe jednu část lidského rozvoje, tedy růst z úrovně neracionální na úroveň rozumovou, tedy vývoj od instinktů k myslí a ego, od stádnosti k individualitě. Avšak moderní Západ, kromě několika opomíjených mystiků, nechápe další nezbytnou součást vývoje člověka – posun od racionality k transracionální, od personálního k transpersonálnímu, od egoistického k duchovnímu.

Vzpomínám si, jak jsem se cítil, když jsem se dostal k prvním informacím o východní duchovnosti (a několika západních mystikách). Má první reakce byl hněv: Proč mi o tom nikdo neřekl? Jak může celá jedna kultura nevědět nic o vyšších stavech vědomí a transcendenci? Jak vůbec lidé mohou bez těchto znalostí, jak dosáhnout skutečné duchovnosti, žít? Nejde o nějakou mýtickou víru, ta se dá nalézt všude, ale o aktuální kontemplativní vědomí, o skutečnou transformaci. Bylo mi dvacet a měl jsem za sebou dvě bolestivé dekády boje se sebou samým, se svým utrpením. A má kultura tomu říkála "normální" stav nebo "mentální zdraví". Jak to, že mi to nikdo dřív nevysvětlil?

Byl jsem ale také přirozeně velmi vzrušený. Jako bych našel něco, co mi pomůže dostat se z vězení. Transcendence ego, opravdová duchovnost, kontemplativní vědomí – to vše je tedy možné!

Zmocnilo se mne vzrušení, nadšení, byl jsem energetizován. Pak ale přišla otázka č. 2 – jaké jsou praktické kroky k transcendenci ego?

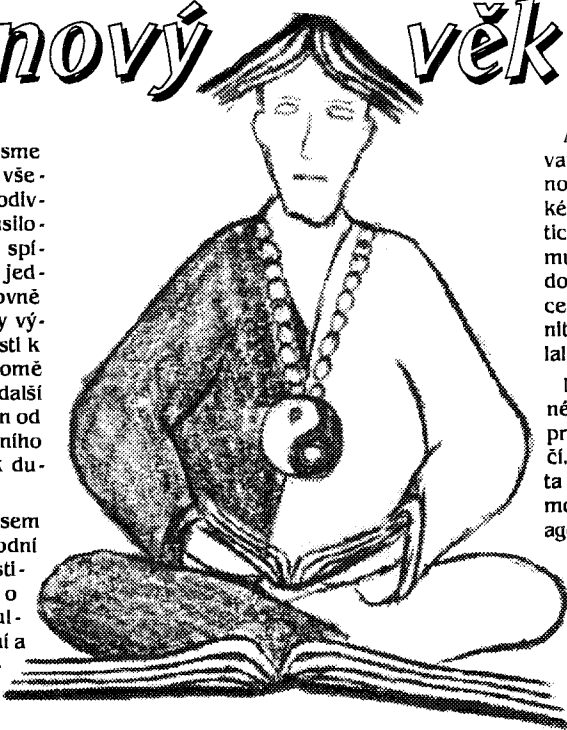
Zelená je teorie, ale šedá je praxe života. Každý, kdo se na cestu vyšších stadií vědomí a transformace osobnosti vydá, nejprve zjistí, že existuje nespočet úrovní a že každý pokrok bolí, protože se jedná o nepřetržitý proces odumírání starého a rození nového. Je to obtížné, bolestivé a dlouhé.

Člověk musí začít duchovně žít a pravidelně cvičit. Může to být jóga, meditace, zpěv manter, kontemplativní modlení, karma jóga nebo něco jiného. Ale cvičení musí být intenzivní, nepřetržitě, vášnivě. Protože jestli si myslíte,

že ego se jen tak sebere a odpadne, čeká vás hodně překvapení. Jen oheň neustálé a skutečné duchovní praxe může efektivně podmiňovat past ego, tu jízvu na tváři nekonečnosti.

Mohl bychom říci, že to je to, co dělá ženu od dívky. Nebo muže od jinocha. Jde o tohle: jsem odhodlán se skutečně vydat na cestu duchovnosti, nebo o tom, což je velmi pokuslivé, jen budu povídat, jak je to nádherné?

Skutečně nový věk?

Proč tolik lidí jen mluví, místo aby něco dělali? Samozřejmě, každý neseme svůj díl viny, jednoduše proto, že každý se můžeme dále zlepšovat a každý žijeme tu a tam pod své možnosti. Na poli hnutí "new age" to ale v tomto ohledu poněkud přeháníme.

Samozřejmě, člověk nejprve přečte spoustu knih z nejrůznějších zdrojů: Krišnamurti, zen, Watts, Ram Dass, křesťanští mystikové a Sufisté, nové paradigma a nová fyzika. Pak přijde fáze hlubšího uvědomění, že tady snad někde skutečně existuje nějaká hlubší či vyšší realita a že by bylo možné se k ní dostat.

To je fáze mluveného náboženství, což samo o sobě není špatné, pokud by v ní tolik lidí navěky nezůstalo. Jejich duchovnost zůstává na literární, teoretické úrovni. Podle ní vše, co člověk musí udělat, je myslet jinak a bude transformován. Místo atomistického, analytického myšlení je třeba myslet holisticky, synteticky. Místo myšlení v termínech staré fyziky člověk musí myslet v termínech nové fyziky. Místo myšlení v termínech patriarchátu musí člověk uvažovat v termínech matriarchátu. Namísto myšlení egoistického musí člověk myslet globálně, v termínech planety

Gala.

Jakkoli důležité některé tyto aspekty jsou, pouhá změna myšlení nestačí. Jak říká Ramana Maharishi, idea "já" je vždy první, takže nestačí, když změníme všechny ostatní myšlenky. Když naučíme ego myslet holisticky místo atomisticky, všechno, čeho dosáhneme, bude ego, myslící holisticky. V základu se nic nezmění.

V jistém okamžiku musíte přestat mluvit a začít skutečně cvičit. Jen tak, v ohni cvičení, můžete přemoci své ego. Jen tak ho můžete rozpustit do otevřené přirozenosti samotné skutečnosti. Jen tak dokážete ochutnat nebo spolknout měsíc, a to proto, protože už nebudete v pasti slov, myšlenek a těla: dostanete se z té smrtící smyčky. Jenže to nelze uskutečnit řečením – to pak budete sice myslet jinak, ale nebudete jiní.

A tak i když nebudete opravdu transformováni, stejně můžete zjistit, že píšete knihy o novém paradigmatu a nové fyzice, o holistické koncepci planety Gala, o posunu z atomistického náhledu na svět k mnohem krásnějšímu, k holistickému pohledu na svět a tak podobně. Jenže to vše jsou zase pouhé koncepce, které nemají sílu něco skutečně změnit. Zase budete jen mluvit, místo abyste dělali.

Ne, že by to samo o sobě bylo zas tak špatné: veškerá podobná literatura je částí onoho prvního kroku, kroku ven z náboženských řetězců. Někde se musí začít. Samozřejmě, spousta new age literatury je brak a dokonce nemá moc co do činnosti s duchovností. Ale "new age" je velmi široké a různorodé pole a tak lidé zkoušejí nejrůznější věci, od těch dobrých, třeba zenu, védanty či Thomase Mertona, až po ty nesmyslné, které raději nebudu jmenovat. Čtení je docela dobrý začátek.

To, co mne trápí, je absence toho druhého kroku: od řeči ke skutečné duchovní praxi. Ego "myslí" nepřetržitě. Myslet jinak s ním proto nic neudělá. Čím více jinak bude myslet, tím bude i za vás šťastnější. Skutečné cvičení, no, to je jiné. Cvičení ego rozpustí. Cvičení je založeno na prvotním, čistém, nedualistickém vědomí. Cvičení vás dostane, doslova zabije. Zabije vaše závislosti a vystřelí je do nenávratna. Což žádná kniha nesvede. Jen pravidelné cvičení se může poměřit s egem, a díky prvotnímu vědomí, které je egu nadřazené, se z jeho vlivu vymanit.

Nejste už za oknem pozorující vnější svět. Při opravdovém cvičení najednou okno zmizí a už to nejste vy, kdo pozorujete nebe – vy už jste nebem. Náhle nejen slyšíte déšť, vy jste deštěm. Najednou nebudete ten "za tváří", konfrontující vnější svět – vy jste světem, tak jak okamžik po okamžiku funguje. Jak to jednou řekl jeden zenový mnich: "Když jsem uslyšel zvon, nebyl jsem tam ani já, ani zvon, bylo tam jen zvonění".

Samozřejmě, stále si budete vědomi, kdo jste, kde je vaše tělo. Jen už nebudete bezvýjimečně exkluzivně identifikováni s izolovaným tělem/myslí a jeho vzestupy a pády. Budou další vzestupy a pády, ale přijdou a odejdou jako mraky na obloze, jako hromy a blesky při jarní osvěžující bouři. Budete si dokonale vědomi, kdo jste, budete si doko-

ne vedomí i onoho "zvonu", ale ne púbeží budete len a len zvonéním, zvonéním celého kosmu. Budete ne- enom ten, ktorý to pozoruje, ale to všetchno dohromady. Vaše "púvodní vár" není to zde, ale je to prostě a přímo vše, co okamžik po okamžiku vyvstane. Je to zvonění.

O tento druh vnímání reality existuje značný zájem, což je bezpochyby veľmi pozitívni, ale dostávajú zájemci ty správne návody? To je ďalší obtížný prvek. Žijeme ve světě tak zrelativizovaných hodnot, že kdykoliv označíte něco jako dobré, najde se někdo, kdo vás označí na šovinistické prase, nebo vás obviní, že se mu snažíte domínovat, nebo alespoň ho podceňovat.

Presto však se

domnívám, že zde existují určité základní linie. Už jsem se zmínil o tom, že první půlku života zpravidla věnujeme růstu z fáze pre-racionální do fáze racionální, z neosobní fáze do fáze individuálnětické, z před-egoistických do egoistických vzorců vědomí. Růst a vývin ega je nezbytný a velmi důležitý. Neschopnost vyvinout dospělé ego je patologické.

Jakmile je ale ego dobudováno, pak nastává druhá fáze růstu. To je evoluce a transformace z egoistického do trans-egoistického vzorce chování a vědomí, z personálního do trans-personálního, z individualistického do duchovního vzorce vědomí. Jak jsme už řekli, začíná to duchovními řečmi, a pak, v ideálním případě, to pokračuje skutečnou duchovní praxí.

Jenže pozor: protože racionální i trans-racionální jsou svým způsobem obě neracionální, snadno se spletou. Transracionální reality mohou být snadno zredukovány do iracionálního nesmyslu a takovýto infantilismus pak bývá oslavován jako transracionální výdobytek.

Ortodoxní a konvenční teoretici, například Freud, vždy redukovali trans- do před-. Transracionální a transpersonální úrovně zkušenosti redukovali do infantilních stavů iracionálního narcisismu a dualismu. Boha se snažili vysvětlit tak, že to celé zúžili na minimum a pak si gratulovali k vyřešení Tajemství.

Průvrženci hnutí new age si musí dát pozor na druhý extrém. Vědí již, že realita je mimo dosah racionality, ale stále ještě touží tuto nekonečnou realitu jaksi pojmut: nedokáží se přizpůsobit s ničím, co není racionální. Řeší tak zbožšťováním a vyzvedáváním primitivních, magických a náboženských nesmyslů. Nakonec prodávají regresi jako transformativní pros-

tredek. Jdou špatným směrem.

Domnívám se, že to je velmi nebezpečné. Nemáme nedostatek hnutí, která se proklamují za duchovní a transracionální, ale která ve skutečnosti jsou regresivní a iracionální. Některá jsou neškodná, ale z jiných jde strach. Mnohé formy fašismu deklarovaly transcendenci a končily v mytologii krve a vražd a božího soudu. Jakmile ztratíte rozum, ne Bůh, ale Dábel vám začne našeptávat. A vy rádi budete naslouchat, protože přece sledujete nové paradigma, nový řád světa, jehož jste transformujícím předvojem.

Skutečná duchovnost je nad a mimo rozum, ale rozum nepostrádá. Racionallitu jakoby objímá a pak dodá

Nemáme nedostatek hnutí, která se proklamují za duchovní a transracionální, ale která ve skutečnosti jsou regresivní a iracionální. Některá jsou neškodná, ale z jiných jde strach. Mnohé formy fašismu deklarovaly transcendenci a končily v mytologii krve a vražd a božího soudu. Jakmile ztratíte rozum, ne Bůh, ale Dábel vám začne našeptávat.

hlubší souvislost. Nepopírá "toho, který zvoní", tedy "já", ani zvonek, jednoduše dodá akt "zvonění". Nikdy nebyla a není proti rozumu nebo bez rozumu.

Jestliže se tedy podíváme na dva základní proudy lidského růstu, od předrozumového k rozumovému a nadrozumovému, nebo od neosobního k osobnímu a nadosobnímu, začne nám z toho vystupovat, jak by měl vypadat skutečný rozvoj člověka a humanity. Jinak řečeno, měl by zahrnovat oba proudy, tedy integraci Východu a Západu.

Moderní Západ se specializoval na pokrok a růst všech odrůd, což vede k vybudování ega. Objevil tak ale také všechny možné psychózy a neurozy, které se při tomto růstu ega mohou objevit a traumatizovat ho. Zároveň ale důrazně a agresivně popírá jakákoli vyšší stádia růstu, mimo ego.

Moderní Západ se specializoval na pokrok a růst všech odrůd, což vede k vybudování ega. Objevil tak ale také všechny možné psychózy a neurozy, které se při tomto růstu ega mohou objevit a traumatizovat ho. Zároveň ale důrazně a agresivně popírá jakákoli vyšší stádia růstu, mimo ego.

Východ na druhé straně téměř nemá co říci, pokud jde o před-racionální stádia vývoje ega. Nezná Oldipa a Elektru, superego atd. Spolu se západním mysticismem se začíná zabývat už vybudovaným egem a pokračuje v jeho transcendenci, v jeho přeměně do neegoických, transpersonálních a duchovních stadií.

Chtělo by to tedy kombinaci obou proudů, s využitím předností a popření negací obou. Svatbu Freuda a Buddhy.

A co new age? Trochu Freuda by neškodilo, protože zatím to vše je jen o Buddhovi a jen s ním to také nejde. To by to totiž skončilo v mímorozumovém zposvátnění, zatímco potřebujeme jen jakousi psychoterapii. Je třeba přerůst předracionální potřeby, ne je glorifikovat. Z tohoto aspektu je New age nemoc, která se tváří jako lék.

Ken WILBER

Medzi modravými výšinami

a kaľnými vĺrmi

Duchovnosť nie je len samoúčelné odpútanie od pozemského, len od prílišného lľpnutia na ňom a porozumenia mu z vyššieho hľadiska. Len dokonale zvládnutie zemského remesla a umu nám umožní postaviť si vetroň, ktorým vzlietneme do slnečných výšin, z ktorých vnímame zem z nadhľadu. Čím lepší vetroň si vytvoríme a inteligentnými nápadmi, s trpezlivosťou, túžbou a odvahou postavíme a čím lepšie zvládneme aj poznanie zákonov lľtania, tým bude naše povznášanie nahor blaženejšie, bezpečnejšie a ľahšie. Kľudné pozorovanie, ako sa vo vzduchu prispôbujú temike (teplé vzostupné prúdenie), nám pobyt hore uľahčí a predĺži. Je však nutná trvalá bdelosť a vnímavosť, ako reagovať na zmeny prúdenia vzduchu. Po čase tlač a prilľhovanie k zemi prevládne. Nebráňme sa urputne a netrhajme sebou pri zostupe. Ak je život na zemi životom so všetkou energiou, bdelosťou, poctivosťou, trpezlivosťou i vznešenou prostotou bez egoistickej viazanosti, potom sa podmienky k lľtanu dostávajú v pravý čas a plnej sile a aj ľahšie, než keby sme po prístiatilľ zotrvali len v plytkom snení a rozkochaní. Plná koncentrácia na zemskú prácu prináša ľľ sviežejšie uvoľnenie pre ďalšie lľtanie.

Spočiatku sa možno ešte rozčuľujeme na neupratané prekážky na letiskovej ploche a ukrľvdene, či povýšene sa dožadujeme ľľch odpratania. Čím väčší pokrik pri tom robíme, tým viac sa ľľch odpratanie komplikuje. Najhoršie asi je, keď samľ nerprložíme ruku k dielu a žiadame, aby pre naše vyššie cieľe všetko upratali ostatní. Akonáhľ sa k lľtanu naučíme pristupovať bez pokriku, kľudné, úctivo a nenápadne, proste len tak, potom prekážky na dráhe začnú miznúť. Ideálne bude, keď dokonalým skľudnením náhle nájdeme z určitého pohľadu voľný priezor medzi rozhádzanými prekážkami. V hektickom pokriku myšlienok sme ho doteraz prehľadali, aj keď samľ bol vždy k využitiu. Potom spoznáme, že stav okolia vždy závisľ len na stave nášho vnútra. Okolnosti sa našim postojom buď samľ vyriešľa, alebo aspoň nadobudnú prľehľadné štruktúry, či naopak zchaotľzujú.

Pomaly tiež spoznáme, že prežitky, ktoré lľtanie dáva, je možné mať aj na zemi a všetko bude naplnené. Duchovnosť bude v pozemskom, práca sa stane kontempláciou a ľľ pri trvalej činnosti bude o čo a prečo uľľlovať. Opustíme aj odsudzujúci postoj ku zľľ, ktorým sme sa k nemu naopak pripúťavali a všetko prijímame ako vyššiu danosť. I na svoje chyby si v kľude posľľvime - bez paniky, malomyseľnosti, sebazatratenia ľľ sebaospravedľňovania. Po páde pochopíme, že toho nejde len večne ľľtovať, ale je nutné zdvľľhnúť sa, uvedomľľ si, čo k pádu viedlo a pokračovať. A snáď tisíc krát zas a znova, nič nejde hneď. Ak niekoho zraníme, uľľme sa ho mľľlovať a prosiť za odpustenie. (aspoň v predstave, ak to nejde viditeľne). Ak ubľľžime svojej vlastnej duši, o to väčšiu majme túžbu po späťnom pribľľžení k pánovi. Rastľme pádmi a návratmi. Všetko je tak zľľžité, alebo tak jednoduché, ako to my vnímame. Prekonať účľnok špatného jednania nepriateľov ľľ priateľov je možné len tým, že sa pre neho snažíme okrem ľľogickej analýzy situácie nájsť aj ospravedľňenie, dobrú myšľľenku, zmľľrlľvľľ, či ľľaskavé slovo a zo zrazenosti do prľľepasti urazenej pýchy opäť máme křľdlami v ústrety modrej obľľhe kľľudnenia, pochopenia, odpustenia a ľľsky.

z knihy K. Funk: Odľľvaní sluncem

Odkaz pre čitateľov Kruhu Života od pražských squatterov z Milady:

Něco málo o squattingu

Na úvod zdravím všetky priateľy a známe z Slovenska, ktorí Miladu za dobu jej fungovania jak-
kolí pomohli, alebo vyjadřili solidaritu. Chcel bych
týmto dopísať tak trochu povzbudiť ľudí ze slov, auto-
nomní scény, ktorí se chystají (-li) něco zasquatovat
(pozn. redakcie - squatovanie je obsadzovanie dlho-
dobu nevyužívaných budov. Skupina ľudí sa rozhod-
ne bývať v opustenom dome, urobí v ňom nevyhnut-
né opravy, nasťahuje sa do neho a snaží sa sa doho-
dou s úradmi alebo majiteľom čiastočne zlegalizovať
svoj pobyt, v prípade ohrozenia squatu sa snaží za-
brániť vysťahovaníu).

Nemyslím si, že squatting by mohol vyriešiť bytový
problém väčšiny ľudí, ktorí si nemohu dovoliť platiť
vysoké nájom (musí sa zmeniť celá bytová politika,
squatrovaním na tento problém upozorňujeme), ale
určite ľuďmi, ktorí jsou schopní učiť se žít v určité ko-
munitě podle svých vlastních pravidel, lidem, kteří
chtějí žít opravdu svobodným nekonzumním životem
!

Squaty by se ale neměly stát místem jen pro byd-
lení, ale také místem pro kulturní a jiné akce - měly
by se snažit dát prostor alternativní kultuře. Mělo by
to také být takové komunikační centrum, kde se po-
tkávají různí lidé s podobným směřením - navazují
nové známosti, spoluprací s jinými, samozřejmě by
neměla chybět zábava... (např. na Miladě proběhly
přednášky, besedy, divadlo, výstava, koncerty, tech-
no party...). Squaty se stávají i takovým 'penzionem'
pro známé i neznámé lidičky, přátelé z Čech, ale
hlavně z ciziny, kteří si prostě nemohou dovoliť pla-
titi velké peníze za hotel, nebo jiné ubytování. Tito li-
dé výměnou za ubytování pomohou při nějaké práci
na baráku, nebo prostě mohou a nemusí dát nějaký
peníz do společného fondu.

Samozřejmě, abychom všechny tyto aktivity moh-
li provozovat (nikdy to není bez chyb, ale tím se učí-
me) znamená to zařídit (svépomocí a s přáteli) si třeba
čajovnu, infošop, zkušebnu... My chystáme na
teplejší počasí stavbu letního baru pod širým nebem.

V poslední době k nám na Miladu chodí lidé s tím,
že nemají kde bydlet (většinou byli vyhození od rodi-
čů, nebo od nich dobrovolně odešli), snažíme se po-
moci všem - někdo přespí pár nocí, někdo vydrží mě-
síc. Bohužel nemůžeme fungovat jako dočasná uby-
tovna pro tyto lidi. Zkuste sami něco obsadit, utvořit
podle vlastních představ, přemýšlejte a potom po-
máhejte dalším...

Na závěr jedno heslo 'Bydlení je právo', díky za po-
zornost

Za všechny z Milady Vás zdraví Erža

adresa:

ČSAF - ACV, P.O.Box 587, 170 06 Praha 6

Knihkupectvo GUMP

sa 7. júna 1999 presťahovalo na no-
vú adresu: Uršulínska 9, (Prímačiálne
námestie), Bratislava

V knihkupectve okrem kvalitných
kníh možno zohnať aj rôzne ekologíc-
ké, anarchistické, autonomistické tla-
čoviny (Konfrontace, Existence, Rudé
Právo, Zelený Provazník, Kruh Živo-
ta, Alternativa, atď.)

ZELENÁ DISTRIBUCE

Na svete je nový zoznam Zelené dis-
tribuce, znovu bohatší o nové mate-
riály a produkty. Zelená distribuce má
najrozsiahljšiu ponuku časopisov,
kníh, brožúrok, infomateriálov ale aj
video a audio kaziet, tričiek, nášivok,
samolepek a ďalších produktov, ktoré
majú niečo do činenia s vecami ako
sebestačný život, permakultúra, hlbín-
ná ekológia, ekofilozofia, radikálna e-
kológia, antiautomobilizmus, ľudské
práva, anarchizmus, komunity, žen-
ské hnutia, vegánstvo, prirodzená
strava, práva zvierat atď. Rozsiahly zo-
znam možno získať na adrese Zelené
distribuce (za známky v hodnote 10
Kč/12 sk - na poštu a kopírovanie) a-
lebo na adrese redakcie Kruhu Života.
Objednávky vybavuje priamo Roša
(adresa nižšie), objednávať je možné
aj zo Slovenska.

Zelená distribuce vydala nášivky s
vegánskymi a Earth First! motívami.
Cena je 15 Kč/18Sk za kus. Poštovné
na Slovensko sa pohybuje od 11 do
37 Sk - podľa počtu objednaných ku-
sov.

Zelená distribuce, Roša S., P.O.Box
22, 544 01 Dvůr Králové n.L., ČR

ČIERNA DISTRIBÚCIA

Distribúcia materiálov eko, anarcho,
syndikalizmus, Earth First!, D.I.Y., an-
tifa, permakultúra, alternatívy, MC,
plagáty, letáky, nálepky, pohľadnice,
nášivky. Kompletný zoznam za 4 Sk
známku.

Infošop Zaježová, Bohuš H.,

Poste restante, 962 63 Pílešovce

Ďalšie miesta kde možno kúpiť Kruh Života:

Knihkupectvo Art Fórum, Bratislava
Knihkupectvo Gump, Bratislava
Knihkupectvo Arladna, Bratislava
Knihkupectvo Lars, Bratislava
Knihkupectvo Čierny orol, Trnava
Knihkupectvo Christliania, Poprad
Knihkupectvo Radosť, Bardejov
Antikvariát, Spišská Nová Ves

U nezávislých distribútorov:

Empty Kofola Bottles distribution,
Marek Marchin, Laborecká 7, 052 01
Spišská Nová Ves
Čierna Distribúcia, Bohuš H., Poste
Restante, 962 63 Pílešovce
T.p.T. Infošop, P. Miškovci, J. Palárika
12, 927 00 Šaľa
N-Filosofia distro, Marek Svítok,
L. Ondrejova 23/7, 971 01 Prievidza
H.M.F.S. distro, Dušan Ozoňák,
Zborov Nad Bystricou 455, 023 03
Stano Šnelly, Tačevská 22, 085 01
Bardejov
Mlso Sojka ml., Mlynská 1486, Vranov
n/T, 093 01
Albert Kolembus, Staré Dvory 72/D,
020 61 Lednické Rovne

POMÔŽTE PRI PROPAGÁCII KRuhu ŽIVOTA

Kedže našim cieľom pri vydávaní
Kruhu Života je osloviť čo najširší a
najrozsiahlejší okruh ľudí, snažíme
sa dať o sebe vedieť rôznymi spôsob-
mi aj ľuďom mimo určitý okruh
spriaznených duší, medzi ktorými sa
Kruh Života šíri. Kedže nemáme fi-
nančné prostriedky na nejakú veľkú
reklamu a nemôžeme si ani dovoliť
širokú Kruh Života prostredníctvom ofi-
ciálnych distribučných spoločností
(vzhľadom na nekomerčný charakter
nášho časopisu by to bolo finančne
neúnosné a neefektívne), snažíme sa
tento problém riešiť rôznymi spôsob-
mi - časopis s pomocou niekoľkých
priateľov (medzi ktorých môžete pat-
riť aj vy) dávame do sympatických
knihkupectiev, čajovní a predajní,
kde sú ochotní ich predávať (informá-
cia o niekoľkých z nich je nižšie), po-
prosilí sme o uverejnenie informácií
o Kruhu života a možnostiach jeho
predplatenia v niekoľkých časopisoch
a novinách s vyšším nákladom (zatiaľ
nám pomohli - časopis Fénix, týžden-
ník Mosty, časopis Orientácia, za čo
im patrí naša vďaka), no a ďalším
spôsobom je vydanie propagačného
plagátu Kruhu života, ktorý by sme ra-

di umiestnili na miesta, kde sa s in-
formáciou o Kruhu života môže stret-
núť čo najviac ľudí (Internáty, školy,
knihkupectvá, čajovne, kluby, čakár-
ne atď.). Každý kto by nám v tom
chcel pomôcť, môže napísať na našu
adresu a vyžiadať si potrebný počet
plagátov, ktoré môže rozmiesť. Pla-
gát je formátu A4 a obsahuje zá-
kladné informácie o zameraní a obsa-
hu Kruhu života a možnosti ako sa k
nemu dostať. Za pomoc vopred ďa-
kujeme.

Výroba benefičných tričiek pre Kruh Života dočasne po- stavená

V minulých číslach KŽ sme priniesli
informáciu o benefičných tričkách,
ktoré ponúkala distribúcia -thunder-
ground-. Žiaľ, ľudia z -thundeground- z
technických príčin museli skončiť vý-
robu a distribúciu tričiek. Nie je to na-
ša chyba, ale mrzí nás to aj preto, že o
trička bol dosť veľký záujem. Zatiaľ sa
teda ponuka tričiek ruší, ale budeme
sa snažiť v blízkej budúcnosti vyrobiť a
distribúovať trička vlastnými silami.
Informácie o tom prinieseme v ďalších
číslach Kruhu života.

D V O U M Ě S I Č N Í K

KONFRONTACE

noviny odporu

P.O.box 176

110 01 Praha 1

<http://konfrontace.fd.cz>

konfrontace@post.cz

Vydavateľstvo Bod Zlomu

Bod Zlomu je Ilbertinským vydavateľstvom, ktoré sa zameriava prevažne na literatúru spojenú s anarchizmom. Jej cieľom je poskytovať ľuďom informácie a venovať sa dielam v bežnom predaji nedostupným. Ide o neziskovú aktivitu, prípadný zisk bude použitý na podporu anarchistických aktivít.

Zatiaľ vyšla brožúrka **Noam Chomsky - "Nevyhnutné ilúzie, médiá a propaganda"** (písaná podoba TV dokumentu o N.Chomskom), pripravuje sa brožúra plná fotiek z obdobia španielskej občianskej vojny, ďalej dielo Laslo Sekelja 'Anarchizmus, marxizmus a priama demokracia', Kacírsky spravidca biblíou a ďalšie tituly.

Brožúrka N.Chomsky - 'Nevyhnutné ilúzie, médiá a propaganda' má 12 strán A4 a možno si ju objednať za 10 sk plus poštovné (6 korún).

Kontakt: Life Experience, Poste Restante, 068 01 Medzilaborce

Pharshtan List

Informačný spravodaj Pharshtan List. Často, ale nie pravidelne informuje o nových udalostiach, akciách a prináša informácie a články z oblasti ekológie, zeleného anarchizmu, ľudských práv, práv zvierat, vegetariánstva, vegánstva, nezávislej kultúry...

Dostupný zatiaľ len v e-mailovej forme: kecullak@hotmail.com

ale uvažuje sa aj o tlačnom liste.

Cez Pharshtan List sa tiež vždy dozviete, čo je nové na Pharshtan Website: <http://pharshtan.virtualave.net>

Víkendy a tábory za Jezovú leto '99 :

31.7. - 8.8. Ekotábor - Polomy - Laco Hegyi, Igor - Hlinená architektúra, ľudové remeslá, pomoc krajine, prednášky, poznávanie prírody, spolu so Spoločnosťou priateľov Zeme z Košíc

13. - 22. 8. Až na konci sveta II. - Jindřichovice, CR - tábor pod Jizerskými horami

23.8. - 31.8. Výroba slamenej krytiny - Sekler - mlátenie slamy, väzanie subov 1.9.-5.9. Výroba slamenej krytiny - Sekler 5.9. - 12.9. Pomoc krajine a z každého rožku trošku - Polomy - Igor, Hela - čistenie skládok, práca v recyklačnom stredisku, záchrana vecí. Na hrnčiarstvo je vhodné sa prihlásiť vopred, inak sa vám môže stať že sa vám budeme menej venovať. Adresa : Miro Medveď, Slnecná 11, 974 00 Banská Bystrica

Doprava:

Rýchliky do Zvolena idú z Bratislavy 6:34, 11:35, 13:35 a v platok 15:35, ale dá sa samozrejme dostať aj ináč a z inokadiaľ :-). Zo Zvolena do Plešoviec vláčikom alebo autobusom, stade autobusom na Zájezovú zastávka Bosákovec, po asfaltovej ceste vpravo, prvý dom napravo sú Polomy. Zo Zvolena ide na Kráľovu MHD linka 25, tam vystúpiť a v smere najväčšieho stúpania po vyšlapanom chodníku značenom bielymi handrkami na Sekler.

Letný Ekotábor

1-10.8. 1999 Zaježová-Polomy

Predbežný program: Ukážky a výuka tradičných remesiel (práca s drevom, rezbárstvo, hrnčiarstvo, práca so slamou, vlnou, koryárstvo, textilné techniky...), poznávacie a zážitkové výlety do prírody, prednášky a besedy s osobnosťami ekologického hnutia ako aj z duchovnými osobnosťami, prezentácia možnosti energetických úspor a minimalizovania odpadov v domácnosti atď.

O meste konania viac: Akcie na Zaježovej

Podrobnejšie informácie získate na adrese:

Spoločnosť priateľov Zeme, P.O.Box H-39, 040 01 Košice
t.č. 095/644 61 07

Prvá súkromná rezervácia na Slovensku

Na les v Čergovskom pohorí sa zatiaľ vyzbieralo okolo 1 120 000 Sk. Treba ešte zozbierať zvyšok do 3,2 milióna korún. Takže vyzývame ľudí a všetky živé bytosti, aby sa pripojili k tejto paradnej akcii na záchranu prirodzeného jedľovo-bukového lesa na východnom Slovensku a pomohli svojím príspevkom - kúpou jedného stromu symbolickej ceny 1000.-Sk. Kto si takýto strom kúpi, ponecháva ho na jeho pôvodnom mieste, kde rastie. Ani vlci, ani nikto iný ho z pralesa nezoberie preč.

Dobrou novinou je, že jedna rodina darovala Vlkom 37 hektárový les v Strážovskom pohorí. Ide prevažne o bukový porast. Takisto tento les sa stane súkromnou rezerváciou a nebude sa v ňom ťažiť.

Peniaze na stromy, knižky z vydavateľstva Ables, letáky môžete poslať, prípadne získať informácie o brigádach, prednáškach, odpadoch, lesoch, hlbínnej ekológii na adrese:

VLK, Tučiek 27, 082 13

Pôvodný kruh

'Pôvodný kruh - slovenské spoločenstvo prírodného - prirodzeného vedomia a pôvodnej viery' je názov voľného spoločenstva ľudí, ktorí chcú zachovávať a rozvíjať pôvodné prírodné učenie starých Slovincov, Sloveniek a Slovákov v spolupráci s inými prírodnými učeniami sveta a všetkými aktivitami, ktoré sa usilujú o záchranu prírody a prirodzeného duchovna na Matke Zemi. Pôvodný kruh organizuje večerné stretnutia otvorené pre všetkých záujemcov, ktorých náplňou sú prednášky a debaty, ako aj rôzne praktické cvičenia: meditačná hra na slovenskú bezdieľkovú píšťalu - koncovku, hra na fujaru, staroslovenské bubny - doby, dychové cvičenia, spevy, vedomecké tance (pohybové rozjímania), ovládanie telových prameňov živy a podobne. Blížšie informácie o stretnutiach (zatiaľ sa konajú v Trnave a Bratislave, plánujú sa Košice a ďalšie mestá), činnosti Pôvodného kruhu, časopise Slovenská Runa, možnosti zakúpenia ľudových nástrojov, kníh a náhravok získate na adrese:

Oľga Dubovská, Hlboká 26, 917 00 Trnava

Znižujeme odpady - chránime prírodné zdroje"

Je názov kampane Spoločnosti priateľov Zeme a ďalších ekologických skupín, ktorej cieľom je prijať ekologický i ekonomicky prospešný zákon o odpadoch. Kampaň je cieľená na poslancov Národnej rady SR, na vyvinutie potrebného tlaku prebeha zbieranie podpisov pod petíciu Za dobrý zákon o odpadoch a poslanie pohľadníc s predtlačnými požiadavkami adresovanými poslancom Národnej rady SR. Viac informácií, list faktov, petície a predtlačné pohľadnice môžete získať na adrese Spoločnosti priateľov Zeme

Prednášky v Košiciach

V Košiciach sa vďaka iniciatíve Spoločnosti priateľov Zeme pravidelne konajú zaujímavé prednášky zaoberajúce sa ekologickými problémami, aktivitami na obranu Zeme, konzumným životným štýlom a možnými alternatívami, ekonomickou globalizáciou, ekologickým poľnohospodárstvom, úsporami energie, problémami spojenými s odpadmi, prírodnými zdrojmi, veľkými vodnými priehradami, permakultúrou, automobilizmom atď. Prednášky sa konajú približne raz do týždňa, na Hlavnej č. 68 v Košiciach (v zasadačke na 1. poschodí), vstup je bezplatný. Informácie možno získať na tel.čísle: 095/644 61 07 alebo na adrese Spoločnosti priateľov Zeme (poziť Spravodaj Ekolisty).

ÚVOD DO PERMAKULTÚRY

Bill Mollison a Reny Mia Slay

Základná kniha opisujúca permakultúru, jej princípy a všestranné možnosti použitia.

240 strán A4, cena 225,-

Ďalšie knihy v ponuke:

Eugen Nagy: **MANUÁL EKOLOGICKEJ**

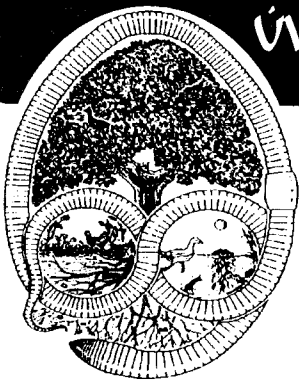
VÝSTAVBY, 236 str. A4, cena 225,-

John B. Harrison: **ÚRODA BEZ CHÉMIE** 144 str. A5, cena 45,-

Permakultúra (CS)

Karol Končko, 1. mája 30, 050 01 Revúca, SR
C/o DEV Lipka, Dana Křivánková, Lipová 20, 602 00 Brno, ČR

Knihu možno dostať aj na adrese Kruhu života

Permakultúra je o navrhovaní trvalo udržateľných ľudských sídiel. Je to prístup k životu, založený na etickom využívaní krajiny, ktorý kombinuje mikroklimy, rastliny, zvieratá, pôdu, vodné hospodárstvo, štruktúry a ľudské potreby do vzájomne komplexne pracujúcich, produktívnych komunít.

Niečo na čítanie

Alternativa č.27

časopis združenia Deti Země si už niekoľko rokov udržuje tradične dobrú kvalitu. V marcovom čísle môžete nájsť články zaoberajúce sa kultom televízie, manipulovaním spravodajstva, spôsobom akým nadnárodné korporácie reagujú na kampane aktivistických hnutí, negatívnymi stránkami reklamy, priebehom Dňa bez aut 1998 v ČR, masovú mystifikáciu spojenou s rozvojom automobilizmu, spoločenskými škodami zapríčinenými automobilizmom, čínskou medicínou, skupinou na podporu domorodých obyvateľov Mexika, súčasným filmom, cestovaním, fotografovaním, ľudskou zodpovednosťou a o ďalších veciach. Úvahy, pôvodné články, preklady, rozhovory, básne, krátke správy a informácie. Alternativa č.27 je skutočne mimoriadne podarené číslo, plné zaujímavého čítania.

Časopis si možno objednať na adrese združenia Deti Země, vybavované budú aj objednávky zo Slovenska (predplátné na šesť čísel pre Slovensko výjde na 216 Sk).

44 strán netradičného formátu (zúžená A4), s dobrou grafikou, Cena za číslo: 28 Kč pre Čechy / 36 SK pre Slovensko / Alternativa, Deti Země, Podbabská 14, 160 00 Praha 6

Ursula K. Le Guinová - Vyděděnec (Laser, 1995)

Nájsť v množstve brakových diel dobrú sci-fi knihu býva často veľmi ťažké. Dielo Vyděděnec je skutočne skvost a myslím, že môže zaujať aj ľudí, ktorí sa inak veľmi tomu- to žánru nevenujú. Ursula K. Le Guinová, pre zasvätených známa autorka fantastického literatúry, nepatrí medzi spisovateľov, ktorí čitateľov ohurujú vymýšľaním a opisovaním budúcnosti plnej rôznych technických vynálezov. Voľný priestor, ktorý jej ponúka žánr fantastického literatúry využíva na vytvorenie sveta, v ktorom môže nastavovať zrkadlo skutočnej ľudskej spoločnosti, tak ako ju dnes poznáme, a umožniť čitateľom nájsť paralely medzi jej fantastickým svetom a našim skutočným životom.

Svet, v ktorom sa príbeh odohráva, vyzerá asi takto: okolo planéty Urras, na ktorej žijú ľudia v spoločenských zariadeniach blízkych kapitalizmu a tzv. reálnemu socializmu, tak ako ich poznáme my, obleha mesiac Anarres. Anarres osídlili ľudia pochádzajúci z Urrasu v snahe stvoriť tu ideálnu anarchistickú spoločnosť, založenú na rovnosti medzi ľuďmi, decentralizácii, spoločnom vlastníctve majetku a priamej účasti ľudí na rozhodovaní o chode spoločnosti. Z Anarresu pochádza hlavný hrdina knihy, fyzik Shevek, ktorý sa rozhodne ako prvý obyvateľ Anarresu navštíviť planétu, z ktorej pochádzali jeho predkovia - Urras.

Príbeh je popretkávaný veľmi zaujímavými myšlienkami o fungovaní ľudskej spoločnosti a o tom aké miesto v nej má individualita človeka. Prostredníctvom Shevekových úvah a rozhovorov autorka odкрýva nedokonalosť a zvrhlosť hierarchickej spoločnosti založenej na hromadení súkromného majetku, zároveň však ukazuje ako aj v anarchistickej a revolučnej spoločnosti môžu vzniknúť nenápadné, ale rovnako zhubné formy totalitarizmu a autoritárstva.

Kniha získala niekoľko prestížnych literárnych ocenení, v Čechách ju vydalo vydavateľstvo Laser v roku 1995. Zohnať sa vám ju možno podarí v kníhkupectvách špecializovaných na fantastickú literatúru, alebo v antikvariátoch či knižnicách. Rozhodne stojí za prečítanie.

Solidarita č.6

noviny revolučných anarchistov

Solidarita je názov časopisu a zároveň aj organizácie, hlásajúcej sa k odkazu revolučného anarchizmu, ktorý zažíval rozkvet najmä v prvej polovici 20. storočia (napríklad v Španielsku počas občianskej vojny). Anarchizmus v tejto podobe sa zameriaval na radikálne robotníkov, vytváranie bojových a demokratických odborov, podporu revolučného hnutia, ktorého cieľom by malo byť odstránenie kapitalizmu a nastolenie sociálnej spravodlivosti, samosprávy pracujúcich a priamej demokracie. Otázne je, do akej miery môže táto koncepcia tradičného anarchizmu osloviť ľudí dnes a nakoľko dokáže teórie stvorené pred desiatkami rokov reflektovať vývoj spoločnosti a vôbec zásadnú zmenu podmienok, ktorú prináša napríklad ekologická kríza a odcudzenie sa ľudí prírode. Každopádne mnohé myšlienky a postrehy uverejňované v Solidarite, predovšetkým tie, ktoré sa zaoberajú sociálnymi problémami, sú zaujímavé a hodnotné. Mnohí ľudia z ekologických a ochránárskych kruhov tiež často nedokážu vidieť hlbšie súvislosti medzi ekologickými a sociálnymi problémami. Poznanie rôznych pohľadov na spôsob, ako meniť súčasnú spoločnosť je určite pre každého prínosom.

16 strán A4, 10 Kč, vychádza každé dva mesiace

Kontakt: Solidarita, L.K., P.O.Box 12, 751 12 Přerov 1, ČR

Rudé Právo č.4

Rudé Právo sa vyvinulo na kvalitný časopis (autonómny spravodaj), čo potvrdzuje aj jeho štvrté číslo. Správy, komentáre, úvahy, komuniké, článok a rozhovor o ženách v EZLN, Rozhovor s Aktivistom Cabaret Voltaire, s A/Political, Conflict, Ol Polloi, článok a rozhovor o Autonomie Antifa (M), recenzie, reportáže, komix atď. Slavov 'slpček' - úvaha nad spomín, čo je to 'pravý' anarchizmus a sociálny verzus zelený anarchizmus je asi najrozumnejšia vec, akú som o tomto probléme čítal. Fajn.

32 strán A4, 15 sk

ZáSAH, Č.A.31, Samorín, 931 01

E-mail: rudepravo@pobox.sk

Brotherhood č.6

straight edge hardcore fanzin

Anglické spojenie 'straight edge' v skratke vyjadruje spôsob života bez drog (legálnych aj nelegálnych) a umelo vytvorených závislostí. S týmto pojmom sa tiež spája hudobná scéna a kapely šíriace prostredníctvom svojich textov posolstvo o tomto spôsobe života. Zároveň je to spoločnosť ľudí, pre ktorých je odmietnutie všetkých návykových látok východiskom pre rôzne pozitívne aktivity napríklad v oblasti ekológie, ľudských práv, vegetariánstva a vegánstva, premeny spoločnosti, slobodných spôsobov života, duchovných aktivít. O tom, že ľudia hlásajú sa k straight edge žijú aj na Slovensku svedčí fanzin Brotherhood. Časopis je zameraný jednak na

straight edge, ale aj hard core-ovú a punkovú hudobnú scénu (rozhovory s kapelami, texty, recenzie). Významnú časť zaberajú úvahy, postrehy a články objasňujúce čo straight edge znamená pre ľudí, ktorí sa k nemu hlásia, prečo sa rozhodli pre tento spôsob života a podobne. Svoje miesto tu majú tiež články zaoberajúce sa ekológiou, právami zvierat, vegánstvom, ľudskými právami atď. Časopis pôsobí sympatickým dojmom a myslím, že môže niečo dať aj ľuďom, ktorí sa k pojmu straight edge nehlásia.

60 strán A5, cena dobrovoľná, vychádza občasne

Kontakt: Roman Lariš, Tehelná 25, 831 03 Bratislava

Konfrontace č.6

Noviny odporu, jediné svojho druhu v Čechách a na Slovensku. Z obsahu - Ocalan: Hlavní hrdina neviditeľné tragédie, Streetparty: Policie opět beztrestná, NATO: Vstupem boj nekončí, Transkontinentální karavana: Hněv z Indie do Evropy, Beggars I.T.A.: Skutečný rytmus antifa, Příloha o Kosovu, správy z celého světa, Informácie, recenzie, aktuálne dianie v hnutí odporu atď. Vrelo doporučujem.

8 strán formátu A3 plus príloha o vojne v Kosove, 10 Kč

Konfrontace, P.O.Box 176, 110 01 Praha

Sebaodhalenie

Vznik tohoto časopisu trval viac ako 21 mesiacov a je skutočne čo čítať. Množstvo článkov, úvah, rozhovorov, informácií, poézie, textov, poviedok, diskusií, listov, scene reportov...

Politika, punk, hard core, anarchizmus, feminizmus, sexizmus, sexualita, oslobodenie zvierat, drogy, straight edge, fyzická sila, vegánstvo, osobné články... v tom množstve si každý musí nájsť niečo, čo ho zaujme. Tento časopis nepatrí k tým, čo prečítate na jeden-krát (pozri počet strán). Keďže je to prvé a zároveň posledné číslo určite si ho zožente.

62 strán A4, 25 sk/kč (benefit pre libertínske Nakladateľstvo Bod Zlom)

Life Experience, Poste Restante, 068 01 Medzilaborce

Ekolisty 1/99

Informačný spravodaj Spoločnosti priateľov Zeme

Informácie o ekologických problémoch a aktivitách na ochranu prírody. Zachráňme prirodzené lesy I, Diaľnice alebo verejná doprava?, Obaly a životné prostredie. Myslí globálne, jedz lokálne, správy z činnosti Spoločnosti priateľov Zeme, informácie o kampaniach a pripravovaných akciách, recepty na vegetariánske a čo najprírodzenejšie jedlá, distribúcia kníh a časopisov. Kontakty na miestnych pestovateľov 'bio' zeleniny a ovocia, ekopesovanie na záhradke

16 strán A4, dobrovoľný príspevok

Spoločnosť priateľov Zeme, P.O.Box H-39, 040 01 Košice

Zmes odporu č.00/99

Infolist Združenia slobodomyselných ľudí Tichá voda. Nulté číslo Zmesu odporu informuje o aktivitách a plánoch ZST - Tichá voda (vydávanie brožúr, letákov, infolistu atď.), distribúcia materiálov o anarchizme, ekológii, ľudských právach, punku, podpora AFA Slovensko, podpora lokálnych distribútorov, vydávanie benefičných pásov, organizovanie akcií, ďalej o pripravovaných aktivitách proti globalizácii pri príležitosti summitu EÚ a G8, pozvánky na rôzne akcie v Čechách a na Slovensku, info o koncertoch, adresy na distribúcie a časopisy.

Obojstraná A4, zadarmo

SZT-Tichá voda, P.O.Box 76, 040 01 Košice

A-kontra č. 1/99

Prvé číslo A-kontra je pokusom o oživenie časopisu, ktorý vychádzal v rokoch 1991-5 a mal významný vplyv na formovanie anarchistického hnutia v Čechách a na Slovensku. A-kontra malo svojho času najväčší náklad spomedzi anarchistických tlačovín, predávalo sa v novinových stánkoch a dostávalo sa k naozaj širokému okruhu ľudí.

Prvé číslo znovuzrovnového A-kontra sa snaží nadviazať na štýl toho pôvodného. A-kontra bývalo vždy priestorom pre výmenu názorov, do ktorej mohol prísť každý, kto o to stál. Na túto tradíciu sa snaží nadviazať aj nová redakcia, takže si môžete už v prvom čísle prečítať články, príspevky a polemiky písané z rôznych uhlov pohľadu. Myslím, že snaha vytvoriť v A-kontra priestor pre diskusiu, ktorá by spájala v súčasnosti roztrieštené anarchistické hnutie v Čechách a na Slovensku, je prínosom. Do akej miery sa to podarí, ukáže budúcnosť, každopádne A-kontra si zaslúži pozornosť a podporu ľudí z anarchistického hnutia, ktorí majú záujem prelomiť bariéry, ktoré dnes v tomto hnutí existujú.

20 strán A4, 12 Kč, predplatné na rok (10 čísel) 100 Kč

A-kontra, Za papírnu 7, 170 01 Praha

Hluboká orba č. 17

Je časopis zaoberajúci sa predovšetkým hudobnou scénou (hard core), nájdete v ňom rozhovory s kapelami (nielen o hudbe, ale aj o rôznych politických témach, ekologických problémoch atď.), scene reporty z celého sveta, recenzie hudobných nosičov a ďalšie informácie. Popri tom si môžete v čísle prečítať zaujímavý rozhovor s Pavlom Pečinkom, autorom knihy 'Od Guevary k Zapatlístum', článok o supermarketoch (užitočné informácie o negatívach supermarketov) a niekoľko úvah na rôzne témy.

80 strán A5, 25 Kč/30 Sk

Kontakt neuvedený, možno zohnať u nezávislých distribútorov

Existence č. 5

Časopis Československej anarchistického federácie. Hlavnou témou platého čísla je Interkontinentálna Karavána 1999 (mesačné turné pripravené indickou organizáciou Asociácia Farmárov Kamataky - KRRS, ktorého cieľom je v Európe šíriť posolstvo o negatívnych dopadoch globalizácie a ekonomiky voľného trhu na každodenný život v Indii a ďalších krajinách chudobného Juhu). Články o vzniku, cieľoch a účasti účastníkov karavány, o asociácii KRRS, Návrh manifestu Interkontinentálnej karavány, Poľnohospodárstvo a potraviny (agrobiznis, 'zelená revolúcia', biotechnológie a patenty na život), Vzbúrená India, Svetové hnutia bezzemkov a domorodých obyvateľov, Reclaim The Streets atď. V existencii ďalej nájdete články o histórii anarchistického hnutia (Prvý máj, Augustín Souchy), o feminizme, O NATO, o vojne v Kosove, správy zo sveta a z domova, listy, názory, reakcie, informácie, kultúrno-literárny kútik atď.

40 strán A4, 25 Kč

ČSAF, P.O.Box 223, 111 21 Praha

Ekologické pestovanie zeleniny, ovocia a viniča

- zborník z odborného seminára (Sosna 1999)
Brožúrka je zostavená z prednášok a príspevkov, ktoré odoznali koncom roku 1998 na odbornom školení v Košiciach. Autori príspevkov sú ľudia, ktorí sa v praxi venujú ekologickému pestovaniu a niektorí sa ním aj živia. Úlohou zborníku je priblížiť čitateľovi, čo je to ekologické pestovanie zeleniny, ovocia a viniča, aké sú jeho výhody, význam pre životné prostredie, ale hlavne poskytnúť praktické rady ľuďom, ktorí sa chcú ekologickému poľnohospodárstvu venovať. Brožúrka posluží rovnako farmárom, ktorého cieľom je produkciu predávať,

ako aj človeku, ktorý záhradníči v malom a pre vlastnú potrebu.

48 strán A5, 40 korún

Sosna, Pražská 2, 040 11 Košice

(Na adrese Sosny si možno vybrať zo širokej ponuky publikácií o ekologickom poľnohospodárstve)

Manuál zvířecích práv

David Cowles-Hamar

Táto brožúrka je najnovším vydavateľským počínom Zelené Distribúcie. Je to zberka najbežnejších otázok, s ktorými sa stretávajú ľudia podporujúci práva zvierat, vegetariáni, vegáni atď., a stručných a výstižných odpovedí, ktoré môžu každému pomôcť vytvoriť si základ pre vlastné argumenty. Vhodné ako účinná obrana pred slovnými útokmi ľudí, ktorí s právami zvierat nesúhlasia.

24 strán A5, 10 sk

Zelená Distribúcie, P.O.Box 22, 544 01 Dvůr

Králové n.L., ČR

Na Slovensku túto brožúrku možno získať na adrese Kruhu Života.

recenzoval Matúš Rítošský

Flastr č. 5

Príjemne robený ekologický časopis robený združením Avalon, čo sú ľudia okolo trampingu, ktorým ale ide aj o viac než len chodenie na vandre. Nájdete tam napríklad články o kvalite a dovoze potravín, klonovaní, liečení zvukom a mantrách, železničiaroch, možnostiach sebarealizácie nevidiacich, aditívach v potravinách, povledky a iné.

24 strán A5, 10 korún

Sdružení Avalon, Komořanská 87/13, 143 00 Praha 4, tony.avalon@post.cz

Na Slovensku možno dostať aj na adrese KŽ

Fénix č. 3/99

V tomto čísle nájdete okrem iného aj rozhovor s Egonom Bondym o rozhodujúcich okamžikoch tejto civilizácie, následkoch používania radioaktívnych zbraní v Púštnej vojne, celostnej liečbe, tibetských mníchoch, čo robili mandalu v Šamoríne, význame relatívneho umlstenia v permakultúre, symbolike snov a iné.

32 strán A4, 28 Sk/Kč

Fénix, Homolova 27, 841 02 Bratislava

Mysch-Masch 15

Tento kultúrny obštasník o všelčím obsahuje okrem rôznych povledkov a básní aj články o hlinenej architektúre, mozgových hemisférach a dôsledkoch v živote, astrológii, reportáž z minuloročnej Mysch-Masch party, cestopis z Írska a mnoho iných vecí.

64 strán A5, cena 20 korún

Kadim Ajša Pešek, Bezručova 787, 687 71 Bojkovice, ČR

Greenpeace magazin

Tentoraz s plnofarebnou obálkou (je to naozaj nutné?), vylepšenou grafickou a článkami o globálnom štáte Waveland, expedícií na alpskom Piz Bulne, projekte Fénix a kotli na spalovanie dreva v rodinnom dome, génových manipuláciách a Konferencii o biologickej bezpečnosti, odpadoch a ďalšom smerovaní Greenpeace na Slovensku. 24 strán A4, cena 15 Sk

Greenpeace, P.O.BOX 58, 814 99 Bratislava,

rzman@changenet.sk

recenzoval Ondro Végh

K recenzovaným časopisom a materiálom sa najlepšie dostanete tak, že napíšete ich vydavateľom, väčšina z nich sa dá zohnať aj u nezávislých distribútorov (niektoré adresy uverejňujeme v tomto čísle).

Zelený provazníček č. 5

Hypermarkety • Vašek Dvořák • Zelený anarchizmus
10 mýtů o pokusech na zvířatech • Veganská výživa
O vode života • Animal/Earth liberation

Cena 10 Kč / 12 Sk

Zelená distribuce, P.O. box 22, 544 01 Dvůr Králové n. L.
tel. 0603-893521, mobil SMS: zelena.dis@sms.paegas.cz

K dostaniu aj na adrese Kruhu života

FÉNIX

život a poznání na prahu 3. tisícročí

Časopis sa na 32 stranách venuje psychológii, filozofii, etike, umeniu, výžive, zdraviu, ekológii. Orientácia na duchovný rozvoj, sebaopoznanie, zdravý životný štýl, najnovšie poznatky medicíny, prehľad metód naturálnej medicíny a alternatívne náuky.

Cena 28,- Sk, predplatné na rok 168 Sk. Možno si objednať formou uhradenia pošt. Poukážky typu C na adrese:
Fénix, Homolova 27
841 02 Bratislava

AUTÁ versus TUČNIAKY

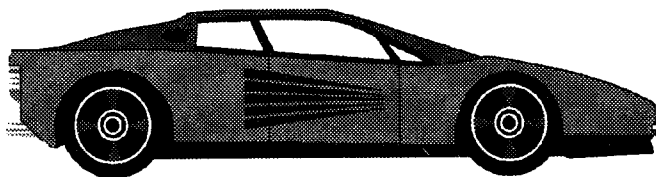
- Auto je najväznejším zdrojom znečistenia atmosféry. Jeho splodiny prispievajú významnou mierou ku globálnemu otepľovaniu, kyslým dažďom, narúšaniu ozónovej vrstvy a poškodzovaniu ľudského zdravia.

- Autá vytvárajú nepredstaviteľne veľa odpadu. Autá a výstavba ciest vyžadujú ťažbu, spracovanie a prepravu obrovských množstiev kovov, umelých hmôt, kyselín, skla a kaučuku. Každý z týchto procesov je sám o sebe hazardovaním so životným prostredím, spôsobuje pustošenie krajiny a mrhanie energiou.

- Autá spotrebujú viac ako tretinu všetkej ropy a umelých hmôt na Zemi. Získavanie ropy a jej transport má na svedomí devastáciu a znečistenie prírody, deštrukciu unikátnych eko-systémov a býva hlavnou príčinou mnohých vojen.

- Havárie na cestách zabili viac ako 5000 ľudí len vo Veľkej Británii, pričom štvrt' milióna ľudí bolo zranených. Dopady na ostatné živé bytosti neboli nikdy zrátané.

AUTÁ SÚ ODPAD

- Tučniaky sa pohupujú, keď chodá po zemi a sú veľkým zdrojom pobavenia pre ľudí

- Tučniaky lovia ryby a jedia ich

- Keď prestanú plávať, vynoďia sa tučniaky na kúsok ľadu a čistia svoje perie

- Ako lavína čašníkov sa celé stádo tučniakov jeden po druhom vrhá do mora

- Tučniaky majú aerodynamický tvar, aby sa mohli vo vode pohybovať s ľahkosťou a eleganciou

TUČNIAKY SÚ NÁDHERNÉ

KRUH ŽIVOTA

Ušiakova 2

841 01 Bratislava

Tlačovina